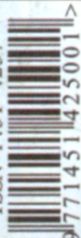

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA 1. PROPAD 2007. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 241

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257

VII. festival bunjevački pisama

USPJEH MLADIH IZVOĐAČA

Sjednica HNV-a nije održana

Ispraćaj konzula

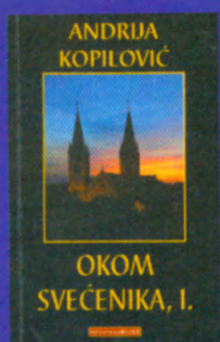
DAVOR VIDIŠ

Obilježnica u Slankamenu

INTERVJU

400 dinara

400 dinara

400 dinara

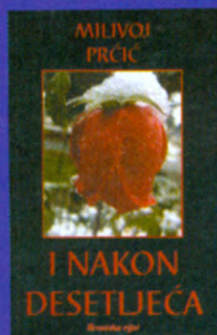
300 dinara

200 dinara

300 dinara

200 dinara

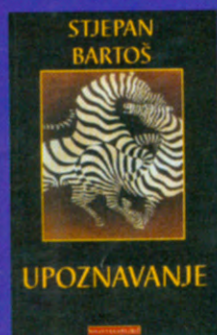
300 dinara

200 dinara

300 dinara

300 dinara

300 dinara

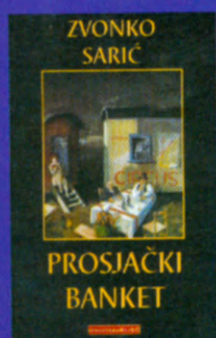
300 dinara

200 dinara

300 dinara

300 dinara

400 dinara

HRVATSKARIJEČ

Naručite knjigu!

Dostava preporučenom poštom, plaćanje poštaru po primitku.

Ime i prezime: .....

Ulica i broj: .....

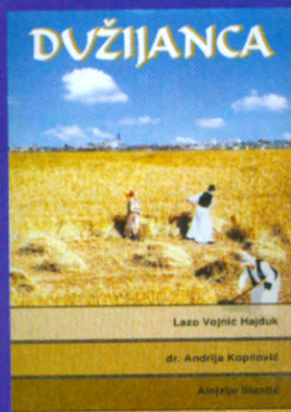
Poštanski broj, mjesto i država: .....

Telefon i e-mail: .....

Ovim neopozivo naručujem knjigu:

1. ...., komada .....
2. ...., komada .....
3. ...., komada .....
4. ...., komada .....
5. ...., komada .....

Vlastoručni potpis: .....

5000 dinara

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija Mandić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR:

Zvonimir Perušić

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine pod
rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Bez zareza

Srijeda, 3. listopada, dan kada zaključujemo ovaj broj našeg tjednika. Većina novinarskih tekstova je »prelomljena«, u novome broju, među ostalim, donosimo tekstove o predstojećim parlamentarnim izborima u Republici Hrvatskoj, VII. festivalu bunjevački pisama i III. smotri dječjih pjevača i zborova, intervju s profesionalnim diplomatom mr. Davorom Vidišem i razgovor s potpredsjednicom G17 Plus Ivanom Dulić-Marković, kao i priloge iz područja gospodarstva i kulture, a čitatelji mogu upoznati i rezultate svestranog sportaša, veteranskog veslačkog prvaka svijeta, Marka Milodanovića. Kao i svakog petka, naš će se proizvod naći pred čitateljima. I točka. Bez zareza.

Što se tiče događaja koji su za nama, vijest koja izaziva upitnost je neodržavanje zakazane sjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća zbog nedostatka kvoruma. Na sjednici zakazano za 29. rujna u Subotici, prema dnevnom redu trebali su biti razmatrani rebalans proračuna HNV-a i informacija o pokretanju hrvatskog gimnazijskog odjela u Subotici, no, na sjednicu se odazvalo tek 15 od ukupno 35 vijećnika HNV-a. Za zapitati se je, zbog čega? Je li u pitanju nezainteresiranost vijećnika za rad HNV-a, neodgovornost, opravdana spriječenost, ili nešto četvrto? Način za rješavanje aktualne problematike hrvatske zajednice u sferi obrazovanja, informiranja, službene uporabe jezika i kulture sigurno nije odsustvo vijećnika sa sjednica, nego iznošenje problematike, »stavljanje karata na stol« i diskutiranje, jer problemi postoje zato da bi se rješavali. Čitatelji mogu u našem tjedniku pročitati mišljenja vijećnika, onih koji su se odazvali pozivu na ovu sjednicu, glede nedostatka kvoruma, ali sva iznesena mišljenja karakterizira to što se ne završavaju točkom, nego zarezom.

Glede događaja koji su pred nama, predstoje VI. dani Balinta Vujkova. Ova će se manifestacija održati od 11. do 13. listopada u Subotici, a sudjelovat će znanstvenici, književnici i kazališni autori iz Hrvatske, Mađarske, Austrije i Vojvodine. O sakupljačkom radu narodnih pripovijetki Balinta Vujkova puno je do sada rečeno, ali je važno ponovno istaknuti kako je rad Balinta Vujkova dragocjen, jer je prikupljanjem, objavljivanjem i promoviranjem narodnog stvaralaštva pokazao i omogućio razumijevanje načina na koji se književnost pojavljuje u svom temeljnom vidu i obliku kao sastavni dio ljudskog života. Dakle, VI. dani Balinta Vujkova. I točka. Bez zareza. Do sljedeće godine.

Z. S.

U redakciji »Hrvatske riječi«. Rad. I točka. Bez zareza.

Zbog nedostatka kvoruma sjednica HNV-a nije održana

Nezainteresiranost vijećnika ili nešto drugo 5

U susret parlamentarnim izborima u Republici Hrvatskoj

Za sada – mrtva utrka 8,9

U prepunoj dvorani HKC-a održan VII. festival bunjevački pisama

Ljepota bunjevačke pisme 14,15

Marko Milodanović, svjetski veteranski prvak u veslanju

Jarun pozlatio mukotrpan trening 42,43

UKRATKO

Presude

»Vukovarskoj trojci«

U Haškom tribunalu 27. rujna izrečene su presude »vukovarskoj trojci«, nekadašnjim zapovjednicima Jugoslavenske narodne armije, optuženim za ratni zločin na farmi Ovčara kod Vukovara 1991. Mile Mrkšić je osuđen na 20 godina zatvora, Veselin Šljivančanin na pet, dok je Miroslav Radić oslobođen jer Sudsko vijeće smatra da tužiteljstvo nije dokazalo da je on znao da su njemu podređeni vojnici počinili zločine na Ovčari. Suđenje vukovarskoj trojci počelo je u listopadu 2005. godine. Hrvatski premijer Ivo Sanader najavio je da će Hrvatska uložiti oštar prosvjed Vijeću sigurnosti UN-a zbog, kako je rekao, sramotne i neprihvatljive presude Haškog tribunala. Ocijenivši da je presuda Mrkšiću, Šljivančaninu i Radiću »poraz ideje Haškog tribunala«, Sanader je rekao da je već dao nalog Ministarstvu vanjskih poslova da u ime Vlade uputi pismo Vijeću sigurnosti UN-a s oštrim prosvjedom.

Molitvom kod Kamenog križa za slobodu Hrvatsku na ušću Vuke u Dunav održano je trodnevno bdijenje u znak prosvjeda protiv haške presude »vukovarskoj trojci«. Poslije objavljene presude demolirana je srpska imovina kod Benkovca, te je izbila tuča Srba i Hrvata u Vukovaru.

Napad na Hrvaticu
u Janjevu

U noći između nedjelje i ponedjeljka, 30. rujna i 1. listopada, na Kosovu i Metohiji dogodilo se više odvojenih napada na Srbe u Priluzju i Klokotu, te je u Janjevu susjeda Albanka štapom i kame-nicama napala Hrvaticu Mariju Čibarić. U izvještaju KIM radija iz Čaglavice ističe se kako je pedesetogodišnju Mariju Čibarić susjeda Albanka, zajedno sa svojom djecom, napala štapom i kame-nicama, dok je Marija u svojoj kući pripremala ručak. Marija Čibarić, koja je prije nekoliko godina doživjela moždani udar, u Janjevu živi sa suprugom, ali je u trenutku napada bila sama u kući.

Novi stari guverner NBS

Radovan Jelašić ostaje guverner Narodne banke Srbije nakon što su za njega glasovali zastupnici u Skupštini Srbije. Radovana Jelašića su, na prijedlog zastupničke grupe G17 plus, na petogodišnji mandat guvernera izabrali zastupnici vladajuće koalicije i partija manjina, dok je 19 zastupnika bilo protiv, a jedan nije glasovao.

Prva legalna i legitimna zajednica Hrvata u srbijanskoj prijestolnici

Predstavljena Zajednica
Hrvata Beograda »Tin Ujević«

Ime zajednici dali smo po velikom hrvatskom pjesniku Tinu Ujeviću, koji je značajno razdoblje svog života proveo ovdje u Beogradu, istaknuo je predsjednik novoosnovane udruge Stipe Ercegović

Predstavljanje Zajednice Hrvata Beograda »Tin Ujević«, kojim je najavljen početak rada ove udruge registrirane sredinom srpnja ove godine, održana je u ponedjeljak 1. listopada u dvorani »Bartol Kašić« crkve Sv. Petra u Beogradu.

Predsjednik ZHB »Tin Ujević«, filmski redatelj iz Beograda *Stipe Ercegović* je u pozdravnom govoru naveo kako je ovo prva legalna i legitimna zajednica Hrvata Beograda, u gradu u kojem živi 12.500 deklariranih Hrvata, a pretpostavlja se da ih toliko, kako je dodao, ima i u grupaciji od 25.000 onih koji su se na popisu izjasnili kao Jugoslaveni.

»U Zemunu postoji Zajednica Hrvata 'Ilija Okrugić' koja je osnovana 2002., ali u Zemunu je i nekad postojalo kulturno umjetničko društvo, postojao je i Hrvatski dom, dakle postojala je tra-

Predsjednik ZHB
»Tin Ujević«: Stipe Ercegović

dicija, dok je ova zajednica Hrvata u Beogradu prva i jedina legalizirana. Ime zajednici dali smo po velikom hrvatskom pjesniku *Tinu Ujeviću*, koji je značajno razdoblje svog života proveo ovdje, u Beogradu, ostavivši jasan i neizbrisiv trag. S obzirom da je zadaća zajednice da promovira i njeguje kulturne tradicije i običaje Hrvata ovog podneblja, i to kroz razne tribine,

književne večeri, priredbe, susrete i slično, to je još jedan bitan razlog što smo se odlučili za ime ovog pjesnika«, rekao je Ercegović dodavši kako su polje djelovanja ove udruge – kultura i umjetnost, odnosno oblast koja spaja sve ljude bez obzira na njihovu etničku pripadnost, političko opredjeljenje ili boju kože.

Nazočnima se obratio i župnik župe sv. Petra vlč. *Ivan Cindori* koji je izrazio zadovoljstvo osnutkom ove udruge, te ovom prigodom obećao i daljnju svoju potporu njihovim aktivnostima.

Između ostalih, predstavljajući udruge nazočio je i beogradski nadbiskup mons. *Stanislav Hočevar*. U umjetničkom dijelu programa nastupio je *Josip Komljenović Žigin*, predstavivši se na autentičnim glazbalima čiji je sam konstruktor.

D. B. P.

Najavljena predavanja,
književne večeri i tribine

Prema riječima Stipe Ercegovića, udruga će za svoj rad koristiti prostorije župe sv. Petra, u središtu Beograda (Makedonska 23). »Dogovorili smo da će ova zajednica funkcionirati i kao klub, gdje se može doći, igrati šah, domino, biljar, čitati hrvatski tisak, te uz razgovor popiti kakvo piće. Ovdje ćemo održavati predavanja, književne večeri, tribine, a cilj nam je i osnovati razne sekcije – likovnu, glazbenu, dramsku, koje će voditi eminentni predavači i umjetnici. Želja svih nas koji smo sudjelovali u formiranju ove zajednice je da pronađemo način kako da se nastavi sa prekinutim i da se ponovno uspostave veze među ljudima dobre volje i čistog srca. Da bi smo u tomu imali uspjeha odlučili smo organizirati nekoliko kulturnih događanja do kraja ove godine«, najavio je predsjednik Zajednice, dodavši kako se ovim programima ujedno planira povećati broj članova udruge.

► *Opet sam propustio priliku.*

Dama ima prednost.

► *Ispred naroda nalazi se čovjek.*

Dujizmi

► *Što je veza lošija,*

susjedi nas bolje čuju.

► *Mala djeca najprije uče velika slova.*

Zbog nedostatka kvoruma sjednica HNV-a nije održana **Nezainteresiranost vijećnika ili nešto drugo**

Sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća, koja je zakazana za 29. rujna u Subotici, nije održana zbog nedostatka kvoruma. Na sjednici je prema dnevnom redu trebao biti razmatran rebalans proračuna HNV-a, kao i informacija o pokretanju hrvatskog gimnazijskog odjela u Subotici. Pozivu na sjednicu odazvalo se 15 od ukupno 35 članova Vijeća.

»Nemam informaciju zbog čega veliki broj vijećnika nije došao na ovu sjednicu. Postoji nekoliko verzija zbog čega se vijećnici nisu odazvali pozivu na sjednicu: ili vijećnici nisu zainteresirani za rad, ili bojkotiraju rad Vijeća po određenim pitanjima. Teško je reći zbog čega danas nije bilo kvoruma. Ne znam zbog čega danas nije ovdje čak 20 vijećnika, ali bih rado čuo mišljenje o eventualnim problemima glede rada Vijeća. Ako možda postoji neka tema o kojoj bi se željelo raspravljati, uobičajeno je da se prijedlozi za dopunu dnevnog reda dostave uredu Vijeća nekoliko dana prije zakazane sjednice i to bi bio način pristupu rješavanja određene problematike«, kaže potpredsjednik HNV-a *Zdenko Đaković*.

Glede neodržavanja sjednice vijećnik *Petar Kuntić* ističe problem kašnjenja Zakona o izboru, ovlastima i financiranju nacionalnih vijeća.

»Krajnje je vrijeme da se taj zakon usvoji i da se izaberu novi članovi našeg nacionalnog vijeća. Praksa je pokazala da se već nekoliko puta javljao problem kvoruma u radu HNV-a, došlo je do zamora određenih vijećnika, a činjenica je i da pojedini vijećnici imaju previše izostanaka sa sjednica o čemu treba voditi računa prilikom konstituiranja novog saziva HNV-a. Smatram da je u prvom redu problem u tome što spomenuti zakon koji regulira rad nacionalnih vijeća nije donesen na vrijeme i što sada, u super-produženom terminu rada ovog saziva HNV-a još uvijek donosimo odluke, iako je mandat istekao, a pokazalo se da određeni broj vijećnika uopće nije zainteresiran za rad«.

O razlozima neodržavanja zakazane sjednice zbog nedostatka kvoruma, vijećnik *Josip Ivanković* kaže kako odgovornost snose dužnosnici koji su zaduženi za funkcioniranje HNV-a.

»U uredu Vijeća rade dvije tajnice i one su trebale više puta kontaktirati vijećnike i tada bi dužnosnici HNV-a točno znali koji su vijećnici potvrdili dolazak na sjednicu i hoće li biti kvoruma. Nije korektno da neki dužnosnici, koji trebaju skrbiti o radu Vijeća, predbacuju danas vijećnicima koji su se odazvali pozivu, za nedolazak drugih vijećnika na sjednicu. To nije ozbiljno i to se treba mijenjati«.

Vijećnik *Marinko Jadrijević* kaže kako ne zna koji su razlozi nedolaska velikog broja vijećnika na zakazanu sjednicu.

»Ne znam je li u pitanju neodgovornost, spriječenost ili možda htijenje da se nedolaskom

pokaže kako sadašnje rukovodstvo HNV-a nije u stanju organizirati sjednicu i da ne radi dobro svoj posao. Ako nekome date do znanja da nije u stanju organizirati sjednicu s potrebnim kvorumom, dali ste mu na znanje da on nema većinu, što znači da nema ni podršku u aktualnom sazivu Vijeća. No, kao što sam rekao, ne znam što je u pitanju. Nedolazak vijećnika na sjednicu ipak nije način rješavanja problema. Mi vijećnici imamo svoje zaduženje, trebamo skrbiti o problemima naše zajednice u područji-

Dvadeset se vijećnika nije odazvalo pozivu za sjednicu HNV-a

ma obrazovanja, informiranja, službene uporabe jezika i kulture. Ne trebamo se baviti politikom, nego raspravljati i donositi one odluke koje su u ingerenciji našeg Vijeća«.

O nedolasku velikog broja vijećnika na sjednicu, vijećnik *Mato Groznica* kaže kako neodazivanje može biti iz više razloga, dakle i spriječenosti, ali smatra kako je vjerojatno u pitanju i neodgovornost nekih vijećnika.

»Uvažavam razloge onih vijećnika koji su opravdano odsutni, ali s druge strane žalim ako određeni broj vijećnika nije došao na sjednicu iz razloga da bi opstruirali rad Vijeća. Na sjednicama HNV-a odlučuje se o vrlo važnim pitanjima i raspravlja se o smjeru razvoja hrvatske zajednice i svaki vijećnik trebao bi imati minimum odgovornosti i odazvati se pozivu na sjednicu i tako podržati raspravu o određenim važnim pitanjima za našu zajednicu«.

Vijećnik *Slaven Dulić* kaže kako zamjećuje da u dosadašnjem radu Vijeća neki od onih vijećnika koji sada obnašaju dužnosti nemaju učestalost dolaska na sjednice veću od 50 posto.

»Znači, konstantni nedolazak određenog broja vijećnika, naravno, ne uvijek istih vijećnika, nije ništa novo, ali Izvršni odbor HNV-a morao bi imati povratnu informaciju o tome koji su vijećnici potvrdili dolazak na sjednicu. Možda bi sada bio pravi trenutak da netko od novinara 'Hrvatske riječi' istraži kakav je odaziv pojedinih vijećnika na sjednice HNV-a«.

Z Sarić

UKRATKO

Protiv veleposlanstva Republike Srpske u RH

Hrvatski premijer Ivo Sanader izjavio je kako Republika Srpska ne može u Zagrebu otvoriti veleposlanstvo, kao što se najavljuje. »Riječ je o jednoj inicijativi koju ćemo mi razmotriti s međunarodno-pravnog aspekta, budući da i naše županije, na primjer u Bruxellesu, otvaraju urede, turistička, trgovačka i slična predstavništva. Kad se to razmotri na takav način, onda ćemo formirati i mišljenje o tome«, kazao je Sanader.

»Republika Srpska će nestati«

Glavna tužiteljica Haškog suda Carla Del Ponte, u razgovoru koji je u svibnju 2004., u Banjoj Luci, vodila s tadašnjim predsjednikom Narodne skupštine Republike Srpske Draganom Kalinićem, izjavila je kako »Republika Srpska više neće postojati«. Drugi dio stenograma tog razgovora objavile su banjalučke Nezavisne novine. Del Ponte je kazala kako više neće biti ni Federacije BiH, nego će »biti Bosna«, aludirajući na opstanak cjelovite BiH. Na Kalinićev upit kako će funkcionirati Narodna skupština Republike Srpske i vlada tog entiteta ako međunarodna zajednica smijeni neke njegove dužnosnike, Del Ponte je odgovorila kako više neće biti ni parlamenta ni vlade Republike Srpske.

Održani direktni pregovori

U Misiji Europske unije pri UN u New Yorku 28. rujna održani su prvi izravni razgovori izaslanstva Beograda i Prištine na najvišoj razini. Na pregovorima Beograd-Priština je usvojena deklaracija, a sljedeći izravni pregovori planirani su za 14. listopada u Bruxellesu. U priopćenju Kontakt grupe se navodi kako je Beograd predstavio prijedlog suštinske autonomije za Kosovo u granicama Srbije, a predstavnici Prištine prijedlog prijateljstva i suradnje dvije nezavisne države i program provođenja zaštite manjinskih prava na Kosovu. Izaslanstvu Beograda predvodili su predsjednik i premijer Srbije Boris Tadić i Vojislav Koštunica, a Prištinu predsjednik i premijer Kosova Fatmir Sejdiu i Agim Čeku.

Što donosi CEFTA

Otvara se novo poglavlje suradnje

Europa trenira države jugoistoka kontinenta na suradnju i konkurenciju, kao što je to radila i s prijašnjim kandidatima za članstvo u EU

Čeličana US STEEL u Smederevu

Ratifikacija sporazuma CEFTA izgleda je najveći ovogodišnji ulov naših političara. Vjerojatno ćemo sljedećih mjeseci, kao što smo i u proteklom, mnogo slušati o tome kako se brzo približavamo Europi i kako se ruše barijere između nas i Europe. CEFTA je doista odigrala važnu ulogu prvenstveno u razviku zemalja Višegradske skupine u smislu pripreme njihovih gospodarstava na oštru konkurenciju u EU. Mađarska, Poljska i Češka su kroz CEFTU učile kako svoje funkcionalne grane gospodarstva učiniti boljima, a one koje nisu bile dovoljno konkurentne morale su se preusmjeriti na nešto drugo.

To je bilo prestrukturiranje, nužno da se na europskom tržištu ne bi sudarila uigrane ekipe treće svjetske ekonomske sile s onima koji tek uče pravila igre.

Rezultati se vide i u plasmanu najuspješnijih tvrtki u regiji. Ove tri zemlje drže više od dvije trećine najuspješnijih tvrtki u istočnoj i jugoistočnoj Europi. Daleko su ispred Slovenije, Hrvatske, Srbije, Bugarske, Rumunjske... Logično je da ulaskom novih zemalja u EU one više nisu u CEFTI, kao i da se područje CEFTE pomjerilo južno, k novim potencijalnim članicama. Uprkos trenutačnom izostanku ratifikacije Bosne i Hercegovine, područje bivše SFRJ se zaokružuje, i malo proširuje.

KONKRETNA PREDNOST CEFTA SPORAZUMA: Iako će posljedice osjetiti vjerojatno širi krug ljudi, izravni manevarski prostor se otvara tek za malobrojne. Bit će globalnih gibanja, ali se mala i srednja poduzeća vjerojatno neće baš mnogo naigrati ove igre. Konkretna prednost CEFTE je,

kako objašnjava načelnik Odjela za podrijetlo robe u Upravi carina Srbije *Aleksandar Georgievski*, dijagonalna kumulacija podrijetla. Pri uvozu repromaterijala, kada se određuje carina, gleda se podrijetlo robe. Ukoliko se iz određene zemlje uvozi sirovina, a u istu zemlju se izvozi gotov proizvod, onda se sirovina koja je uvezena ili repromaterijal smatraju domaćim proizvodom, kako ne bi bili duplo carinjeni i pri ulasku i izlasku. Time se postiže veća konkurentnost, postoje bilateralni sporazumi kojima je to definirano. Novina je što će ovo biti prošireno na članice CEFTE.

Dakle, recimo da neka tvrtka iz Hrvatske kupuje čelik od Srbije i pravi štednjake od tog čelika. I recimo da te štednjake prodaje Crnoj Gori. Onda će, prema CEFTI, za srbijanski čelik ta tvrtka smatrati da je to njezin domaći proizvod. To znači da će imati jeftiniji uvoz, moći će spustiti cijene, bolje nastupiti na tržištu, više prodati, trebat će joj više sirovina, kupovat će više čelika od nas. Mi ćemo dakle imati rast proizvodnje i prodaje čelika. Suprotno, neka srbijanska tvrtka će recimo moći povoljnije kupovati primjerice grožđe iz Makedonije, koje će preraditi u industriji vina i plasirati ih u neku treću članicu CEFTE.

NOVI POLITIČKI MILJE: Dakle, CEFTA će više imati utjecaja na ozbiljne industrije, u prvom redu proizvodnju. Mada je pojam

slobodne trgovine, koji se često dodavao uz priču o CEFTI, doveo do toga da se pomisli kako sada, eto, neće biti potrebna carinska procedura između članica CEFTE, kako će se samo ići okolo od Jadrana do Panonije, od Iste do Vardara i trgovati, to nikako ne stoji. Kako dodaje Georgievski, tu se radi prvenstveno o oslobađanju poreskih stopa, prigodom uvoza i izvoza će se u certifikatu EUR 1 dodati jedna rubrika u kojoj će se upisivati dijagonalna kumulacija podrijetla.

Međutim, CEFTA će zbilja imati ozbiljne posljedice. Nacionalne ekonomije će postati malo više ovisne jedna od druge, biznisi će se preplitati, veze će jačati. Oni koji žele izolaciju i oslanjanje samih na sebe, izgubit će tlo pod nogama. Neumitno će se povećavati međusobna suradnja članica CEFTE i stvorit će se novi politički milje. Živjet će se od suradnje umjesto od sukobljavanja. Dohodak će stvarati uspješni i otvoreni, a ne oni koji imaju neki resurs koji žele skriti od svih. Zato političari mašu CEFTOM, jer oni koji ne sjednu u ovaj vlak kasnije će ići pješice. A obični potrošači i mali biznisi, za koje se inače bore ovi giganti, također će nešto malo ušćariti. Ponešto će pojeftiniti, ponešto biti dostupnije na tržištu, ali je njihova korist jednosmjerna. Ostat će pasivni, jer ovu igru igraju veliki igrači.

N. P.

Proizvodnja čelika

5. listopada 2007.

Ivana Dulić-Marković, potpredsjednica G17 Plus

Građani su zbunjeni

*Demokratska opcija u kovitlacu mržnje * Ilićeva besmislena autocesta *
Subotica gubi utrku * Spremna za gradonačelnicu*

Veliki borac srbijanske političke scene, osoba koja ne krije ni svoje stavove, ni emocije, ni vjeru niti nacionalnost, *Ivana Dulić-Marković*, često je bila trn u oku ostrašćenog dijela javnosti. Kao da se malo povukla nakon što je lani kao potpredsjednica Vlade bila u prvom redu domaćeg političkog ešalona. Zaobišla je ministarske kombinatorike, ali i dalje predstavlja snažan glas svoje stranke, kao potpredsjednica G17 Plus. Zatičemo je punu energije, sa žarom govori o zalaganjima za boljitak Srbije i svih njenih građana. Dodaje kako se ne bi dvoumila natjecati se za gradonačelnicu Subotice i da se stvari moraju promijeniti kako bi nam bilo bolje.

► **Sve češće izbijaju nesuglasice u Vladi Republike Srbije. Kome G17 Plus stoji bliže: DS-u ili DSS-u?**

G17 Plus stoji najbliže građanima. Mi imamo svoje stavove. To se pokazalo i kod izbora guvernera NBS i kod izbora članova Revizorske komisije gdje je jedino G17 Plus predložio neustranačke osobe – stručnjake. Što se tiče aktualnih političkih pitanja kao što je pitanje izbora – DS ima stav koji je identičan stavu G17 Plus – a to je – mora se poštovati Ustav i Ustavni zakon, bez obzira što naša stranka nije glasala za Ustavni zakon, i izbori moraju biti raspisani do konca godine. Naš je stav i da se zalažemo za euroatlantske integracije – nijedna zemlja u okruženju nije postala članicom Europske unije, a da prije toga nije bila članica NATO. G17 Plus će bez ikakvih uvjetovanja podržati Borisa Tadića za predsjednika Srbije.

► **Sukobi na političkoj sceni kao da se vrte u četverokutu DSS-DS-LDP-G17?**

Mi nemamo više istog neprijatelja kao što je bio *Milošević*, svi su toliko uprosječeni, toliko su nas sve uspjeli svesti na istu razinu, na primjer *Čanak* priča o Jelašiću s mržnjom, LDP citira »Kurir«

– sve je potpuno užasno, i građani su zbunjeni. Tko je taj, koji ima program kao i ja deklarativno, a ponaša se sasvim drugačije. Tu je i DS koji se ponaša kao SPS devedesetih godina. Znači, ako si moj član, predsjednik općine, ti ćeš dobiti novac, ako nisi, onda se učlani, pa ćeš dobiti. I građani su vjerojatno zbunjeni, a oni koji su zbunjeni oni se povlače, pretpostavljam da neće ni izići na izbore, a oni koji prate politiku ne mogu vidjeti jasnu razliku, jer nema više jasne razlike. Nema više *Đinđićeve* vizije i njegove Demokratske stranke. U tom smislu su radikalni ispali najpametniji, oni šute dok su svi drugi u sukobu i kovitlacu mržnje.

► **Kakav je stav G17 Plus po pitanju plana ministra Velimira Ilića o gradnji autoceste i sukoba s predsjednikom APV Bojanom Kostrešom?**

G17 Plus je uputio inicijativu Narodnoj skupštini Republike Srbije da angažira neovisnu stranu revizorsku kuću koja bi dala odgovore prvenstveno na pitanja koja

interesiraju građane Vojvodine, a to je – koliko Vojvodinu staje autocesta i koliko novca se njenom izgradnjom iznosi iz Vojvodine? Ako je najbolje za Srbiju da se napravi baš ovakav aranžman – cesta do Požege, neka Republika kroz proračun vrati novac Vojvodini za izgradnju cesta. Smatramo da bi stručnjaci, ekonomisti, mnogo bolje obrazložili građanima besmislicu ovog aranžmana nego što to rade političari i političke komisije. Osim toga, ovakva revizija bi pokazala da Skupština kontrolira Vladu. Bahatost ministra Ilića nije vrijedna komentara i sigurna sam da su svi Vojvodani, bez obzira na stranačku pripadnost, uvrede na račun gospodina *Kostreša* doživjeli osobno.

► **Prateći događaje, građani su sve više zabrinuti. Ponovno ružni politički maniri, ostrašćenost i nepoštovanje zakona postaju slika i prilika glasnijeg dijela vlasti. Imate li vi neke informacije koje bi nam dale više optimizma?**

Na žalost, iako sam rođeni optimist i članica pokreta Novi optimizam – posljednjih mjeseci veoma se rijetko tako i osjećam. Osjećam strašnu nemoć jer mi se čini kao da sjedim u vremeplovu i gledam sve ono što nam se jednom već dogodilo – mržnju, podjele, okretanje od Europe, ostrašćenost – a nitko ništa ne čini da to prepozna i zaustavi. Nema čak ni one energije koja se javila krajem devedesetih, ne umijemo ni prepoznati neprijatelja – koji sad nije dvoglavo čudovište *Milošević-Šešelj* – nego ima sto glava.

► **U Subotici smo u ranijem sazivu imali u vrhu vlasti dvije osobe koje su radile iz mirovine, i to invalidske, sada imamo dvojicu koji rade kao volonteri. Jesu li to razlozi zašto već oko četiri godine nemamo novu stranu investiciju nakon Flendera i Waltera?**

Subotica je na odličnoj poziciji, kapija Europe, samo 15 kilometara od EU. Ja pratim te razne natječaje i vidim i da ocjenjuju gradove. Posljednjih 4-5 godina Subotica ne da nije bila među prvima, nego se mi više ne možemo natjecati ni s Loznicom ni s Nišom, a da ne kažem s Indijom ili Zrenjaninom, s kojima smo potpuno izgubili utrku, mada smo na fantastičnom položaju. To je problem općinskog vodstva, a mislim da je zbog toga što je sve svedeno na stranačke funkcije. Čak i kada prijetimo kako ćemo izaći iz vlasti, postoji većina koja će moći nastaviti raditi ovako kako radi. Mislim da, koliko god je to problem vlasti, toliko je i građana. To je pokazao i primjer kazališta, mnogi su bili indolentni, a onda su im suze krenule kada je počelo rušenje i kada se vidjelo kako ne mogu srušiti tu zgradu koliko je dobra. Ali, ljudi su rekli – pa mi tu ništa ne možemo, oni će to svakako uraditi. To se mora promijeniti, jer će oni inače ovako vladati još 50 godina, bez obzira tko bio na vlasti, i Subotica će doista postati ne kapija već dno Europe.

N. Perušić

U susret parlamentarnim izborima u Republici Hrvatskoj

Za sada – mrtva utrka

Prema najnovijem istraživanju, građani Hrvatske predstojeće parlamentarne izbore smatraju važnijima od onih 2003. i veći ih broj namjerava glasovati * SDP je stabilan i u završnicu kampanje ulazi s potporom 30 posto birača, ali ga HDZ sustiže, s trenutačnih 28 posto * Još uvijek neizvjesne stranačke koalicije

Priredila: Dušica Dulić

Dvije vodeće stranke u Hrvatskoj, HDZ i SDP, praktično su izjednačene dva mjeseca uoči izbora za parlament – pokazalo je veliko terensko istraživanje HTV-a i Jutarnjeg lista, provedeno u rujnu na 4000 građana iz cijele Hrvatske, uoči izbora najavljenih za 25. studenoga. Ove dvije medijske kuće za partnera su izabrale agenciju Puls, tvrtku s dugogodišnjim iskustvom u istraživanjima rejtinga političkih stranaka i s dobrim prognostičkim rezultatima.

Prema istraživanju, građani ove izbore smatraju važnijima od onih 2003. i veći ih broj namjerava glasovati. SDP je stabilan i u završnicu kampanje ulazi s potporom 30 posto birača, ali ga HDZ sustiže, s trenutačnih 28 posto. Pravaši su na 7 posto, baš kao i seljačko-liberalna koalicija. Umirovljenici su na 6, a narodnjaci na 5 posto. U Saboru bi još sjedili i IDS-ovi zastupnici. HDZ kreće u završnicu s rejtingom jednakim kao prije četiri godine, kada je osvojio 33 posto. SDP je tada imao potporu 18 posto birača, a sada 30 posto. Kada se preračuna u mandate, SDP vodi u odnosu na HDZ, imali bi 57, a HDZ 52 zastupnika

No, o novoj vladi opet bi mogli odlučivati manjinski zastupnici, a uz njih – više nego ikad – i dijaspora. SDP je najavio da se ove godine neće natjecati u dijaspori, pa bi HDZ-ova prednost u toj posebnoj jedinici mogla razliku između te dvije stranke smanjiti do – izjednačenosti.

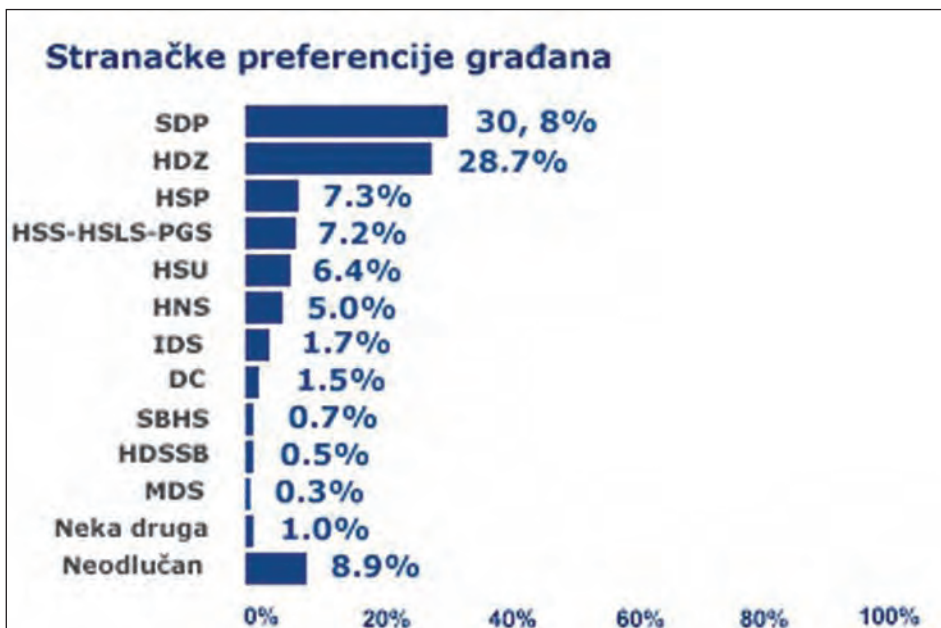
HDZ popravlja svoj rejting: raspjevani aktualni premijer Ivo Sanader

Bitka će se voditi za prvo mjesto u svakoj izbornoj jedinici jer ta lista dobiva najviše mandata.

SDP za sada vodi u 7 izbornih jedinica, a HDZ u tri tradicionalno svoje – u Dalmaciji i na jugu Slavonije. Prije četiri godine HDZ je vodio u cijeloj Hrvatskoj, osim u Zagrebu, Primorju i Istri. Predsjednik HDZ-a Ivo Sanader na izbore izlazi s činjenicom da samo trećina građana misli kako zemlja ide u dobrom smjeru.

UTRKANAJAČIH: Izbor Zorana Milanovića za novog šefa SDP-a produljio je razdoblje uspona glavne opozicijske stranke. Izvanredno emotivno ozračje koje je tada bilo zavlдалo oko SDP-a Milanović je iskoristio za raniji ulazak u kampanju. Socijaldemokrati su mjesecima dominirali medijskim prostorom, što je mobiliziralo lijevo biračko tijelo i bitno poboljšalo rezultat ove stranke. Ta je dominacija, pokazuju rezultati istraživanja, ugrozila i prirodnog partnera SDP-a, HNS, koja bi u ovom trenutku dobila samo četiri zastupnika u Saboru, nedovoljno da Milanoviću pomogne oko većine. SDP je privukao veliki broj glasača HNS-a. Međutim, Milanović nije uspio održati tu značajnu prednost pa u završnicu ulazi u mrtvoj utrci sa Sanaderom. Budući da istraživanje agencije Puls pokazuje da su SDP i HDZ gotovo izjednačeni po broju saborskih mandata koje bi mogli osvojiti, ključnu ulogu za formiranju nove vlade imat će manje stranke. SDP vodi u sedam izbornih jedinica, a HDZ u tri. HDZ je najslabiji u Istri i Rijeci, a SDP najlošiji u Lici i Zadru. Iako SDP sada osvaja 2,1 posto više glasova nego HDZ, socijaldemokrati su u lošijoj situaciji zbog toga što HNS kao njihov glavni potencijalni partner jedva prelazi izborni prag.

HNS s pet posto glasova osvaja samo četiri mandata i socijaldemokratima ne donosi značajnu prednost. Kada bi se koaliciji SDP-a i HNS-a priključio i IDS sa svoja tri mje-

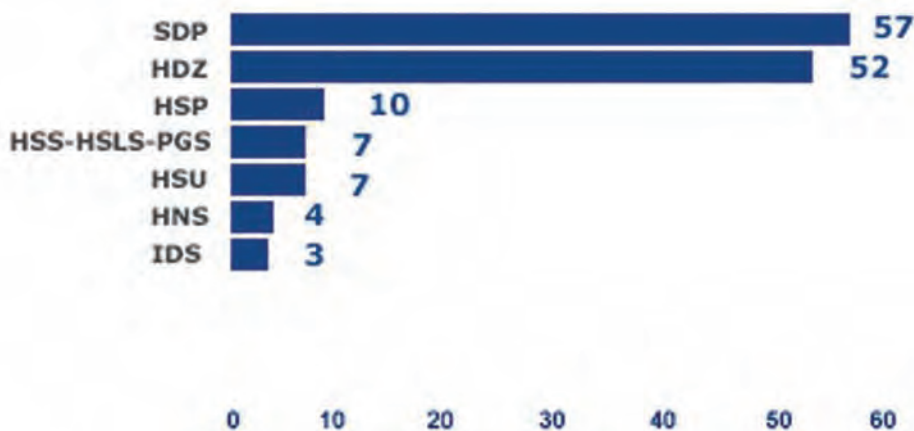

sta u Saboru, što je realno očekivati, koalicija lijevog centra imala bi 64 mjesta u Saboru, što je nedovoljno za sastavljanje Vlade. Sudeći prema rezultatima istraživanja, HDZ je u boljem položaju. Sanaderov prirodni koalicijski partner, HSP, osvaja 7,3 posto glasova i 10 saborskih mandata, čime HDZ-u može donijeti važnu prevagu za dobivanje mandata za sastavljanje Vlade. Zajedno s glasovima i mandatima dijaspore te uz 10 pravaških mjesta u Saboru, HDZ u startu može imati 66 mandata.

Budući da istraživanje pokazuje kako izborni prag prelazi još samo koalicija HSS-HSLS sa 7,2 posto i HSU sa 6,4 posto glasova, ključno će biti komu će se prikloniti te stranke sa svojih ukupno 14 mandata. HSU je sada u koaliciji sa Sanaderom i posve je realno da umirovljenici nastave tu priču ako HDZ ponovno udovolji njihovim zahtjevima. Najveća je nepoznanica, čini se, to što će učiniti *Josip Frišić* i *Đurđa Adlešić*, HSS-HSLS, koji uporno odbijaju se izjasniti čiju će Vladu podržati, SDP-ovu ili HDZ-ovu? Šef SDP-a Zoran Milanović pozvao ih je otvoreno u postizbornu koaliciju, ali jasan odgovor nije dobio. HSLS je sve do sada bio Sanaderov partner, ali ključnu će ulogu u žuto-zelenoj koaliciji ipak imati HSS koji je četiri godine proveo u oporbi. Veliki gubitnik izbora prema tom istraživanju bit će HDSSB *Branimira Glavaša* koji ni u jednoj slavonskoj jedinici ne prelazi prag.

PROCJENE I NOVINE: Neki politički analitičari u Hrvatskoj smatraju kako je SDP-ov premijerski kandidat *Ljubo Jurčić* postao najslabiji element u izbornoj kampanji jedne od dvije velike hrvatske stranke. S jedne strane, SDP i dalje vodi, dok s druge strane, građani smatraju Jurčića, kao potencijalnog premijera, inferiornim ne samo Sanaderu nego i Zoranu

Procjena broja mandata - UKUPNO

Milanoviću, koji uopće nije kandidat za mjesto predsjednika vlade. Sanader je toga svjestan pa zato i vodi maksimalno personaliziranu kampanju.

SDP, pak, više nema mnogo izbora. Ako u ovom trenutku, nešto više od dva mjeseca prije izbora, SDP povuče Jurčićevu kandidaturu, stranka će ispasti nevjerodostojna i neozbiljna. Jedino na čemu SDP može inzistirati, kako bi amortizirao očiglednu Jurčićevu nepopularnost, jest promocija »tima«, na čemu intenzivno i radi. SDP neće govoriti biračima da glasuju za Jurčića kao premijera, nego da glasuju za tim sposobnih ljudi koji bi trebali voditi Hrvatsku. Tek će se vidjeti ćemo hoće li »timski« nastup SDP-a dovesti do smjene vlasti. Čini se da je Ivo Sanader, usprkos nevjerojatnim nespretno-

stima i pogreškama što mu ih priređuju njegovi pojedini ministri, sve manje zabrinut.

Prema mišljenju anketiranih građana, SDP kao stranka ima bolja obilježja od HDZ-a. Najviše građana smatra da SDP ima dobar gospodarski program, da je poštenija stranka, da u njoj ima više stručnjaka i da je manje korumpirana nego HDZ. Anketa pokazuje da najviše građana drži da SDP ima i najboljeg premijerskog kandidata i dobar tim za Vladu te da ima viziju budućnosti, nudi konkretna rješenja za najveće probleme u zemlji i da može donijeti promjene. HDZ jedino bolje štiti nacionalne interese, pokazalo je istraživanje Pulsa.

Aktualna novina je i raskol u HSP-u, koji se razotkrio neposredno po objavljivanju rezultata posljednjeg istraživanja javnoga mnijenja. Naime, saborski zastupnici Hrvatske stranke prava (HSP) *Tonči Tadić* i *Miroslav Rožić* podnijeli su ostavke na članstvo u HSP-u. Ističu kako nemaju više entuzijazma potrebnog za bavljenje politikom u toj stranci. Ističu da je više razloga za tu odluku, ali da s njima ne žele opterećivati stranku ni javnost. Tadić i Rožić navode da ne žele djelovati u stranci u kojoj su stranačka stajališta promjenjiva od tjedna do tjedna radi tzv. višeg stranačkog interesa, a zapravo radi političke trgovine i obećanja o dolasku na vlast poslije izbora. Predsjednik HSP-a *Anto Đapić* izjavio je za HTV kako je iznenađen ostavkama, posebice stoga što su ih, dodao je, podnijeli bez najave i iskazivanja nezadovoljstva. Raskol u HSP-u zasigurno je težak udarac za tu stranku te HDZ sada ima prostora za udar na njihove birače. I najnovije presude iz Haaga, za zločine u Ovčari, vjetar su u leđa HDZ-u, kojemu je buđenje nacionalne svijesti uvijek donijelo novih glasova. No, dva mjeseca prije izbora kampanja liči na mrtvu utrku, uz činjenicu da HDZ ima veću bazu glasova na koje još može računati, te da mu aktualno buđenje nacionalne svijesti zbog haaških presuda ide na ruku. ■

SDP nikada jači: Novi predsjednik Zoran Milanović sa suradnicima

Mr. Davor Vidiš, bivši generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici

Raditi na pripremi budućih kadrova

Od kada sam došao, HNV je promijenio dva predsjednika, nastala je i treća politička stranka, no, sve ovo što govorim nije nužno loše, ali očigledno nekih promjena u organizaciji ima * Bilo je dosta prigovora na račun rada HNV-a, dosta sjednica bez kvoruma, ali to je krovna institucija za kulturnu autonomiju ovdašnjih Hrvata koja je u danom trenutku izabrana, i radila koliko se moglo* Mislim da će za neko vrijeme unutarnja organizacija hrvatskih medija biti problem jer nedostaje stručnog kadra

Razgovor vodila: Dušica Dulić

Na dužnost generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici mr. Davor Vidiš, profesionalni diplomat, došao je 29. studenoga 2004. godine. Za mandata njegove prethodnice, dr. Jasmine Kovačević-Čavlović, već se intenzivno radilo na normalizaciji odnosa Srbije i Hrvatske, hrvatska je manjina imala priznat manjinski status, formiran je HNV, a otpočelo se i s ostvarivanjem prava u području obrazovanja i informiranja na hrvatskom jeziku. Neki od tih projekata su se u posljednje tri godine, za vrijeme mandata Davora Vidiša, manje ili više uspješno, nastavili razvijati. Njegov novi mandat počeo je 30. rujna u Prištini, gdje će obavljati dužnost voditelja Ureda za vezu Republike Hrvatske.

HR: Na samome dolasku, odmah poslije upoznavanja s aktualnom situacijom na ovim prostorima i obilaska zajednice, rekli ste kako se vidi da zajednica radi ali da ima prostora za još bolju organiziranost. Koliko se na tom području, po Vašem mišljenju, napredovalo u protekle tri godine?

Koliko se unutarnji odnosi, odnosno neprikriveni antagonizmi, odražavaju na sve to i štete interesima zajednice?

Uvijek može bolje i postoji želja da se zajednica bolje organizira. Nažalost, imate taj efekt da, kada ste unutar nekoga procesa, često vidite one njegove lošije strane, a kad se pokušate izdignuti iznad toga ili kada ste kao ja sada u situaciji rezimiranja, doista se može reći da se vide napreci, razlike. Od kada sam došao, Hrvatsko nacionalno vijeće je promijenilo dva predsjednika, bile su dvije političke stranke ovdašnje hrvatske zajednice, a sada ih ima tri, itd. Sve ovo što govorim nije nužno loše, ali očigledno nekih promjena u organizaciji ima. Meni je najdraže što je poslije mnogo godina ponovno otpočela nastava na hrvatskom jeziku u Gimnaziji u Subotici. Naravno tu je osnovnoškolsko obrazovanje na hrvatskom, ali ima tu još i prostora za katedru na Učiteljskom fakultetu, i dr. Novina je i to što zajednica ima svojega zastupnika u Narodnoj Skupštini Srbije. Organiziranost nikada neće biti na zadovoljavajućoj razini, no, treba vidjeti i druge manjinske zajednice. Sukobi unutar zajednice nisu specifikum samo hrvatske zajednice, ali se i uz ovakvu organiziranost postižu neki rezultati.

HR: Intenzivno ste surađivali s Hrvatskim nacionalnim vijećem, u kojemu su se za vrijeme Vašega mandata događale i burne kadrovske promjene. Koliko je ova krovna institucija odgovorila izazovima i mogućnostima u korist hrvatske zajednice koju predstavlja?

Prvi izbor HNV-a je napravio dosta. Očigledno, promjenom vlasti u Srbiji dolazi vrijeme suradnje s ostalim zajednicama, a ne vrijeme sukoba. Više nema problema u odnosima između naše države i ovdašnje države. Sad dolazi vrijeme suradnje, nove se stvari događaju i tu se treba prilagoditi. Čini mi se da

ovdje fali jedna generacija mladih ljudi koja bi prihvatila sad taj novi izazov. Nažalost, moramo priznati da je puno mladih ljudi otišlo u Hrvatsku, i ja to doživljam kao veliki problem ove zajednice. Ipak, ima mladih koji ostaju i čini mi se da se pojavljuje perspektiva ostanaka ovdje. Mislim da to nije samo moj optimizam.

Ova je država u jednom specifičnom trenutku, manjinski problemi nisu jedini, nisu prioritetni, i u tom smislu mi možda imamo razumijevanje za to što HNV možda nije polučio uspjeh kakav bi većina ljudi očekivala od njega. Međutim, napravilo se koliko se moglo. Dosta sam propagirao ovdašnjim mladima da uđu u manjinske institucije, da se angažiraju, pa i uđu u politiku. Bilo je dosta prigovora na račun rada HNV-a, dosta je bilo sjednica bez kvoruma, ali to je krovna institucija za kulturnu autonomiju ovdašnjih Hrvata koja je u danom trenutku izabrana, i radila koliko se moglo.

HR: Poslije više godina, Hrvati imaju i svojega zastupnika u Skupštini Srbije, koji je mandat osigurao na listi Demokratske stranke. Kakvom Vi vidite njegovu ulogu?

Politička zastupljenost ovdašnjih Hrvata nije kakvu bismo mi očekivali i kakva se može iščitati iz Sporazuma o zaštiti manjina. Mogu reći da se u posljednjih nekoliko bilateralnih susreta na najvišim razinama spominjalo i to pitanje. No, ova je država nedavno donijela novi Ustav, sad se tek uspostavljaju vrhovna tijela ove države, tako da donošenje izbornog zakona tek predstoji. Nadam se da će i toga biti.

Naravno, hrvatska zajednica nema snagu mađarske zajednice da direktnim izborima osvoji tri zastupnička mandata u srbijanskoj Skupštini, tako da je i ovaj jedan uspjeh. Više bih volio da je on izabran snagom hrvatske zajednice, ali on je izabran u jednoj dobroj kombinaciji, kombinaciji s Demokratskom strankom. Međutim, na listi DS-a su i zastupnici slovačke i rumunjske zajednice, te bi oni skupa mogli staviti manjinsku problematiku na stol. Ima tu prostora i očekujem njegovo djelovanje u tom smislu. Treba nametnuti i neke druge stvari i svakako biti aktivniji.

HR: U hrvatskoj zajednici u Vojvodini postoje tri političke stranke.

Kakvim ocjenjujete njihov rad, te kako komentirate njihovu nesuradnju?

Slična je situacija i u nekim drugim manjinskim zajednicama. U hrvatskoj zajednici to su u biti frakcije jedne te iste stranke, nastale kao posljedica nekih unutarnjih odnosa, neslaganja. Ja sve to ne doživljam nužno kao negativnu stvar. U jednom je trenutku DSHV bio u nekim specifičnim situacijama, pa je nastao HNS, koji se kasnije fuzionirao. Gospoda iz novoformirane Demokratske zajednice Hrvata su se predstavila kod mene u Konzulatu. Te hrvatske stranke se mogu ne slagati oko nekih stvari, međutim, postoje stvari oko kojih bi se morale slagati, npr. nastave na hrvatskom jeziku i dr. To bi trebalo biti nesporno ako stranke imaju hrvatski predznak. To mi se čini logičnim. U principu, oni se mogu svadati, ali oko nekih

važkog govora u školama su bile doista aktivne. Nisam siguran da je u konačnici podržavanje takvog projekta dobro ni za one koji ga podržavaju, a nisu ni Bunjevci, niti Hrvati. Puno sam puta bio u apsurdnoj situaciji, jer znam tko od čelnika tih bunjevačkih institucija ima hrvatsko državljanstvo, i to dobiveno temeljem članka 16., što znači temeljem dokaza o pripadnosti hrvatskome narodu. Kada je bilo otvorenje izložbe o senjskim Bunjevcima u Gradskome muzeju u Subotici, prilično sam oštro iznio naš stav, stav Republike Hrvatske, a to je da mi Bunjevce držimo Hrvatima. Za nas su oni Hrvati i točka.

Čak su se i eksperti, stručnjaci lingvisti pobunili prigodom uvođenja bunjevačkog govora, postavljajući pitanje gdje je tome kraj, kuda to vodi. Vidim da unutar hrvatske zajednice postoje po tom pitanju

projekt, kao Generalni konzulat RH, dosta pomagali, u smislu osiguravanja udžbenika, a Hrvatska je poslala ovamo i dvije profesorice hrvatskoga jezika. U perspektivi, hoćemo li mi svi ovdje govoriti engleskim jezikom u Skupštini Vojvodine, to ne znam.

Osobno sam, temeljem iskustva vlastite djece, zadovoljan ovdašnjim obrazovanjem. Najmlađi mi je sin bio u odjelu na hrvatskom i on problema s količinom usvojenoga znanja nema. E, sada, je li sve to baš na hrvatskom jeziku, o tome bi se dalo govoriti. Vi znate šalu: Tko govori hrvatski u Vojvodini? – Katolički svećenici i Srbi iz Hrvatske. Svakako bi trebalo osigurati i katedru hrvatskoga jezika na nekom od postojećih fakulteta. Budućnost ovoga projekta ovisi i o odnosima unutar zajednice. Trebalo bi na to pokušati gledati dugoročnije. To je ipak temelj

temeljnih stvari se trebaju složiti. No, nesloga hrvatskih stranaka se može odraziti na političku zastupljenost hrvatske zajednice. Ta rascjepkanost glasova će u konačnici štetiti zajednici. Ali, to je situacija u kojoj zajednica postoji, to je jednostavno tako.

HR: Za Vašega mandata Bunjevci su uspjeli prilično toga realizirati. Najnovije je uvođenje tzv. bunjevačkog govora u škole. Kako bi se, prema Vašemu mišljenju, hrvatske institucije i njihovi čelnici trebali postaviti prema bunjevačkim institucijama i njihovim projektima?

Taj problem bi se trebao rješavati u Beogradu. Aktivnosti Hrvatske protiv institucionaliziranja bunje-

dva stava, oštar stav i stav koji je za međusobnu komunikaciju. Hrvati i Bunjevci negdje sjede za stolom zajedno. Mislim da tu ipak više treba očekivati suradnju, jer ovakva situacija predstavlja gubitak i energije i kadrova.

HR: Budući da ste na mandat u Suboticu došli s Vašom obitelji, izravno ste se mogli upoznati s funkcioniranjem i problemima obrazovanja na hrvatskom jeziku u Subotici. Koliko ste zadovoljni funkcioniranjem ovoga projekta? Kakvu mu budućnost predviđate?

Mislim da obrazovanje na manjinskom jeziku prije svega treba nuditi adekvatnu količinu znanja, a onda sve ostalo. Mislim da se tu ulaže dosta truda. Mi smo taj

za očuvanje nacionalne zajednice na ovim prostorima. Nije slučajno manjinskim nacionalnim vijećima povjereno područje obrazovanja.

HR: Bili ste izravno uključeni u probleme informiranja na hrvatskom jeziku. Prisustvovali ste sudskim ročištima koja su se vodila protiv novinara nakon treće cenzure na tadašnjoj Televiziji Novi Sad, posjećivali ste redakcije Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice, »Hrvatske riječi«, te druge projekte iz područja informiranja. Koja je po Vama razina uspjehnosti u ostvarivanju postavljenih ciljeva ovih projekata?

Ne mogu biti objektivan koliko hrvatski medijski projekti i institu-

cije zadovoljavaju potrebe ovdašnje hrvatske zajednice. Znam da se novine čitaju, radijski i televizijski program slušaju i gledaju. Mislim da su najvažniji problemi u tome području organiziranost i ljudstvo. Naime, čini mi se da će doći trenutak kada će biti medijskog prostora za hrvatsku zajednicu, a neće biti ljudi. Ona nesretna situacija koja je završila na sudu je za svaku osudu, mislim da smo veleposlanik i ja to i javno dali do znanja time što smo bili nazočni ročištima protiv dvoje novinara. Mislim da se iz te faze izašlo. Mislim da će za neko vrijeme unutarnja organizacija hrvatskih medija biti problem, jer nedostaje stručnog kadra. No, javljaju se neki ljudi koji završavaju novinarstvo u Hrvatskoj i koji tu imaju svoju ulogu.

Razgovarao sam u Beogradu i s kolegama iz OESS-a, oni su čak ponudili pomoć u tome kako organizirati informiranje manjinske zajednice, i mislim da bi po tom pitanju trebali tražiti pomoć od

baratanje financijskim sredstvima, bar onima koja dolaze iz RH. U smislu javnog poziva, kandidiranja projekata, vidjeli smo da u institucijama postoje problemi između osoba koje ih vodi, te onoga koji provodi odluke, te smo stoga organizirali seminar za tajnike kako bismo ih naučili kako treba raditi projekte. HNV je imao ideju da se napravi centar za izradu takvih projekata.

Prigodom dodjele izvanrednih sredstava iz Republike Hrvatske mi smo imali želju podržati neki jači projekt, međutim, nije bilo ponuđeno takvih projekata. Zajednica sama mora iznjedrati svoj interes, nema smisla nametati joj. Možemo joj dati savjet, ali ideja mora doći iz zajednice. Često hrvatskim institucijama promaknu natječaj i meni je zbog toga žao. U »Hrvatskoj riječi« redovito objavljujete natječaje i to je dobro, no, možda bi trebalo voditi i evidenciju o tome tko se javlja na njih i kako im pomoći u tome.

smo bili za scenu na hrvatskom u Narodnom kazalištu, no, tu se nameće pitanje kadra.

HR: Koliko je posredstvom Generalnog konzulata, ili pak Veleposlanstva, Republika Hrvatska pomogla institucijama ovdašnjih Hrvata, te koji su projekti za Vašega mandata naišli na najveću potporu i razumijevanje?

Jednom sam čuo jednu zanimljivu rečenicu – Novac nije problem, novca nema. Ta rečenica izaziva smijeh kada se čuje. No, nije novac uvijek problem, on je katkada i izgovor. Treba baratati s onim što se ima i to na najracionalniji način. Mi smo uvijek inzistirali da ta sredstva budu veća i veća, no, ovdašnje se institucije trebaju obratiti i institucijama ove države. Financije jesu uvijek problem, ali ne prvi. Podržavali smo rad institucija, gostovanja i putovanja. Dosta financijskih sredstava je za mojega mandata otišlo KUD-ovima. Negdje je to bilo

posjetu bili predsjednik Hrvatske *Stjepan Mesić* i predsjednik Vlade *Ivo Sanader*, te kardinal *Josip Bozanić*. U Hrvatskoj postoji razumijevanje za potrebe hrvatske zajednice ovdje i to razumijevanje doista raste.

Što se tiče institucija hrvatske zajednice na ovim prostorima, pozivali su nas, pitali su, spajali smo, odazivali se, ljudi su nam dolazili, pomagali smo... Ne mogu reći da je bilo nekih problema.

HR: U radu Generalnog konzulata u Subotici ste, odmah po dolasku najavili promjene u radu. Konkretno, najavili ste kako ćete ga otvoriti za potrebe zajednice više nego što je to bio slučaj prije. Koliko ste uspjeli u tome i čime je sve to rezultiralo?

Povećanim brojem stranaka, svakako. Uloga konzulata i diplomacije se mijenja u svijetu. Komunikacija je brža, protokol je manji, konzulati su sve više otvorene institucije. Vi na neki način u konzulatu trčite štafetu, otčinite vašu dionicu i predajete štafetu onom tko dolazi poslije vas. Moja prethodnica je napravila veliki posao. Otvorila je Generalni konzulat, imala je vizni režim s puno gužve ispred zgrade Konzulata. Nama je postalo lakše djelovati od kada je suspendiran vizni režim sa Srbijom. Mogli smo se više koncentrirati na kulturu, gospodarstvo, život ovdašnje zajednice. Volio bih da su ljudi prepoznali dobru volju Konzulata da se pomogne u okviru postojećih mogućnosti i nadležnosti. Ako je to prepoznato, ja sretan odlazim iz Subotice.

HR: Uz svakodnevne obveze i dužnosti generalnog konzula, vodili ste i uobičajeni obiteljski život. S kakvim dojmovima, poslije gotovo tri godine, Vi i Vaša obitelj odlazite iz Subotice, Vojvodine?

Supruga i ja imamo troje djece, mi smo jedna dalmatinska glasna obitelj koja je unijela galamu u jednu malu subotičku ulicu. Zaista smo lijepo primljeni i proveli smo tri godine lijepoga i ispunjenoga života. Subotica daje uvjete za pun život, djeca su nam išla na brojne aktivnosti, stariji sin nam se i zaljubio ovdje. Ovo je lijepa sredina za obiteljski život, jer on može biti ispunjen. Kad bi nam nešto nedostajalo otišli bismo do Novog Sada ili Beograda. Još da je more ovdje, bilo bi prelijepo...

ljudi koji se u to razumiju i imaju iskustva u tome području. Treba procijeniti ljudske resurse, raditi na kadrovima.

HR: Na području pod jurisdikcijom Generalnog konzulata RH u Subotici je najveći broj hrvatskih institucija. Koliko su po Vašemu mišljenju one spretne u iskorištavanju mogućnosti koje pružaju važeći zakoni i potpisani Sporazum između Hrvatske i Srbije o međusobnoj zaštiti prava nacionalnih manjina?

Mi smo po dolasku ovdje vidjeli jednu rupu koju treba popuniti, pa smo organizirali transparentnije

Nisam rastao u multietničkoj sredini i dosta mi je stvari po dolasku ovdje bilo novo. Ostao sam fasciniran razinom kulture, tradicije i povijesti hrvatske zajednice koja ovdje postoji. Poslije Drugog svjetskog rata i sedamdesetih godina prošloga stoljeća puno se toga promijenilo, i to na grub način. Dosta je ljudi otišlo. Činjenica je da kada prebrojite hrvatske institucije, najviše ima kulturno-umjetničkih društava i gostovanja. Imali smo i primjedbe na naše financiranje, u smislu zašto pomažemo samo KUD-ove. Mi smo probali izdici nekoliko velikih projekata. Zainteresirani

za osiguravanje osnovnoga funkcioniranja tih institucija, a negdje i za velike investicije u prostore, poput HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru. Volio bih da je sredstava bilo više.

HR: Kakvima biste ocijenili odnose i suradnju s institucijama i udrugama ovdašnjih Hrvata koje ste uspjeli razviti i održavati za Vašega mandata?

Što se tiče lokalne, pokrajinske pa i državne razine, imali smo korektne odnose. Na razini Subotice, intenzivno smo surađivali, posjećivali se. Za mojega mandata na mom su konzularnom području u

Meri Vidiš, supruga bivšeg generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici

Dobra iskustva iz maloga grada

Po ideji Meri Vidiš, u Subotici je tri puta bila organizirana potraga za šarenim uskršnjim jajima po dvorištu rezidencije obitelji Vidiš, te dva puta Božićni bazar * »Svakom sljedećem kolegi koji bude dolazio ovdje na mandat sugeriram da djecu slobodno upiše u ovdašnje škole« * »Bilo nam je jako zanimljivo jer nikad prije nismo živjeli u jednoj takvoj multietničkoj sredini«

Dok je mr. Davor Vidiš obnašao dužnost generalnog konzula RH u Subotici, njegova je supruga, Meri, uz pomoć ljudi iz Generalnog konzulata i brojnih institucija, dvije svoje ideje sprovela u djela, vrijedna prisjećanja. Dolazeći s cijelom obitelji, imali su izravnu prigodu upoznati se s ovdašnjim sustavom obrazovanja, i to s tri potpuno različita programa. Najstariji im je sin pohađao Katoličku gimnaziju, kćer išla na redovitu nastavu na srpskom jeziku, a najmlađi sin bio jedan od prvih učenika ovdašnjeg odjeljenja na hrvatskom jeziku u OŠ »Matko Vuković«. Po odlasku u Zagreb već su na prvim provjerama pokazali da im u ovdašnjem obrazovanju ništa nije nedostajalo. »Svakom sljedećem kolegi koji bude dolazio ovdje na mandat sugeriram da djecu slobodno upiše u ovdašnje škole. Djeca su nam se upisala i u glazbenu, plesnu školu, išla na trening, jednostavno nastavila svoje aktivnosti kojima su se bavili i u Zagrebu«. Osim djece, i roditeljima je novina bilo multietničko okruženje, po kojemu je Subotica prepoznatljiva.

»Bilo nam je jako zanimljivo jer nikad prije nismo živjeli u jednoj takvoj multietničkoj sredini. U našoj maloj ulici, sa svega šest kuća, živjeli su ljudi tri različite vjere i četiri različite nacionalnosti. To mi je bilo nešto prekrasno, i novo«, rekla je Meri Vidiš za naš list neposredno prije odlaska iz Subotice.

Učenici odjeljenja na hrvatskom jeziku subotičke općine sigurno neće zaboraviti čuvenu

Božićni bazar je bio dobro posjećen

potragu za šarenim uskršnjim jajima po dvorištu rezidencije obitelji Vidiš.

»Ideja je došla posve spontano, kada je jedna učiteljica poslije nedjeljne mise pitala je li se djeci hrvatskih razreda priprema što za Uskrs. Dosjetila sam se ideje koju sam vidjela u Bratislavi, u britanskim i američkim školama, gdje njeguju taj običaj, i rekla zašto ne. Djeca su bila oduševljena, lijepo su to prihvatila, i uspjela sam u tri godine okupiti svu djecu iz svih hrvatskih odjeljenja iz Subotice i okolice. Najveća vam je sreća kada su djeca zadovoljna. Nitko od njih nije ostao bez nagrada«,

prisjeća se supruga bivšeg generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici.

Za ovaj se događaj znalo prije svega u samoj zajednici, no, po ideji gospođe Vidiš, zaživjela je jedna veća manifestacija koja je već prve godina postala puno šira, prava gradska, s humanitarnim povodom, a riječ je o Božićnom bazaru.

»Imala sam iskustva s bazarom i ranije, a ideja je potekla iz Međunarodnog kluba žena, kojega čine supruge diplomata i biznismena. U Subotici smo se pri organiziranju prvoga Bazara bavili školama i obrazovanjem, njihovim potrebama, a drugu smo godinu pomogli djeci tako što smo za Dječji dispanzer kupili ultrazvučne i EKG aparate. Nešto preostalog novca smo iskoristiti za kupovinu EKG aparata za umirovljenike ambulante Mjesne zajednice Gat. Nadam se da će se s organiziranjem Bazara nastaviti«, rekla je Meri Vidiš prije odlaska za Zagreb te istaknula kako su na sjeveru Bačke vodili jedan miran, obiteljski život, upoznali ljepotu življenja u malom gradu i ovdašnju hrvatsku zajednicu, te da suprugov odlazak na mandat u Prištinu predstavlja novi izazov. Kako kaže, protekli će mandat pamtiti po ljudima koje je upoznala, a zahvaljuje se svima koji su im pomogli na bilo koji način.

D. D.

U prepunoj dvorani HKC-a održan VII. festival bunjevački pisama

Ljepota bunjevačke pisme

*»Subotico od starine grade« pobjednička pjesma po ocjeni stručnog žirija *
Nagradu publike osvojila skladba Petra Kuntića »Ej Bunjevko, tebe srce želi« *
Ove se godine 12 skladbi natjecalo za neku od nagrada Festivala*

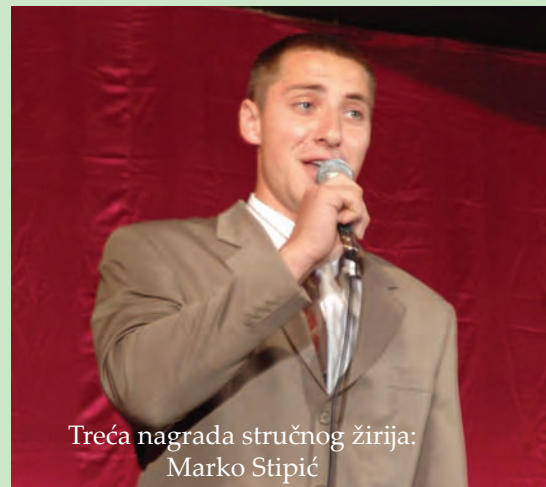

Najbolja interpretatorica:
Marija Jaramazović

»S ubotico od starine grade u tebi su naše pisme stare kad ih pivam milina mi dođe i kroz glavu sićanje mi prođe«, stihovi su pobjedničke pjesme VII. festivala bunjevački pisama »Subotico od starina grade«, koju je otpjevala *Martina Dulić*. Tekst i glazbu prvonagrađene pjesme potpisuje *Milivoj Jovanović*, a autor aranžmana je *Vojislav Temunović*.

Prošlogodišnjom pobjedničkom pjesmom »Salašarska tuga« u izvedbi *Marinka Rudića Vranića*, otpočeo je, sedmi po redu, Festival bunjevački pisama u petak, 28. rujna. U svečanoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici izvedene su pjesme koje, kako nalažu pravila Festivala, obrađuju tematiku iz bunjevačkog života te su pisane ikavicom ili ijekavicom. »Dobra večer. Hvaljen Isus! Festival je velika kulturna svečanost s glazbom, kažu enciklopedisti«, rekao je otvarajući VII. festival bunjevački pisama domaćin, dopredsjednik HKC-a »Bunjevačko kolo« *Grgo Kujundžić*, te dodao kako »ovaj festival, kao spoj riječi i melodije u ritmu, odaje ljepotu bunjevačke pisme.«

Ove se godine 12 skladbi natjecalo za neku od sljedećih nagrada: nagradu stručnog žirija, nagradu za najbolji aranžman, najboljeg izvođača, najboljeg debitanta, najbolji tekst te nagradu publike. S pjesmom »Ej, birtašu« koju je izveo *Marko Stipić*, službeno je otpočeo natjecateljski dio večeri. Potom se čula »Hajina pisma«

Treća nagrada stručnog žirija:
Marko Stipić

Zahvala ravnateljici festivalskog orkestra:
Mira Temunović i dr. Marko Sente

u izvedbi *Mladena Crnkovića*, zatim »Čini mi se da sam sve to snila« koju su u duetu otpjevali *Tamara Babić* i *Irena Kovačev*. Pjesmom »Na Bajscome prelu« predstavila se *Anett Balažić*. *Anica*

rani HKC-a, koje su sakupljali mladi u nošnji, SMS porukama te izravnom telefonskom linijom za slušatelje Festivala zahvaljujući Radio Subotici, nazočne na Festivalu zabavljao je tamburaški ansambl »Biseri« iz Subotice.

Nagrada za najbolji aranžman na VII. festivalu, po ocjeni stručnog žirija, kao i nagradu za najbolji do sada neobjavljeni tekst, po ocjeni posebnog žirija za odabir teksta, pripala je Marinku Rudiću Vraniću za pjesmu »Zvono stare crkve«, odnosno dr. *Marku Senteu* za najbolji tekst. Svoju nagradu, sliku koju je darovala slikarica *Ruža Tumbas*, dr. Marko Sente »predao je« ravnateljici festivalskog orkestra prof. *Miri Temunović* kao nagradu za trud i rad oko pripremanja festivalskog orkestra.

S pjesmom »Nema te više« za koju tekst i glazbu potpisuje *Nedeljka Šarčević* a aranžman *Nela Skenderović*, nagradu za najboljeg debitanta ovogodišnjeg festivala dobila je *Ivana Stipić*. Titulu najbolje interpretatorice ponijela je *Marija Jaramazović* koja je otpjevala pjesmu »Nemoj

mati tugovati« na tekst *Mirjane Jaramazović*, glazbu *Nikole Jaramazovića* i aranžman *Stipana Jaramazovića*. Prema prebroja-

teksta i glazbe *Petar Kuntić*, koji je ujedno i primio nagradu, sliku dar slikara *Josipa Cvijin*.

Prema odluci stručnog žirija u sastavu *Jozefina Skenderović*, *Đuro Parčetić*, *Antonija Piuković*, *Marijana Crnković* i *Slavko Franjo Batorek*, treće mjesto na VII. festivalu osvojila je pjesma »Ej, birtašu« koju je napisao, uglazbio i otpjevao *Marko Stipić*. Aranžman za ovu pjesmu napisao je *Vojislav Temunović*. Drugo mjesto pripalo je *Mariji Jaramzović* za već spomenutu skladbu »Nemoj mati tugovati«. Pobjedničku skladbu VII. Festivala »Subotico od starine grade« otpjevala je *Martina Dulić*. Nakon proglašenja, predsjednik

Najbolja debitantica:
Ivana Stipić

Čipak otpjevala je pjesmu »Svoj na svome« te je nakon nje nastupila *Svetlana Patarić* pjesmom »Ostani bar samo čovjek«. »Ej, Bunjevko tebe srce želi« otpjevao je *Darko Temunović*. *Martina Dulić* predstavila se pjesmom »Subotico od starina grade«, dok je *Ivana Stipić* otpjevala pjesmu »Nema te više«. »Dan sutrašnji« čuo se u izvedbi *Nataše Kostadinović*, a pjesmu »Zvona stare crkve« otpjevao je *Marinko Rudić Vranić*. Na koncu, predstavila se i *Marija Jaramazović* pjesmom »Nemoj

matu tugovati«.

Nakon izvedenih pjesama u natjecateljskom dijelu programa, tijekom glasovanja putem kupona na ulaznicama nazočnih u dvo-

Najbolji aranžman: Marinko Rudić Vranić

nim glasovima nazočnih u dvorani HKC-a, poslanih SMS-om i putem telefona, nagradu publike na VII. festivalu bunjevački pisama osvojila je pjesma »Ej Bunjevko tebe srce želi« koju je otpjevao *Darko Temunović*. Aranžman je napisao *Vojislav Temunović* dok je autor

OO Festivala bunjevački pisama dr. Marko Sente, zahvalio je svima koji su potpomogli pripremu te održavanje ovogodišnjeg natjecanja.

Festivalskim orkestrom, oformljenim za ovu prigodu, dirigirala je prof. Mira Temunović. Na festivalskoj večeri nazočni su bili i predstavnici Generalnog konzulata RH u Subotici, predstavnici lokalne samouprave te predstavnici hrvatskih institucija. Medijski pokrovitelji Festivala bili su uredništvo programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice koji su, između ostalog, omogućili i izravan radijski prijenos Festivala te NIU »Hrvatska riječ«. Cjelovečernji program vodili su *Marijana Tikvicki* i *Boris Dević*. Osim brojnih sponzora Festivala, generalni pokrovitelj bilo je poduzeće »Rotografika« iz Subotice, dok je održavanje Festivala podržao i potpomogao Generalni konzulat RH u Subotici.

Julijana Kujundžić

Nagrada publike: autor teksta i glazbe Petar Kuntić

Održana III. smotra dječjih pjevača i zborova

Upoznati, voljeti i dičiti se svojim

*U velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra predstavila su se 23 solista *
Sve izvođače pratio je Dječji festivalski orkestar HKC »Bunjevačko kolo« *
Slogan »Tuđe poštivaj – svojim se diči« i ove je godine pratio Smotru*

Dragana Sudarević premijerno je izvela pjesmu »Slike stare«

Tavankutske »kraljice« su, u četvrtak 27. rujna, pjesmom na tekst *Dule Milodanović* otvorile III. smotru dječjih pjevača i zborova. Ove godine »kraljice« je pripremila *Kristina Kovačić*. U velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra predstavila su se 23 solista, iz Đurđina, Tavankuta, Male Bosne, Palića, Bikova, potom djeca iz osnovnih škola »Ivan Milutinović«, »Matko Vuković«, »Sveti Sava«, »Miloš Crnjanski«, iz vrtića »Marija Petković«, te HKC-a »Bunjevačko kolo«, koja su se predstavila s 19 numera. Sve izvođače pratio je Dječji festivalski orkestar HKC-a »Bunjevačko kolo« kojim je ravnala prof. *Mira Temunović*. Orkestar broji 42 mlada tamburaša iz HKC-a »Bunjevačko kolo«, učenika muzičke škole te tamburaša iz Đurđina i Male Bosne koje podučava *Nela Skenderović*. III. smotru dječjih pjevača i zborova otvorila je predsjednica IO HNV-a *Slavica Peić*. Slogan »Tuđe

poštivaj – svojim se diči« i ove je godine pratio Smotru te podsjetio na cilj održavanja Dječje smotre – upoznati, voljeti i dičiti se svojim te poštivati tuđe običaje.

SUDIONICI SMOTRE: Na smotri se prva predstavila *Lea Antunović* iz Donjeg Tavankuta pjesmom »Podvikuje bunjevačka vila«, potom predstavnicu *Bikova* iz OŠ »Sveti Sava« *Marina Cvijanov* pjesmom »Kolo igra«, *Bernadica Vojnić Mijatov* predstavnicu OŠ »Matija Gubec« otpjevala je pjesmu »Đuvegije di ste da ste«, *Ivana Stantić* iz Đurđina predstavila se pjesmom »Govori se da me varaš«, *Miljana Kostadinović* iz OŠ »Miloš Crnjanski« pjesmom »Kad se Cigo zaželi«, potom je nastupio duet *Josipa Oračić* i *Pastva Marina* iz OŠ »Sveti Sava« u Subotici pjesmom »Alaj nane«, pjesmu »Vratite se golubovi« izvela je *Snežana Orčić* iz OŠ »Vladimir Nazor«. Usljedio je još jedan duet, *Nataša Kujundžić* i *Andrašić Sara* iz OŠ »Sveti Sava« koje su se predstavile pjesmom »Cura bere cveće«,

Jasmina Milodanović iz OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina otpjevala je pjesmu »Bunjevka sam«, te se potom predstavila *Mirjana Vukmanov Šimokov* iz OŠ »Sveti Sava« pjesmom »Božur«, *Andrija Sente* iz OŠ »Miroslav Antić« otpjevao je pjesmu »Momkovo sam«, duet iz OŠ »Ivan Milutinović« *Vanja Koletar* i *Dario Vojnić* pjesmu »Noći kratke, a dugački dani«, a *Mia Petrović* iz OŠ »Ivan Milutinović« pjesmu »Tribam koga«. Skladbu »Sve što želim« otpjevala je *Kristina Vojnić Purčar*. Iz OŠ »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni predstavila se *Biljana Nimčević* pjesmom »I kad ostarim«. Novom skladbom namjenski pisanom za Dječju smotru predstavila se *Dragana Sudarević* iz OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici. Pjesmu »Slike stare« napisao je *Marijan Kiš* dok je aran-

Najmlađi sudionik Smotre: Luka Skenderović

žman priredila prof. *Mira Temunović*. *Petar Skenderović* i *Miran Tikvicki*, duet iz OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Subotici, predstavio se pjesmom »Al' bi znao gazda biti«. Druga premijerno izvedena pjesma na Dječjoj smotri je skladba »Al' sam rdav« za koju je tekst napisao *Marijan Kiš*, dok je glazbu i aranžman priredio *Vojislav Temunović*. Ovom pjesmom predstavio se *Boris Vujković* iz OŠ »Ivan Milutinović«, dok je *Luka Skenderović* iz vrtića »Marija Petković« otpjevao skladbu »Zaškripio stari deram«. Na koncu Smotre, svi izvođači skupa otpjevali su pjesmu *Dule Milodanović* »Subotica«.

Predsjednik OO Festivala, dr. *Marko Sente*, zahvalio je svima koji su potpomogli organiziranje Dječje smotre te svim sudionicima. Program su vodili *Karolina Stantić* i *Ivo Šokčić*. Na koncu, svaki je izvođač dobio na dar knjigu i CD Festivala bunjevački pisama.

Julijana Kujundžić

Generalna proba

Na misi-zahvalnici povodom početka školske i vjeronaučne godine, u srijedu 26. rujna okupilo se oko sedam stotina djece iz Subotice i okolice koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, slušaju sate njegovanja hrvatskog s elementima nacionalne kulture te katoličkog vjeronauka. U subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske misu je predvodio katedralni župnik mons. Stjepan Beretić u koncelecijaciji nazočnih župnika. Nakon misnog slavlja, djeca su posjetila Gradski muzej te pratila generalnu probu III. dječje smotre u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«.

Djeca na generalnoj probi

Sudionici III. dječje smotre

Proizvodnja bio hrane

Živjeti zdravo i hraniti se organski

Do prije pet godina Ivan Vujković Lamić se bavio proizvodnjom bio hrane za potrebe svoje obitelji.

Kako mu je udruga »Terra's« ponudila suradnju, još 2002. godine odlučio se na proširenje proizvodnje i izlazak na tržište

Obiteljska bio farma Vujković Lamić nalazi se 17 kilometara jugozapadno od Subotice, kod Agrokombinata – Mikićevo. Posjeduje certifikat o organskoj proizvodnji i u mogućnosti je plasirati proizvode na europsko tržište.

Do prije pet godina Ivan Vujković Lamić se bavio proizvodnjom bio hrane za potrebe svoje obitelji. Kako mu je udruga »Terra's« ponudila suradnju, još 2002. godine odlučio se na proširenje proizvodnje i izlazak na tržište a Ivanova kći Ružica Vujković Lamić upisala je studij bio farminga.

Na 14,5 hektara zemlje, koja je u organskoj proizvodnji, proizvodi se širok asortiman hrane: voća, povrća, ali i žitarica. Dio zemlje je povezan sustavom za natapanje – kap po kap. Ovaj proizvođač svoje proizvode plasira na beogradske tržnice, gdje se prodaju po višim cijenama od neorganskih. Kada se uspoređuju cijene poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na organski i konvencionalni način, može se zaključiti sljedeće: organski su proizvodi u prosjeku od 20-30 posto skuplji od konvencionalnih, dok su prinosi po hektaru i do pet puta veći, ako proizvodimo neorgansku hranu i na »ne« bio način.

SURADNJA S UDRUGOM »TERRA'S«: Udruga za organ-

sku hranu »Terra's« neovisna je, neprofitna i nevladina organizacija osnovana 1990. godine u Subotici s ciljem širenja ideja i inicijativa iz oblasti proizvodnje organske hrane. Također, cilj »Terra'sa« je uspostavljanje ekološki uravnoteženog i ekonomski održivog poslovnog sustava u oblasti proizvodnje hrane. Ova udruga ima savjetodavnu i promidžbenu ulogu. Njene su aktivnosti usmjerene, prije svega, na edukaciju i informiranje. Članovi su individualni farmeri, privatne i društvene farme, prerađivačke tvrtke, znanstvene institucije, zdravstvene ustanove, distributeri, potrošači.

»Organic Control System« (OCS) iz Subotice je domaća organizacija za certifikaciju organske proizvodnje, koja je već niz godina u kontinuitetu ovlaštena od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije. OCS je specijalizirana i neovisna organizacija za stručnu kontrolu i certifikaciju organske proizvodnje i organskih proizvoda, kao i recertifikaciju organskih proizvoda koji se uvoze u Srbiju.

ZAŠTO KONZUMIRATI BIO PROIZVODE: Organski – bio – eko proizvodi su zdravi, jer sadrže zdrave i korisne materije, bogati su vitaminima, mineralima i drugim biološki aktivnim materijama. Ovi

proizvodi su sigurni, jer ne sadrže štetne materije po zdravlje, te su prijatelji našeg okoliša i životinja. Bolje su tehnološke kvalitete, te se zbog toga prilikom prerade ovih proizvoda troši manje energije. Ovi proizvodi imaju veću biološku vrijednost, jer je ova proizvodnja u harmoniji sa zakonitostima prirode, te se na taj način proizvodima daje više životne snage koja je istovremeno i izravno odgovorna za imunitet i vitalnost ljudskog organizma. I na koncu, ovi proizvodi imaju izuzetan okus, boju i aromu.

ZAŠTO ORGANSKA PROIZVODNJA: Poljoprivredna proizvodnja u svijetu i kod nas prošla je dug put razvoja. Ovisno o tome što je osnovni cilj ove djelatnosti, moguće je govoriti o prirodnoj proizvodnji za potrebe domaćinstva, prirodnoj razmjeni proizvoda, zatim industrijskoj (konvencionalnoj) proizvodnji i u novije vrijeme o ekološkim (održivim) sustavima agroprirodne. Rastuća potreba za hranom dovela je do razvoja poljoprivrede prvenstveno se oslanjajući na primjenu kemijskih sredstava i mehanizacije. Prekomjerna, nekontrolirana, često i nestručna uporaba kemijskih inputa (gnojiva i sredstava za

zaštitu bilja) u konvencionalnoj proizvodnji, s namjerom ostvarivanja što viših prinosa i profita, uzrok je što se umanjuje kvaliteta i plodnost zemljišta. Osim toga, često se zanemaruju kvaliteta i sigurnost hrane po zdravlje ljudi i životinja, kao i osnovni principi zaštite ekosustava i agroekosustava. Organska poljoprivreda efikasno rješava ove probleme, jer nudi humaniji način proizvodnje hrane, tj. u prvi plan stavlja zdravlje čovjeka i poštuje prirodnu ekološku ravnotežu izbjegavajući zagađivanje okoliša. Organska poljoprivreda usmjerena je na budućnost i na daljnji razvoj ne samo s aspekta zaštite životnog okoliša i unapređenja zdravlja ljudi, već i sa stajališta ekonomskog prosperiteta.

Marijana Tucakov

Potencijal za organsku proizvodnju

Organska poljoprivreda je danas ozbiljan gospodarski čimbenik u svijetu s prometom od oko 50 milijardi USA dolara, što je podatak iz 2006. godine. Nama interesantno EU tržište organskih proizvoda, iz vlastite proizvodnje podmiruje svega oko 50 posto, dok ostatak uvozi iz zemalja centralne i istočne Europe. Na tržištu EU organski proizvodi postižu veću cijenu za 20-100 posto u odnosu na iste proizvode iz konvencionalne proizvodnje. Potencijal naše zemlje u oblasti organske proizvodnje je nesporan iz više razloga: odgovarajući agroekološki uvjeti, minimalna količina upotrebljivih gnojiva i kemijskih zaštitnih sredstava tijekom proteklih godina, što stvara realnu pretpostavku za intenzivan razvoj organske poljoprivrede, povećanje efikasnosti, pa time i konkurentnosti naših organskih proizvoda na tržištu EU. Donošenjem Zakona o organskoj proizvodnji i organskim proizvodima, u našoj su se zemlji stekli uvjeti da organski proizvodi ponesu nacionalnu oznaku i naziv organski proizvod, kao i znak certifikacijske organizacije.

Prijam u povodu odlaska generalnog konzula RH Davora Vidiša s dužnosti iz Subotice

Davor i Meri Vidiš prigodom dočeka gostiju

Uzvanici na prijemu u HKC »Bunjevačko kolo«

Prijašnji i sadašnji djelatnici Generalnog konzulata RH u Subotici: Dragan Beljo, Milorad Zdilar, Anto Franjić, Željko Ostroški i Mirela Lucić

Visoki dužnosnici HNV-a i DSHV-a: Branko Horvat, Mata Matarić i Pero Horvacki

Nova konzulica gerant u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici

Ljerka Alajbeg na čelu GK RH

Na dužnost konzula geranta u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici 3. listopada stigla je *mr. sci. Ljerka Alajbeg*, koja je neposredno prije ovoga mandata obnašala dužnost veleposlanice RH u Bruxellesu, Kraljevini Belgiji. Rođena je 9. travnja 1946. godine u Zagrebu, završila je Pravni fakultet, dvije godine studija (paralelni studij) na Ekonomskom fakultetu, te poslijediplomski studij iz međunarodnog trgovačkog prava na Pravnom fakultetu u Zagrebu.

Među brojnim dužnostima, bila je načelnica Odjela za međunarodne pravne poslove, ministrica savjetnica u Veleposlanstvu Ottawa, Kanada, konzulica u GK Pittsburgh, SAD; savjetnica u Kulturno-informativnom centru u New Yorku; savjetnica i konzulica u Misiji Berlin u SR Njemačkoj; članica i ekspert u brojnim hrvatskim izaslanstvima za

sklapanje međunarodnih ugovora, izradu mišljenja, analiza i informacija u svezi sa svim značajnijim pitanjima u okviru rada Ministarstva vanjskih poslova, kao i pojedinim međunarodnopravnim pitanjima; članica Komisije iz čl. 7. Sporazuma o normalizaciji odnosa sa SRJ; te stalni predavač na Diplomatskoj akademiji, a predavala je i na Vojnoj te Policijskoj akademiji. Govori engleski, njemački i francuski jezik. Dužnost konzula geranta obnašat će do dolaska novog generalnog konzula u Suboticu. ■

Obilježena 111. obljetnica crkve sv. Roka

Misnim slavljem kojega je u crkvi sv. Roka predstavio župnik ove župe mr. *Andrija Anišić*, obilježena je u nedjelju 30. rujna 111. obljetnica ove crkve. Bila je to ujedno prigoda za predstavljanje nove predstojnice samostana sestara Kćeri Milosrđa koji pripada ovoj župi, s. *Mojmire Mašina*, kao i nove župne katehistice s. *Jasne Crnković*, dok je s. *Jasna Dulić* zahvalila Bogu za 50 godina od njenoga ulaska u samostan. Župnik Andrija Anišić svetu je misu među ostalim prikazao i kao zahvalu za svojih 50 godina života te je tom prigodom zahvalio Bogu, ali i svima onima koji su ga podržali na putu pripreve i obrane magisterija. Misno slavlje već jedanaestu godinu za redom sviranjem je uvećao Subotički tamburaški orkestar pod ravnanjem *Sonje Berta*. Ljepoti misnoga slavlja pridonijeli su i mladi odjeveni u bunjevačku narodnu nošnju.

Ž. Z.

Darko Sarić Lukendić, novi predsjednik Gradske organizacije LSV-a

U petak 28. rujna 2007. održana je izborna Skupština za članove Gradskog odbora i rukovodstvo Gradske organizacije Subotica, Lige socijaldemokrata Vojvodine.

Za predsjednika Gradske organizacije izabran je *Darko Sarić Lukendić*, a za potpredsjednike su izabrani *Tibor Murenji* i *Aleksandar Kerekeš*, dok je za članove Gradskog odbora, s pravom glasa, izabrano 19 članova po prijedlogu mjesnih odbora.

Solistički koncert Aleksandre Kovač

Aleksandra Kovač, pjevačica, skladateljica, aranžerka i producentica, u sklopu VIP turneje po većim gradovima Srbije, održat će solistički koncert, sa svojim 13-ero članim internacionalnim bendom, 18. listopada, u četvrtak, u Dvorani sportova. Koncert počinje u 21 sat. Travnja 2006. izdala je prvi samostalni album pod nazivom »Med I Mleko«, koji postaje najprodavaniji album te godine, s kojeg se izdvajaju singlovi »Ti«, »C'mon Boy« i »Nemoj Ovako«. U studenom 2006. Aleksandra dobiva MTV nagradu kao »Best Adriatic Act«, na »European Music Awards« u Kopenhagenu.

J. K.

Zajedno biciklom po gradu – Zajedno za zdravo srce

U povodu Svjetskog dana srca, u nedjelju 30. rujna održana je akcija »Zajedno biciklom po gradu – Zajedno za zdravo srce«, u vremenu od 10 do 12 sati. Ovu su akciju podržali su lokalna samouprava Subotice, Apoteka Subotice, Crveni križ, Biciklistički klub Spartak, Hitna pomoć, kao i drugi sponzori i donatori.

J. K.

Modna revija »Mystic Beauty«

U organizaciji modnog salona »Laylah« i frizerskog salona »Michel« u subotu, 6. listopada u atriju hotela »Galleria« održat će se modna revija pod nazivom »Mystic Beauty« s početkom u 19 i 30 sati. Na reviji će biti prikazane kreacije i frizure inspirirane drevnim Egiptom. Haljine su djelo *Andree Ledenjak*, frizure *Miloša Miškovića*, dok će za šminku biti zadužena *Pamela Odri*. Nastupit će plesna grupa »Tigrice«. Cilj ove revije je, osim prikazivanja kreacija i uključivanje Subotice u održavanje »Tjedna mode«, koja se tradicionalno održava svakog listopada u više gradova, kako bi i u Subotici kreatori imali šansu da prikažu svoje kreacije, kao i da ova specifična grana umjetnosti dobije odgovarajuće priznanje. Manifestacija je otvorenog tipa, a ulaz je besplatan.

J. K.

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

Blagdansko okupljanje

Vojvodani u Boriku

Borik je pružio utočište za oko tridesetak prognanih obitelji iz Srijema i jedan broj obitelji iz Bačke

Piše: Slavko Žebić

Kada od Osijeka putničkim vlakom pođete u Borik, treba vam dva sata udobne vožnje, mada bi dobrim automobilom tu razdaljinu prevalili za manje od sata, no ne biste uživali u krajoliku i divanu, koji je obvezni pratitelj ovakvih putovanja. I tako postaja po postaja, prolazimo Našice, Đurđenovac, Feričance, Zdenice i Čačince i ja spremam svoje stvari da sidem u Mikleuš. Borik, malo ali lijepo mjesto na obroncima Papuka, od Mikleuša

tara. Uz cestu koja od Mikleuša vodi prema Miljevcima i dalje za Orahovicu, ili Viljevo i Donji Mihovljac. Ima nešto više od stotinjak obitelji, otprilike četvrtina Srba-starosjedilaca, druga četvrtina Hrvata-starosjedilaca, četvrtina prognanih iz Kukujevaca, Gibarca, Golubinaca, Slankamena i Sonte i posljednja četvrtina prognanici iz Bosne, ili su čak oni najbrojniji.

PRIČE NAŠEG SVIJETA: A evo i priče našega svijeta, koji je u Boriku dulje od desetljeća. »Što da

kaže Ivica i nastavi vrtjeti prase na raznju.

Marina Štrapajac podrijetlom je Slankamenka, ali udala se u Golubince i danas je s obitelji u Boriku. »Snašli smo se, muž radi, ja sam se zaposlila, djeca se školuju, zdravi smo, Bogu hvala, a danas je kirbaj pa je i trpeza puna. E, ali kirbaj u Slankamenu, također na Svetog Mihaela, neponovljiv je. Istina, tada sam bila mlada, ali sjećanja su još uvijek svježija«.

KUKUJEVČANI U BORIKU: Dida *Josu Živanovića*, podrijetlom iz Kukujevaca, sreli smo uz put, gura prase u kolicima. »Red je red, a za kirbaj ide prase. Došla su mi djeca, bit će još gostiju i crkveni god se mora obilježiti, ali ja se uvijek rado sjetim Presvetog Trojstva i kirbaja u Kukujevcima. Selo veliko, crkva k'o katedrala, gostiju sa svih strana, a kod nas je kirbaj uvijek bio nedjeljom«.

I *Ilija Gajdašić*, zvani *Ica Gajdašev*, također podrijetlom iz Kukujevaca, rado se sjeti Kukujevaca. »Ta imali smo vino-

grožđa još ima, istina bilo je i leda, ali za nas je dosta«.

Ruža Pozderović došla je u Borik iz Gibarca, još 1995. godine. »Ta, ja sam već bila u pregovorima, a onda su nas sve istjerali, cijeli Gibarac i Kukujevece i prvim sam busom došla ovamo. Bogu hvala, svega imamo. Evo, sin je napravio novu kuću, baš za kirbaj bilo je useljenje, istoga dana unuka je došla s Krka i kupila automobil, a samo dan ranije stiglo mi je rješenje iz Srijemske Mitrovice, konačno sam dobila mirovinu. E, da je barem veća. Ni Gibarac nije bio puno veći od Borika, ali mi je nekako ljepši i miliji, a za kirbaj gosti sa svih strana, pa i mlada sam bila. Eto, nedavno sam bila na groblju u Gibarcu, i čim sam od Šida ugledala selo, nekako mi ugodno oko srca«.

I tako završavamo priču o malom selu na lijepim obroncima Papuka, koje je udomilo neke nove ljude i njihove sudbine, sjećanja, želje i htijenja, a oni su u potrebi za zajedništvom najprije sagradili

Kirbaj u Boriku

dijeli samo pružni prijelaz. Čim prodeš rampu, tabla Borik. Pružio je utočište za oko tridesetak prognanih obitelji iz Srijema i nešto iz Bačke i isto toliko, a možda i nešto više iz Bosne, od Travnika i Viteza. Borik nije staro naselje, i to je nekada bila pustara virovitičkih vlastelina, okruženo lijepom borovom šumom, pa otuda, vjerojatno i ime, jedno je vrijeme bio Petrovac Mikleuški, jer nakon Prvog svjetskog rata kralj *Petar* tu naseljava srpske dragovoljce iz Bosne i Like, a oni u znak zahvalnosti mjestu mijenjaju ime u Petrovac. Danas je ponovno Borik, ali nema puno više žitelja, kaže *Franjo Kramar*, starosjedilac, ali je raspoređeno u duž, gotovo 5 kilome-

vam kažem«, jada se *Vera Borčić*, podrijetlom iz Golubinaca. »Meni su posljednji kirbajevi u Boriku izuzetno loši, jer prošle sam godine odmah nakon kirbaja morala na sud s bivšim vlasnikom *Dušanom Čortanom*, koji me bezočno prevario, a ovaj kirbaj sam u crnini, jer nedavno mi je umro brat u Golubincima. Nešto mi se ne da, od kad sam ovdje u Boriku«.

Marko i *Ivica Klecin* došli su u Borik i Mikleuš iz Sonte i moglo bi se reći, dobro su se snašli. Ivica je od nedavna u mirovini, i volio bi da je veća, a Marko trenutačno radi u Zagrebu i školuje djecu. »Sjetimo se i kirbaja u Sonti, veliko mjesto pa i svijeta puno, ali Bogu hvala, ni ovdje nije loše«,

Svečana misa u crkvi sv. Mihaela

grade na onim lijepim padinama Fruške gore, a vina kao u priči, pa za Trojstvo silni gosti, ali ni ovdje nije loše. Došla su djeca, da Bog da zdravlja, a za drugo ćemo lako. Ja sam i ovdje posadio vinograd, evo

molitveni dom, u kojemu se obraćaju Gospodinu, baš kao i ovoga kirbaja i zazivaju pomoć u traženju pravoga puta, za sebe i svoje bliže.

Slavko Žebić

Dani europske baštine u Golubincima

U subotu 29. rujna, u holu Osnovne škole »23. oktobar« u Golubincima održan je program povodom obilježavanja Dana europske baštine. U ime glavnog organizatora u Golubincima – Fonda Eko-Etno Muzej Šlos Golubinci, nazočne je pozdravila *Jovanka Sečanski*.

»U Srijemu živi bogatstvo kulturnih različitosti. Tranzicija života i globalizacija 21. stoljeća predstavljaju veliki izazov nove povijesti suvremenog čovjeka. Kulturno naslijeđe malih naroda je ugroženo. Ako ne budemo budni i oprezni može nam se dogoditi da naše posebnosti izgubimo, i nestanemo kao narod koji je stoljećima gradio i izgradio svoju različitost kulturnog identiteta. Zato smo mi ove godine Dane europske baštine Srijema posvetili duhovnom i kulturnom stvaralaštvu i kroz njega poručujemo da su naše kulture još uvijek žive kulture, i takve ih želimo sačuvati i na to imamo pravo«.

Osim tamburaša u programu su sudjelovali članovi više KUD-ova koji su prikazali svoje narodne nošnje: srpske-srijemske nošnje i marame predstavile su djevojke iz Etno-kuće »Jazak« i KUD

Golubinci, hrvatsko-šokačku svečanu srijemsku nošnju predstavilo je HKPD »Tomislav« iz Golubinaca, a slovačke nošnje KUD »Janko Čmelik« iz Stare Pazove.

Program je završen srijemačkim natpjevavanjem koje je započeo KUD »Neven« iz Rume. Članice HKPD »Tomislav« otpjevale su ovom prigodom nekoliko starih pjesama koje su se pjevale u Golubincima, a pilot projekt usmjerne povijesti predstavio je *Ilija Žarković i Đukla Pavlović*.

I. R.

»Zavitni dan« u Bačkom Monoštoru

Svečanost »Zavitni dan« održat će se u Bačkom Monoštoru 13. listopada, a organizator ove svečanosti koja se održava već više od 60 godina je Kulturno umjetničko društvo Hrvata »Bodrog«. U programu svečanosti će sudjelovati KUD »Stari Perkovci« i Šokačka grana iz Osijeka, HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, KPZH »Šokadija« iz Sonte, HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, HUK »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, KUD »Petofi Sandor« iz Bezdana, KUD »Rumunka« iz Bačkog Monoštora i domaćini KUDH »Bodrog«. Svečanost »Zavitni dan« održat će se u sportskoj dvorani Osnovne škole »22. oktobar«.

Gostovanje u Županji HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora

Dramska sekcija HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora nastupila je 22. rujna u dvorani »Mladost« gradskog amaterskog kazališta u Županji. O suradnji su se pobrinula dvoje redatelja, *Ivica Janić* iz Županje i *Marija Šeremešić* iz Sombora. Dogovoreno je da se gostuje s komedijom *Jovana Sterije Popovića* »Pokondirena tikva«, ali je u obra-

di somborske redateljice komad dobio sasvim drugačiji pečat. Naslov je promijenjen u: »Kad se opanak popapučić«, a tekst je stavljen u kontekst urbane sredine Sombora.

U prelijepoj dvorani »Mladost« amaterskog kazališta predstava je počela sa malom dozom straha da bi se kako je vrijeme odmicalo, glumci sve više i više oslobađali od početne treme, a i publika je to osjetila i svojim je pljescima nagrađivala trud glumaca.

Nakon završene predstave, na upriličenoj večeri, goste je prvo pozdravila članica uprave kazališta *Katarina Berač* sa toplom pohvalom za prikazani igrokaz i sa željom da se druženje nastavi i dalje između ove dve udruge. Potom se redateljica *Marija Šeremešić* zahvalila na toplom prijemu i obećala u ime svih članova Dramske sekcije da ćemo u Somboru nastaviti druženje i suradnju ove dvije udruge. Zatim je uzeo riječ i predsjednik HKUD »Vladimir Nazor« *Šima Raič* koji se isto zahvalio na toplom prijemu i uz mali poklon domaćinu sa par riječi dao prikaz o radu Društva. Pjesnik *Zvonimir Stjepanović* zahvalio se na divnom gostovanju i prikazu komedije *Jovana Sterije Popovića*, koja je u režiji *Marije Šeremešić* dobila jednu sasvim novu konotaciju.

Z. Lukač

Priopćenje DSHV-a

Najavljeni stranački izbori i nove aktivnosti

Umjesto Petra Kuntića kandidat za zamjenika predsjednika Općine Pero Horvacki *
Aktivnosti na artikuliranju prioritetnih interesa hrvatske zajednice

Predsjedništvo DSHV-a je 1. listopada održalo sjednicu na kojoj je donijelo zaključke navedene u priopćenju sljedećeg sadržaja:

»1. U skladu s tumačenjem Republičke agencije za sprječavanje sukoba interesa, republički zastupnik i zamjenik predsjednika općine Subotica *Petar Kuntić* na sljedećoj sjednici Skupštine općine podnijet će ostavku na mjesto zamjenika predsjednika Općine;
2. Novi kandidat DSHV-a za mjesto zamjenika predsjednika općine Subotica jest ing. strojarstva *Pero Horvacki*;

3. S obzirom na predstojeće pokrajinske izbore, DSHV će u kratkom roku stupiti u razgovore s pokrajinskim odborom Demokratske stranke, kao i sa Savezom vojvođanskih Mađara;

4. Predsjedništvo je zauzelo stajalište da posljednji u nizu učestalih kontakata SVM s bunjevačkim institucijama (Bunjevačke novine, Bunjevačko nacionalno vijeće,

Festival bunjevački ila, itd.) ne doprinosi daljnjoj suradnji između DSHV i SVM;

5. Vijećnici DSHV-a u skupštinama općina Subotica, Sombor i Apatin više će se aktivirati na artikuliranju prioritetnih interesa hrvatske zajednice, pri čemu je Predsjedništvo utvrdilo listu prioriteta;

6. Predsjedništvo će i dalje podržavati i materijalno potpomagati odlazak članova i simpatizera stranke na sportske, kulturne, vjerske i druge sadržaje u Republici Hrvatskoj;

7. Predsjedništvo podržava aktivnosti oko osnivanja Foruma Žena 'Cro-femina', koje je zakazano za 26. listopada 2007. godine, kao i za ponovno aktiviranje Mladeži DSHV-a;

8. Sukladno Statutu DSHV-a na sljedećoj sjednici vijeća moraju se raspisati izbori na svim razinama u okviru DSHV-a;

9. Predsjedništvo obavještava javnost da je od 1. listopada 2007.

godine redizajnirana nova internetska stranica DSHV-a, koja se nalazio na adresi www.dshv.net;

10. DSHV je zatražilo od JP Željeznice Srbije te Hrvatskih željeznica da se uspostavi put-

nički željeznički promet između Subotice i Zagreba, s obzirom da ne postoje nikakve prometne zapreke za njegovo obnavljanje», stoji u priopćenju Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. ■

U organizaciji DSHV-a

Odlazak na utakmicu Hrvatska-Izrael

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini obavještava sve ljubitelje nogometa da će stranka organizirati odlazak na nogometnu utakmicu Hrvatska-Izrael, koja će se 13. listopada 2007. godine igrati u Zagrebu. Za sve informacije zainteresirani se trebaju obratiti uredu DSHV-a u Subotici, Beogradski put 31., ili na telefone: 024/524 – 977 i 024/551 – 348.

Delegacija DZH u Vukovaru

Hrvati u Vojvodini dali potporu obiteljima stradalih na Ovčari

Delegacija Demokratske zajednice Hrvata iz Subotice, na čelu sa predsjednikom *Đorđem Čovićem*, bila je 2. listopada u radnom posjetu Vukovarsko-srijemskoj županiji. U kratkom susretu s predsjednikom županijske skupštine *Matom Stojanovićem* istaknuli su kako oštro osuđuju sramotne presude haškog tribunala tzv. vukovarskoj trojci, te daju potporu obiteljima stradalih na Ovčari, kao i svim hrvatskim braniteljima. Tijekom dana susreli su se sa predstavnicima udruge hrvatskih branitelja koji su bili zatočeni u srpskim koncentracijskim logorima *Danijelom Rehakom* i *Zdravkom Komšićem* kojima su, također, prenijeli svoje stavove potpore. Predsjednik Čović istaknuo kako se Hrvati u Vojvodini suosjećaju s obiteljima svih stradalih Hrvata u Domovinskom ratu, a posebno onih nedužnih civila i ranjenika vukovarske bolnice na Ovčari, te dodaje kako nikom normalnom i dobronamjernom čovjeku ne može biti svejedno kada zločinci koji su počinili masakr nad nedužnim civilima i ranjenicima ostanu nekažnjeni ili im daju vrlo blage i smiješne kazne. Nakon toga položili su vijenac kod spomen obilježja na Ovčari, posjetili Spomen dom na Ovčari, te zapalili svijeće za sve stradale hrvatske branitelje podno križa na ušću Vuke u Dunav. U poslijepodnevnom satima susreli su se s voditeljem vukovarske podružnice HMI *Silviom Jergovićem* i predsjednikom Zajednice bačkih Hrvata u RH *Zdenkom Bundićem* s kojima su razgovarali o projektima vezanim za očuvanje hrvatskog identiteta u Vojvodini. U delegaciji DHZ, pored predsjednika Čovića bili su dopredsjednik *Dragan Hupko* i član predsjedništva *Dejan Matlak*.

I. V.

Međunarodni Dan starih osoba obilježen u Baču

»Dukat« se priprema za gostovanje u Austriji

Upovodu Međunarodnog Dana starih osoba priređen je kulturno-umjetnički program 1. listopada u novoj dvorani KPC-a u Baču. U programu, kojega je organizirao Centar za lokalnu demokraciju sudjelovao je i HKUPD »Dukat« Vajska – Bodani. Mješoviti zbor izveo je nekoliko narodnih pjesama na šokačkoj ikavici, a dječji odjel prikazao je ritmičke igre.

Na početku programa domaću publiku i goste iz Nizozemske pozdravili su predsjednik Općine mr. *Tomislav Bogunović*, načelnica južno-bačkog okruga *Darija Sajin* i direktor Centra za lokalnu demokraciju *Nikola Banjac*. U Bačkoj Općini u tijeku je realizacija projekta »Pomoć i briga o starima« kojega je koordinatorica *Alžbeta Učik* iz Selenče, a materijalna sredstva osiguravaju, pokraj Pokrajine, donatori iz Vlista, grada pobratima iz Nizozemske. U ovom projektu uposlano je 7 gerento-domaćica, koje pomažu starim osobama u Baču i okolnim mjestima, a u tijeku su pripreme za izgradnju Doma za stare u Bačkom Novom Selu.

U lijepom i vedrom ozračju, pokraj »Dukata« gostima se predstavio i udruženi zbor »Neven« iz Bača i »Zvona« iz Selenče pod vodstvom prof. *Juraja Sudija*, koji ima već međunarodnu reputaciju. Nadamo se da će se i naš »Dukat« uskoro, prvi puta u inozemstvu, u Austriji također dobro pokazati. Nakon kulturno-umjetničkog programa nastavljeno je druženje svih sudionika programa i gostiju u Udruzi žena u Baču, koje nosi prekrasno ime »Kolijevka Bačke«.

Z. Pelajić

Vlč. dr. Marinko Stantić sudjelovao na Teološko – pastoralnom seminaru u Đakovu

Pastoralno-teološki aspekti mješovitih ženidbi

Čovjek je pozvan na međusobnu ljubav koja uključuje u sebi prihvaćanje druge osobe onakve kakva ona jest, sa svim svojim osobinama i kvalitetama koje u sebi nosi.

To nikako ne znači popuštanje pred Zlim, niti toleriranje bahatog ponašanja drugih osoba

Trodnevni seminar, na kojemu je sudjelovalo oko 130 svećenika Đakovačke i Srijemske biskupije, započeo je 17. rujna na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu i trajao do 19. rujna. U sklopu teme pastoral braka i obitelji, seminar je obradio pastoral rastavljenih i ponovno civilno vjenčanih, pastoral specifičnih situacija u braku i obitelji te pastoralno-etička pitanja. Središnja tema seminara bila je »Pastoralni modeli rada s brakovima i obiteljima u neredovitim i specifičnim situacijama«. Osim brojnih predavača, referat na temu »Pastoralno-teološki aspekti mješovitih ženidbi« izložio je vlč. dr. Marinko Stantić.

PREDNOSTI: Govoreći o prednostima mješovitih brakova vlč. Marinko Stantić kaže kako su uspjesi koji se mogu postići u mješovitoj ženidbi mali, ali ipak mogući. »Svakako je važno istaknuti međusobno obogaćenje. Koliko je god za čovjeka nepoznanica ulijevala strah – strah od nepoznatoga, oduvijek mu je budila i znatiželju. Osoba koja sklopi brak s osobom druge kulture, jezika, običaja, vjere... od vlastite, susrest će se s mnoštvom neistraženog područja, te se s pravom može reći da je život u takvom braku zanimljiv. Takvi se supružnici međusobno obogaćuju novim spoznajama, upoznaju s novom i nepoznatom kulturom. Ovdje svakako spada i upoznavanje s vjerom bračnog para. I na vjerskom području postoje zanimljivosti koje su u prvi mah samo takve, ali dublje razmišljanje o njima mogu čovjeka oduševiti, kao i iznenađujuće razočarati. Druga prednost jest smanjeni rizik nacionalnog genetskog profila. Gen je osnovna jedinica nasljedne informacije spremne u DNK, kraći dio molekule DNK sa zapisom redoslijeda karika (aminokiselina) točno određene bjelančevine. Budući da se DNK, s na njoj poredanim genima, prenosi s roditelja na potomstvo, to znači da su geni zapravo nositelji nasljednih osobina svakog živog organizma. S genima se nije igrati! Stoga je opravdana zabrana sklapanja braka s bliskom rođacima, kao i incest. U mješovitoj ženidbi, budući da je riječ o dvjema osobama različitih naroda i nacija, različitih kultura i običaja, uklonjen je rizik za genetskim poremećajem, a time se smanjuje i mogućnost spontanog pobačaja«, objašnjava vlč. Stantić.

NEDOSTACI: »Što se tiče nedostataka mješovitih ženidbi, mogu reći sljedeće: danas se odabir bračnoga para opravdava riječima da se ne smiju ljudski umovi vraćati stoljeća unazad, kad se znalo tko se s kime smije ženiti, kad su brakovi planirani, dogovarani i slično. Tada se generacije nisu niti puno trudile srušiti takav način življenja. Bez obzira koliko su takva vremena daleko iza nas, mora se reći da, makar pre-

šutno, i danas neki ljudi preusmjeravanju svoje srce onima koje razum prije bira od srca. Česti je slučaj da se na nekoga suptilno djeluje i tihim uvjeravanjem potiče da je to 'najbolje za vas'. I mnogo je takvih načina na koje roditelji utječu na mlade iz ovoga ili onoga razloga«, kaže naš sugovornik navodeći kako nedostaci mješovitih ženidbi također imaju svoju podjelu.

»Tu možemo govoriti o asimilaciji unutar mješovitog braka. Prilikom sklapanja braka obećanje je i zakletva dvoje supružnika da će biti jedno, baš kao što je Gospodar Života i zatražio od čovjeka. No, velika je opasnost da se to jedinstvo krivo shvati, te asimilacijom zamijeni međusobna ljubav i uvažavanje različitosti. Asimilacija je proces kojim se novi sadržaj i elementi prilagođavaju i pridružuju starijem ili zatečenom sadržaju. To je izjednačenje najmanje dviju strana, prilagođavanje jedne drugoj, koje dovodi do preuzimanja tuđeg jezika, vjere, načina življenja... Time se gubi svoja osobnost, vlastita vjera i identitet. Po dolasku asimilacije u zajednički život dvoje ljudi veza njih bračnom vezom, asimiliranoj osobi se javlja i osjećaj poniženja, omalovaženosti, bezvrijednosti. Gubi se i različitost mišljenja, pogleda na svijet, pa i samo zajedništvo. U takvom slučaju jednogumlje postaje sve više gospodar mješovitog braka. Čovjek je pozvan na međusobnu ljubav koja uključuje u sebi prihvaćanje druge osobe onakve kakva ona jest, sa svim svojim osobinama i kvalitetama koje u sebi nosi. To nikako ne znači popuštanje pred Zlim, niti toleriranje bahatog ponašanja drugih osoba«, objašnjava vlč. Stantić.

Bog i krivim crtama ravno piše

»**B**rak, obitelj, pa i društvo doživjet će svojevrstu obnovu upravo vraćanjem na kršćanske vrijednosti. Neću biti pesimist pa reći da se u današnje vrijeme ne može obitelj obnoviti bez prethodnog 'lupanja glavom o zid', ali sam siguran da današnji način života, kao i sam tempo življenja ne vodi dobru. Zbog životnih stresova, kao i sve većom željom za gospodarenjem nad čovjekom, osjetit će se sve veća ispraznost i gubitak smisla života. Upravo ti gorki udarci života natjerat će čovjeka na pravu vjeru koja će morati biti adekvatno življena. Nadam se i vjerujem u bolje sutra, jer, kako kaže portugalska poslovice 'Bog i krivim crtama ravno piše', kaže vlč. dr. Marinko Stantić.

Prema njegovim riječima, drugi oblik mogućeg neuspjeha mješovitog braka javlja se zbog pretjerane dominacije jednog bračnog druga nad drugim. »Dominacija je prevlast nad drugom osobom, nadmoć osobe koja je zbog određenih sposobnosti ili položaja uspjela zagospodariti i nametnuti se kao glavna. U mješovitom braku osoba koja je komunikativnija, koja više privređuje za obitelj, koja uživa veći ugled u društvu i sl., nečujno preuzima bitnu riječ u kući. Tako se također gubi međusobna ljubav i uvažavanje različitosti, kao i jednakost pred Bogom. Treći oblik mogućeg neuspjeha jest ateizam ili vjerski indiferentizam zbog mješovitog braka. Naime, u mješovitom braku, nerijetki je slučaj da se zbog različitosti vjere, a sve zbog mira u kući, ateizam sve više uvlači u život braka i obitelji. Tako sve više prevladava bezboštvo ili se makar odbacuje prakticiranje vjere. To se događa zbog želje da se ne dogodi dominacija jedne vjere nad drugom. Ni u kojem slučaju čovjek sebi ne može dopustiti odvajanje od Boga, niti zanemarivanje vjerske prakse. Bude li se to dogodilo, malo po malo, osjetit će da je to siguran put k silasku u ponor i gubljenje smisla postojanja. Samo življena vjera i redovito nastojanje da se, uz pomoć Božje milosti, sve više preuzme Kristov mentalitet, čovjek može doći do stupnja života kada sa sv. Pavlom može reći da ne živi više on, nego da Krist živi u njemu (usp. Gal 2,20)«, kaže na kraju razgovora vlč. Marinko Stantić.

Julijana Kujundžić

Svjedočenja: Ilija Jakob, Slankamenac koji se »pod stare dane« preselio u Suhopolje

Teški udarci sudbine

Teško je bilo živjeti pod takvim pritiscima, u okolnostima krivnje samo zato što si druge nacionalnosti, što drukčije misliš, kaže Ilija Jakob koji je svoje rodno mjesto Novi Slankamen napustio 1992. godine

Ilija Jakob je jedan od onih Slankamenaca koji su rođeni i gotovo cijeli svoj život proživjeli u svom rodnom mjestu, da bi ga za vrijeme Domovinskog rata bili prisiljeni napustiti i spas potražiti u Hrvatskoj. Rođen je 1936. godine u Novom Slankamenu, a Slankamenci su mu također bili i roditelji – otac *Franjo* i majka *Marija*, rođena *Kovačević*. Osnovnu školu je završio u svom rodnom mjestu, kao prva generacija čije je školovanje trajalo osam godina, umjesto dotadašnjih sedam.

»S obzirom da sam bio jedino muško dijete u kući, moja sestra Katica sada također živi u Hrvatskoj, bio sam predodređen za zemljoradnika, za nasljednika obiteljskog imanja. Zahvaljujući takvim okolnostima poljoprivredom se bavim cijeli svoj život, kako u rodnom Slankamenu, tako i sada u Suhopolju, u kojem živim od 6. ožujka 1992. godine«, kaže nam Ilija i dodaje kako su mu vrlo rano umrli djed i otac, djed u 50. godini, a otac u 42. godini, te je vrlo rano počeo okrutnu borbu sa životom.

ŽIVOT U SLANKAMENU: »Još sam kao dijete, s tek navršenih 12 godina, išao na oranje, kosio žito, pomagao pri vršidbi, bio na raznoraznim utovarima i istovarima te radio sve poljoprivredne poslove, koje su radili i stariji sumještani«, prisjeća se Ilija svog djetinjstva i naglašava kako je tada posao poljoprivrednika bio izuzetno težak i naporan. »Tada nije bilo traktora, kombajna i ostale poljoprivredne mehanizacije, koja je danas normalna na selu, sve se radilo ručno, što je iziskivalo velik broj ljudi i naporan rad«, kaže ovaj vitalni 71-godišnjak koji je i ove godine, sam, bez ičije pomoći, uskladištio šest tona ječma i pšeni-

ce na tavan svoje kuće, cijeli svoj ovogodišnji urod.

Ilija se oženio 1956. godine sa svojom sumještankom *Ružicom Aleksić* te uskoro postao otac petero djece: *Franje* (1957.), *Katice* (1958.), *Petra* (1961.), *Jure* (1965.) i *Ane* (1980.). »Osam godina nakon rođenja našeg najmlađeg djeteta, kćeri Ane, u 52. godini umrla mi je žena«, suznih očiju priča nam današnji Podravac kojeg život nikako nije mazio i koji se

je, pokraj svoje, redovito obrađivati i tuđu zemlju, Srijemci bi rekli u »arendu«, te je zakupio i štand u Vukovaru kako bi osigurao siguran plasman svojih poljoprivrednih proizvoda, prvenstveno voća i povrća.

PRESELJENJE U SUHOPOLJE: I kada je sve krenulo nabolje, opet je sudbina umiješala svoje prste, zadala mu još jedan težak udarac i natjerala ga na još jedan radikalni potez – preseljenje

»Teško je bilo živjeti pod takvim pritiscima, u okolnostima krivnje samo zato što si druge nacionalnosti, što drukčije misliš. Osim toga, ja sam bio u specifičnoj situaciji, jer su 'oni' znali da je moj najstariji sin Franjo završio vojnu školu u Rajlovcu, u Sarajevu, te je preko Ljubljane i Batajnice završio u Zagrebu, u Ministarstvu obrane Republike Hrvatske«, kaže nam Ilija i dodaje kako je JNA tada mobilizirala i dva njegova mlađa sina. Nakon njihovog povratka s fronte Ilija se s obitelji odmah seli u Suhopolje, mjesto pokraj Virovitice.

Ilija Jakob dugi je niz godina aktivno sudjelovao u društvenom i sportskom životu svoga mjesta te je već u osnovnoj školi igrao nogomet, a nakon škole i u slankamenskom nogometnom klubu »Dunav«. Kako mu je i trčanje bilo jača strana, natjecao se i na brojnim utrka na kojima je nekoliko puta bio najbrži, a u staroj sportskoj disciplini »čula« sa svojom je ekipom bio sedam godina prvi na Olimpijadi starih sportova. Osim sporta bio je u osnovnoj školi i član kulturno-prosvjetne sekcije, a kasnije je u Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu »Stjepan Radić« pjevao, glumio i plesao. »Od svršetka osnovne škole pa sve do odlaska u Hrvatsku bio sam član Društva, a 15 godina sam bio i koreograf u folklornoj sekciji«, kaže Ilija i za kraj našeg razgovora ističe kako je puno svog slobodnog vremena i truda ostavio u Društvu te ga je strašno pogodilo kada je čuo da su »neki novi ljudi« tih godina devastirali Hrvatski dom i pokušali zgružvati i zgaziti sve ono što su srijemski Hrvati desetljećima mukotrpno i strpljivo stvarali.

Zlatko Žužić

od te obiteljske tragedije nikada do kraja nije oporavio. Ali, bez obzira na teške udarce sudbine, Ilija kao veliki borac hrabro nastavlja dalje, sam školuje svoju djecu i izvodi ih na životni put, a zadnjih godina prije odlaska iz Slankamena uspio

u novu sredinu. Naime, bivšom zajedničkom državom zapuhali su snažni vjetrovi demokratskih promjena, koji su razotkrili nacionalnu isključivost, netoleranciju i organiziranu medijsku i političku hajku na srijemske Hrvate.

Iz kuta mladih: Jelena Letić

Zanima me mikrobiologija

Raditi u laboratoriju je divan osjećaj - radi se u bijelim mantilima, sve je veoma čisto i rabi se mikroskop s kojim se vide stvari, koje se inače ne vide »običnim okom« *
Možda ću se jednog dana upisati na tehnološki fakultet, kao drugi studij

Razgovor vodila: Olga Perušić

Jelena Letić (1986.) studentica je treće godine prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu, na biološkim znanostima. Završila je kemijsko-tehnološku školu »Lazar Nešić«, smjer prehrambeni tehničar, zbog zanimanja za kemiju i biologiju.

GLAZBA: Završila sam nižu muzičku školu i znam svirati klavir. Veoma sam ponosna što mi je otac »tamburaš«, i iako doma ne pjeva, volim ga pratiti na svim nastupima kada pjeva. U slobodno vrijeme najviše volim slušati zabavno-narodnu glazbu.

FOLKLOR: Plesala sam šest godina folklor u KUD-u »Mladost«, točnije sve do srednje škole, kada mi se probe više nisu uklapale u školsku satnicu. Probala sam ići u stariju grupu, mada za to još nisam bila spremna, pa sam napustila plesanje. Na izbor najljepše prelje prošle godine prijavila sam se zbog želje da se vozim u »karucama« u nošnji. Bila sam druga pratilja, dok sam prije dvije godine bila »najljepša prelja«.

ŠKOLA: Dugo sam imala dvojbu – želim li nastaviti biologiju ili kemiju, ali sam znala da ću sigurno studirati. Tijekom treće godine srednje škole pohađala sam vježbe u laboratoriju i tada mi se dopala mikrobiologija kao znanost. Moji prijatelji su većinom upisali ekonomsku i medicinsku srednju školu, te gimnaziju, pa sam poznavala samo jednog prijatelja koji je upisao kemijsku srednju školu. Oduvijek se kemijska škola smatrala za jednu od »slabijih« škola, iako po mom mišljenju za to razloga nema, jer je gradivo četverogodišnjih smjerova bilo ozbiljno i teško za učenje. Gimnaziju nikad nisam željela upisati, kao ni ekonomsku srednju školu. Promatrajući moje prijatelje, koji sada studiraju biološke znanosti nakon završene gimnazije, vidim kako im praksa laboratorijskog rada teže polazi za rukom, kao meni izrazi na latinskom.

STUDIJE: Svidaju mi se predavanja kao i terenska nastava, koja se održava svake godine po deset dana. Prošle smo godine išli na Frušku goru, a ove godine smo je provodili na moru skupljajući biljke, insekte i morski biljni i životinjski svijet. Na terensku nastavu ide nas stotinjak, pa ne nedostaje druženja i zabave. Moja generacija pohađa studij po »polu-bolonjskom sustavu«, jer imamo mnogo izbornih predmeta, koji nam osiguravaju uži izbor bioloških znanosti, a studij nam pak traje četiri godine.

druželjubiva. Samo želim biti sigurna, kako mi je prijatelj pouzdan i kako je doista vrijedan prijateljstva. Najbolja prijateljica mi je iz Ruskog Krstura (blizu Kule), a studira u Zemunu, pa se teško možemo vidjeti. Najbolja prijateljica sa studija mi je iz Subotice i to nije bio odabir, već samo igra slučaja.

SVAKIDAŠNJICA: Život u Novom Sadu mi se sviđa, grad me podsjeća na Suboticu i osjećam kako sam u Vojvodini. U početku mi je bilo jako teško, jer sam jedi-

mi je malo dosadilo putovati na toj relaciji, jer su vlakovi loši, a autobusi skupi.

ZANAT: Postoji više vrsta laboratorija – od kemijskih, prehrambenih do mikrobioloških, pa od toga ovisi i kakav je posao. Raditi u laboratoriju je divan osjećaj - radi se u bijelim mantilima, sve je veoma čisto i rabi se mikroskop s kojim se vide stvari, koje se inače ne vide »običnim okom«. Tijekom rada mogu se obavljati razna testiranja, analiziranja i pravljenja nekih supstancija. U

srednjoj školi pravili smo lijek »Andol«, koristili smo iste kemikalije kao sastojke, mada se u tom obliku on ne može rabiti. Svoj maturalni rad sam pripremala u tvornici »Pionir«, pišući o mliječnoj čokoladi. To se smatralo najtežom temom, a meni je bilo lijepo iskustvo raditi s tehnolozima, osobito što čokoladu i volim.

ODMOR: Svoj odmor volim provoditi na crkvenim hodočašćima. Ove godine sam prvi put išla ljeti u Taize i oduševljena sam cjelokupnim kampom, a ranije sam išla na susrete u Hamburg, u Zagreb, kao i u Köln na susret s Papom. Želja mi je ove godine hodočastiti uoči Nove godine u Genevu. U Subotici volim gledati strane filmove i šetati.

PLANOVI: Nakon završetka studija najviše bih željela raditi nešto u vezi s mikrobiologijom, primjerice u Higijenskom zavodu na analizi krvi, mada s ovom diplomom mogu raditi i u prehrambenim industrijama. Nakon završenih četiri godine studija, želim nastaviti »master« studije još godinu dana.

ŽELJE: Prave neostvarene želje nemam, veće su mi želje poglavice ostvarive, primjerice nisam vidjela Pariz, pa se nadam kako ću ga još posjetiti. Možda ću se jednog dana upisati na tehnološki fakultet, kao drugi studij, jer mi je i to želja.

Trudim se redovito učiti, kako bi na vrijeme osigurala uvjet za upis iduće godine, što mi omogućuje »opušteno« ljetovanje i nakon toga upis godine sa svim položenim ispitima. Roditelji su veoma zadovoljni mojim uspjehom, a ja još više, jer su me pustili da sama odaberem što ću studirati.

PRIJATELJI: Probirljiva sam i imam malo prijatelja, pa mi mnogi ponekad i zamjeraju kako nisam

na od mojih prijatelja išla u Novi Sad na studije, ali vremenom sam se snašla. Ove dvije godine studija svaki sam vikend dolazila doma, osim dva vikenda kada sam doista morala ostati. Najčešće me u petak uhvati velika nostalgija za kućom, osobito što su mi prijatelji sa studija putnici koji također idu doma, pa nemam niti s kim ostati. Doma me čekaju roditelji, brat, dečko, prijateljice, a s druge strane, već

Grad koji je prvi poprimio ljepote renesanse

Čedo hrvatskog primorja

Kip sv. Mihovila
zaštitnika grada Šibenika

Idealan grad za one koji žele provesti dane na mirnom mjestu koje, uz ugodan odmor, nudi i povijesno-umjetničke užitke, jest Šibenik.

Prvi put je spomenut 1066. za vrijeme vladavine hrvatskog kralja Krešimira IV. te ga nazivaju i Krešimirovim gradom. Grad koji opisuju kao najslikovitiji nalazi se u središnjem dijelu

hrvatskog Jadrana, izniman je primjer gotičkog i renesansnog graditeljstva.

Šibenikom dominira tvrđava sv. Mihovila, arhanela koga su Šibenčani izabrali za zaštitnika grada. Grad se širio amfiteatralno te od tvrđave splet strmih, uskih, kamenih uličica i nadsvođenih prolaza vodi k moru. U blizini obale nalazi se povijesna jezgra grada s renesansnom gradskom vijećnicom ukrašenom arkadama, kneževom palačom koja je danas muzej grada i katedralom sv. Jakova koja spada u značajnije građevine ovoga grada.

Katedrala sv. Jakova iz 1441. godine građena je više od jednog stoljeća pod vodstvom *Jurja Matejeva Dalmatinca* i *Nikole Firentinca*. Svojim renesansno-gotičkim stilom predstavlja prvu pojavu rane renesanse u Dalmaciji. Specifična je po tome što je sva izgrađena od velikih kamenih ploča. Glavne atrakcije ove jedinstvene građevine su krstionica, čuveni friz sa 74 glave i krov sastavljen od ukrivljenih kamenih ploča. Sagrađena je na mjestu stare crkve na koju podsjećaju figure Adama i Eve na sjevernom portalu, dok se glavni portal ističe prikazom posljednjeg suda. Godine 2000. uvrštena je u svjetsku baštinu UNESCO. O bogatoj kulturnoj baštini, osim čuvene katedrale, govore i brojne crkve, samostani, kamene kuće, palače, kićeni portali i grbovi.

Turisti ne bi smjeli propustiti vožnju kanalom sv. Ante koji povezuje šibenske otoke i luku protežući se preko dva kilometara. Na ulazu u kanal stoji renesansna tvrđava sv. Nikole iz XVI. stoljeća. Tvrđava koja je davno, za vrijeme ratova, štitila grad od napada danas je mjesto kulturnih zbivanja. Nasuprot tvrđave prosti-

Zgrada šibenskog kazališta

Katedrala sv. Jakova građena u XV. i XVI. stoljeću

5. listopada 2007.

Jadrija i rijeke Krke

 Panorama Šibenika

re se jedno od šibenskih kupališta »Jadrija« s brojnim kućama za odmor. U blizini se nalaze i Zlarin i hotelsko naselje »Solaris« gdje se turisti i Šibenčani ljeti rado kupaju i opušaju uz čari šljunkovitih plaža.

Zanimljivo je da Šibenik nikada nije bio pod vlašću Turaka. Za to su najviše zaslužne, osim dobrog položaja, i brojne tvrđave koje ga okružuju (pokraj sv. Mihovila tu je i sv. Ivan i već spomenuta tvrđava sv. Nikole).

Pogodno mjesto za šetnju i užitek u prirodnim bogatstvima ove regije pružit će šumovita brda na kojima su utemeljene tvrđave i Vidikovac na Šubićevcu. Osim toga ovaj grad predstavlja polazno mjesto turista za obilazak nacionalnih parkova »Krk« i »Kornati«, kao i drugih područja

u okviru šibenske regije, koja su i ove godine uvrštena među hit turistička odredišta Hrvatske.

Turisti se osim prirodnim ljepotama mogu diviti i mnogobrojnim crkvama kao što su crkva sv. Nikole, sv. Barbare, sv. Dominika i sv. Lovre, kao i palačama Rossini i Pelegrini, muzeju, kazalištu i mnogim drugim znamenitostima. Tu se nalazi i crkva sv. Frane iz XIV. stoljeća sa starim franjevačkim samostanom koja je ujedno i svetište sv. Nikole Tavilića.

Također je lijepo uređeno i šibensko groblje koje se prostire kraj tvrđave sv. Mihovila. Razni kipovi uljepšavaju mjesto na kome počivaju pokojni građani Šibenika i daju mu umjetničku certu.

Adrijana Kajla

Uska, strma i kamenita ulica

 Kneževa palača:
Muzej grada Šibenika

5. listopada 2007.

 Plaža na otoku Zlarin
nedaleko od Šibenika

Nova sezona Drame na srpskom jeziku Narodnog kazališta u Subotici

»Tramvaj zvani želja« premijsno večeras

Premijerom čuvenog komada »Tramvaj zvani želja« američkog dramskog pisca *Tennesseea Williamsa*, zakazanom za večeras, u petak 5. listopada (19, 30 sati) na sceni Jadran, Drama na srpskom jeziku Narodnog kazališta otvara novu sezonu. Predstavu je režirao *Ivan Leo Lemo*, kazališni redatelj iz Zagreba.

»Ovo je jedno od rijetkih djela zapadne književnosti 20. stoljeća koje smo uspjeli sačuvati u jednom popriličnom trajanju, ne kratiti ga, ne raditi permutacije i velike dramaturške preinake, a donijeti ga u jednom paketu koji ima suvremeni vokabular i koji bi se mogao sviđati mlađoj publici. A dramaturginja *Nina Skorup* je pomogla da se svi mi glumci međusobno, i s Tennesseejem Williamsom, vodimo jednim novim načinom analize teksta, emocija i odnosa kroz vedski princip. Dakle, analizirali smo lica i odnose preko indijskih defi-

nicija unutar Veda i to je zanimljiv spoj istočnjačkog svjetonazora kroz jedan od najzapadnjačijih tekstova«, rekao je *Ivan Leo Lemo* na tiskovnoj konferenciji održanoj povodom premijere.

Glavni protagonisti predstave izrazili su zadovoljstvo činjenicom da su dobili priliku igrati u ovom komadu. »Pokušat ćemo glumačkim sredstvima postaviti mnoga životna pitanja, a našim gledateljima dati čaroliju«, istaknula je glumica *Suzana Vuković*, koja u predstavi tumači lik *Blanche DuBois*.

Druge dvije glavne uloge povjerenice su *Milošu Stankoviću* i *Sanji Moravčić*, a u predstavi još igraju *Branko Lukač*, *Arpad Csernik*, *Kristina Jakovljević*, *Dorđe Simić*, *Jelena Mihajlović*, *Srđan Sekulić*, *Zoran Bučovac* i *Snežana Jakšić Čolić*.

Scenografiju u predstavi potpisuje *Vesna Režić*, kostimografkinja

je *Dragica Laušević*, a skladatelj *Zvonimir Dusper*. Prva repriza predstave je već u subotu 6. listopada, a sljedeća 17. listopada.

Također, direktorica Drame na srpskom jeziku *Olivera Đorđević*, ovom je prigodom za sezonu 2007./08. najavila još tri premi-

jere – »Sabirni centar« *Dušana Kovačevića* u režiji *Andrasa Urbana*, »Ožalošćenu porodicu« *Branislava Nušića* koju će ona režirati, te kao posljednju predstavu – projekt s *Peterom Feketeom*.

D. B. P.

Završen 41. Bitef

Nagrade za teatarska ostvarenja iz Hrvatske

Specijalnu nagradu žirija dobila predstava »Ex-pozicija« *Bacača sjenki iz Zagreba*, a nagrada publike pripala ostvarenju »Pijana noć 1918.« teatra »Ulysses« s Brijuna

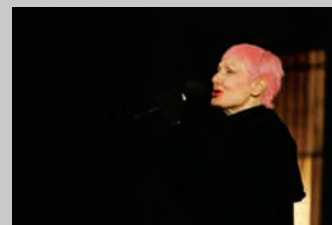
Grand prix »Mira Trailović« ovogodišnjeg 41. Bitefa, kako se navodi u priopćenju žirija, dodijeljen je talijanskoj predstavi »Brisel #4« u režiji *Romea Castellucci* i produkciji teatra *Societas Raffaello Sanzio* iz Cesena (Italija).

Specijalnu nagradu podijelile su predstave »Pupilijska Papa Pupilo na Pupilički – rekonstrukcija« u režiji *Janeza Janše* i produkciji »Maske« iz Ljubljane (Slovenija), i »Ex-Pozicija« autora *Borisa Bakala*, *Katarine Pejović* i *Željka Serdarevića*, u produkciji »Bacača sjenki« iz Zagreba (Hrvatska).

Nagradu festivalske publike dobila je »Pijana noć 1918.« u režiji *Lenke Udovički* nastala na osnovu novele *Miroslava Krleža*, u izvedbi teatra »Ulysses« s Brijuna u Hrvatskoj, kojom je Bitef u nedjelju navečer i završen. Predstava »Pijana noć 1918.« koja je dvaput uzastopno

izvedena u Jugoslovenskom narodnom pozorištu dobila je najvišu prosječnu ocjenu publike (4,74.), a iza nje slijede »Ex-pozicija« (4,73) i »Samlešemenestadoh« kazališta iz Budimpešte (4,40).

»Politikina« nagrada za najbolju režiju otišla *Jürgenu Goschu* za predstavu »Macbeth« teatra *Shauspielhaus* iz Düsseldorfa, koja je tijekom vikenda izvedena na sceni Srpskog narodnog kazališta u Novom Sadu.

»Pijana noć 1918« teatra Ulysses

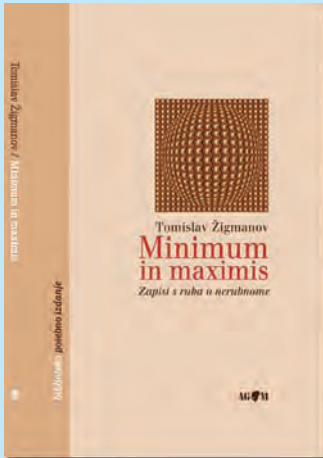
»Ex-pozicija« Bacača sjenki

U glavnom programu ovogodišnjeg Bitefa, koji je trajao od 15. do 30. rujna, prikazano je 11 predstava, a festivalski žiri činili su *Christian Seltun* (predsjednik) iz Norveške, *Tomi Janežič* iz Slovenije, *Miloš Lolić* i *Milica Tomić* iz Srbije i *Laszlo Upor* iz Mađarske.

D. B. P.

Najnovija knjiga Tomislava Žigmanova predstavljena u Zagrebu

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika i zagrebačke nakladničko-knjižarske kuće AGM, u srijedu 3. listopada održana je zagrebačka promocija knjige Tomislava Žigmanova »Minimum in maximis – Zapisi s ruba o nerubnome« (AGM, Zagreb, 2007.). Predstavljanje je održano u prostorijama Hrvatske matice iseljenika, a osim autora, o knjizi su ovom prigodom govorili ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček, ravnatelj AGM-a Bože Čović ispred izdavača, književnik Boris Beck i filozof Marijan Krivak.

Dunja Knebl na festivalu »Interzone« u Novom Sadu

Poznata izvođačica hrvatske tradicijske narodne glazbe Dunja Knebl nastupit će u četvrtak 18. listopada u Novom Sadu, u okviru 8. međunarodnog festivala aktualne glazbe »Interzone« koji će se od 13. do 29. listopada održati na nekoliko lokacija u ovom gradu, navodi se na službenoj internetskoj stranici festivala.

Kako se ističe, festivalski će koncept biti fokusiran na žensko stvaralaštvo. Ovogodišnji program podijeljen je na dva segmenta – »Theoryzone« i »Videozone« u okviru kojih će publika, osim koncerata, moći pratiti i projekcije filmova, multimedijalna predavanja i otvorene radionice.

U okviru programa »Videozone«, prvog festivalskog dana, 13. listopada, bit će predstavljena video produkcija »Restart« iz Zagreba. U okviru iste večeri najavljeno je i predavanje na temu »Different media – ženski aktivistički video«, kojeg će održati producent i medijski aktivist Oliver Sertić i video umjetnica Ana Hušman.

Organizator festivala »Interzone« je Kamerno pozorište muzike »Ogledalo« iz Novog Sada. Više informacija na www.interzone.co.yu.

Subotičani na izložbi u Grožnjanu

Na likovnoj koloniji i aukcijskoj izložbi EXTEMPORE u organizaciji Talijanske unije Rijeka, koja je za vikend održana u Grožnjanu (Republika Hrvatska), među 393 autora iz 10 zemalja, sudjelovalo je i nekoliko Subotičana. Primijenjeni umjetnik – keramičar Jožef Tođeraš po rođenju Subotičanin, dobio je jednu od glavnih otkupnih nagrada stručnog žirija – nagradu grada Grožnjana koju mu je uručio općinski načelnik Rino Duniš.

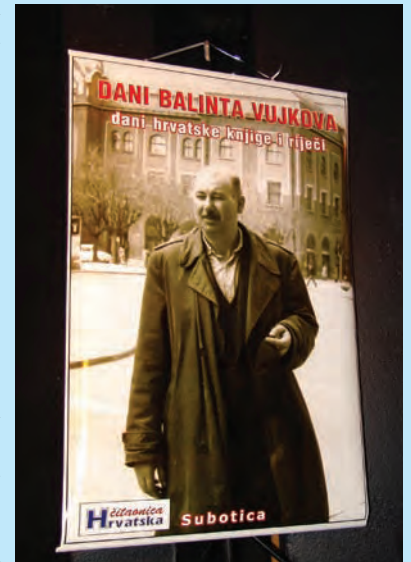
Osim spomenuta keramičara, na EXTEMPORE su još sudjelovali i Diana Tođeraš, Diana Drča te Aleksandra Tumbas.

»Dani Balinta Vujkova« u Subotici

Šesti po redu Dani Balinta Vujkova – Dani hrvatske knjige i riječi, održat će se od 11. do 13. listopada u Subotici. Manifestacija počinje u četvrtak 11. listopada, priredbom »Narodna književnost u školi« u HKC »Bunjevačko kolo« na kojoj će učenici osnovnih škola i vrtića izvesti dramatizacije narodnih pripovijetki koje je sakupio i zapisao Balint Vujkov.

Svečano otvorenje Dana je u petak 12. listopada, u 9 sati, kada će u čitaonici Gradske knjižnice biti upriličen stručno-znanstveni skup s temama »Sakupljački rad Balinta Vujkova« i »Hrvatsko dramsko stvaralaštvo u Podunavlju«. Skup se nastavlja u subotu također u 9 sati, na istom mjestu, kada će uz predavanja biti prikazano hrvatsko izdavaštvo u Vojvodini u 2007. godini, te biti priređena izložba knjiga i članaka o dramskom stvaralaštvu Hrvata u Podunavlju.

U petak 12. listopada, s početkom u 19 i 30 sati, na sceni Jadran Narodnog kazališta održat će se multimedijalna večer, u okviru koje će biti priređena izložba fotografija starih kazališnih predstava na hrvatskom jeziku. U okviru multimedijalne večeri gostovat će Hrvatsko kazalište iz Pečuha, koje će izvesti komediju »Pošteni varalica« Antuna Karagića, najpopularnijeg hrvatskog pisca u Mađarskoj.

Koncert Ibrice Jusića na Kolarcu

U organizaciji Zajednice Hrvata Beograda, u subotu 6. listopada u Velikoj dvorani Kolarčeve zadužbine nastupit će dubrovački šansonjer i pjevač Ibrica Jusić. Gosti koncerta bit će glumci Neda Arnerić, Aljoša Vučković i Saša Alač. Početak je u 20 sati.

Koncert STO u Subotici

Povodom obilježavanja 30 godina rada, Subotički tamburaški orkestar će u ponedjeljak i utorak, (8. i 9. listopada), održati koncerte u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Na koncertima će nastupiti njihov Juniorski i Veliki orkestar, a na za ovu prigodu obnovljenom programu, naći će se skladbe za tamburaške orkestre, ali i evergreen i narodne melodije.

Na koncertu će gostovati vokalni solisti: Antonija Piuković, Ivana Mulić, Marija Jaramazović, Josip Francišković i Kristina Vojnić Purčar. Orkestrom će ravnati Zoran Mulić.

Oba koncerta počinju u 20 sati. Ulaznice za koncert mogu se kupiti u Galeriji »Pod tornjem« po cijeni od 250 dinara.

Predstavljanje »Leksikona« na Bikovu

U nedjelju 7. listopada, na Bikovu će biti predstavljen »Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«, u izdanju Hrvatskog akademskog društva iz Subotice. Domaćin predstavljanja je Grgo Tikvicki, na čijem će salašu biti organizirana promocija. Početak je u 19 sati.

Likovna kolonija »Sonta 2007.« održana poslije dvije odgode

Kolonija obasjana suncem

Prekrasni ranojesenski dan i nepatvorena priroda u okolici etno-salaša u vlasništvu Tomislava Jakšića oduševili su slikare

Nakon dviju odgoda, koje su uslijedile zbog lošeg vremena, potom zbog zauzetosti najavljenih gostiju iz Subotice, likovna kolonija »Sonta 2007.« održana je u subotu, 29. rujna, na lokalitetima oko sončanskoga jezera Bara, a u organizaciji Kulturno prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz ovoga mjesta. Slikari iz Subotice, Sombora, Sonta i sa Hvara (Republika Hrvatska), okupili su se na malom etno-salašu člana »Šokadije« Tomislava Jakšića, gdje im je po samom dolasku, a nakon pozdravnih riječi i dobrodošlice predsjednika »Šokadije« prof. Zvonka Tadijana priređen »šokački frustuk«. Odmah nakon frustuka slikari su se razili u potrazi za motivima, kako smo poslije vidjeli uspješno. Većina se opredijelila za lokacije u neposrednoj blizini salaša, jedan dio se malo udaljio, a gošća iz Sombora Cecilija Miler otišla je na samu obalu jezera Bara. Sati rada su proletjeli, u rukama umjetnika platna su se čarolijom pretvarala u slike.

PRIJATELJSKI POZDRAVI: Nakon svršenog radnog dijela kolonije domaćini su umjetnicima priredili ručak u prirodi. Gostima se obratio i poželio im dobar tek predsjednik »Šokadije« Zvonko Tadijan. »Drago mi je da vas i ove godine vidim u Sonti. Već sada razmišljamo o idućoj godini, volio bih da ova manifestacija preraste u nešto trajno, da se i u buduću u Sonti okupljamo bar jedanput godišnje i da našu koloniju podignemo na puno višu razinu od ovogodišnje. Ove prekrasne slike, nastale danas, pravo su bogatstvo za »Šokadiju« i hvala vam svima. Znajte da u Sonti imate prijatelje i kad god nam dođete, dobro ste nam došli.«

Uzvratio je predsjednik Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« Josip Horvat.

»U ime slikara zahvalio bih se prijateljima iz »Šokadije« na gostoprimstvu, a napredak u organizaciji kolonije je očit. Hvala domaćinu na ovako lijepom druženju i neka to posluži kao osnova za novo okupljanje u Sonti. Naš odjel sa zadovoljstvom će se odazvati svakom vašem pozivu«, rekao je Horvat.

DOJMOVI SUDIONIKA: U ugodnu, opuštenu ozračju, razmjenjivala su se iskustva, otkrivala umjetničke tajne, želje i planovi. Na koncu je »pala« i pjesma, a vrijeme je proletjelo, razlaz je bio neminovnost uz pozdrav

– vidimo se ovdje dogodine. Najstarija sudionica Kolonije, 75-godišnja Cilika Kasiba Dulić nasmijana je i zadovoljna. Pored svojih svakodnevnih poslova u poljoprivrednom kućanstvu pravo joj je zadovoljstvo odlazak na svako ovakvo druženje. »Volim doći u Sontu, naši prijatelji iz »Šokadije« priuštiti su nam i prošle i ove godine nezaboravno druženje. Prekrasna su mi sjećanja na naše lanijsko gostovanje na sončanskoj koloniji i ovu jednostavno nisam htjela propustiti«, kaže baka Cilika.

Najmlađa sudionica bila je akademska slikarica Marija Kovač iz Sombora. »Jako krasno, osjećam se među ovima ljudima opušteno, a to mi daje veliku volju i inspiraciju za stvaranje. Bila sam sudionik nekoliko kolonija i ovo su za mene nova i dragocjena iskustva. Danas su nas domaćini doveli u nepatvorenu prirodu, prirodu koja je jako inspirativna, koja je u stanju probuditi u čovjeku i najdublje zakopane emocije. Nadam se i da će sončanska kolonija imati kontinuitet, a isto tako i da ću sudjelovati u njoj i dogodine«, priča ova slikarica.

Na koloniji je sudjelovala i Hvaranka Ana Tudor, rođena u Sonti. »Isplanirala sam sudjelovanje u radu ove Kolonije i doputovala u rodnu Sontu početkom mjeseca. Namjeravala sam ostati nekoliko dana, promijenila sam planove zbog odgoda, no čekanje se isplatilo. Ova divna sončanska polja, ove šume, naša Bara, sve je to dio mogega djetinjstva, dio mojih davnih sjećanja. Sve mi to vraća izgubljenju energiju, a što sam starija, Sonta me sve više privlači, sve češće dolazim, a druženje s ljudima iz »Šokadije« vraća me u ranu mladost, vraća me zovu predaka«, otkriva nam Ana Tudor.

Josip Horvat i Zvonko Tadijan

I. Andrašić

Godišnji koncert HKPD »Stjepan Radić« napunio dvoranu Hrvatskog doma u Novom Slankamenu

Raspjevana 105. obljetnica

Koncert organiziran u čast sv. Mihovila, zaštitnika župe, a njime obilježena 105. obljetnica postojanja i 5. godina od kako su prostorije Hrvatskog doma vraćene Društvu *

Izostale zvanice iz Veleposlanstva RH i HNV-a

U nedjelju, 30. rujna, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena priredilo je u prostorijama Hrvatskog doma svoj tradicionalni godišnji »Miholjski koncert«. Ovaj koncert organiziran je u čast sv. Mihovila, zaštitnika župe, a održan je petu godinu za redom, odnosno njime je obilježena 105. obljetnica postojanja i 5. godina od kako su prostorije Hrvatskog doma vraćene Društvu.

Podsjetimo, HKPD »Stjepan Radić« osnovano je davne 1902. godine, s ciljem njegovanja i očuvanja običaja, pjesama i plesova Hrvata u Srijemu. Danas u društvu aktivno djeluju folklorni i glazbeni odjel. U proteklih nekoliko godina društvo je sudjelovalo na više manifestacija širom Vojvodine i Republike Hrvatske. Zahvaljujući doprinosu društva glede očuvanja nacionalnog i kulturnog identiteta, Novi Slankamen je ove godine na prijedlog HNV-a dobio priznanje Hrvatske matice iseljenika »Naj selo«.

DOMAĆINI I GOSTI: Velika dvorana Doma bila je pretijesna, dobar dio gledateljstva ispratio je koncert na nogama, a pljesak se prolamao od početka do svršetka priredbe. Osim domaćina, na koncertu smo vidjeli još i dvije lokalne udruge: KUD »dr. Đorđe Natošević« i KUD »dr. Borivoje Gnjatić«, te drage goste, članove KUD-a »Apševački veseljac« iz Apševaca, Republika Hrvatska. Koncert je otvorio predsjednik Društva *Ivan Rukavina*, uz pozdrav malobrojnim zvanicama, među kojima su bili najuočljiviji predstavnici Zavičajne udruge Slankamenaca Virovitica, na čelu s predsjednikom *Andrijom Mesićem*.

Dok su se sudionici koncerta izmjenjivali na pozornici, brojni gledatelji su ih bodrili i nagrađivali burnim pljeskom, a povremeno su skupa s izvođačima i pjevali.

Izmjena darova: Ivan Rukavina s gostima

Najviše pljeska, koji je prerastao u prave ovacije, dobili su gosti iz Slavonije, KUD »Apševački veseljac«. Njihovo skladno pjevanje i dinamični ples izazvali su buru oduševljenja u dvorani Hrvatskog doma. Emocije su bile jako zamjetne na licima predstavnika ZU Slankamenaca iz Virovitice. »U nekoliko tjedana vidimo se drugi put, ovoga puta u rodnom Slankamenu. Neopisiv je osjećaj nakon punih 15 godina sjediti u Hrvatskom domu u Slankamenu i gledati program kojega je organiziralo HKPD 'Stjepan Radić', ovoga puta bez ikakvog straha od neželjenih zbivanja. Čelništvo ima punu potporu od nas Slankamenaca koji

dan danas živimo u Hrvatskoj. Samo suradnjom naših udruga možemo očuvati naše nacionalno biće i bogato kulturno naslijeđe. Zov zavičaja se jako osjeća, ovdje su moje njive, moji voćnjaci, moji vinogradi, a konačno i moja najljepša dječja i mladalačka sjećanja. Samo, želje su jedno, realnost dugo, zavičaj ćemo, nadam se, često posjećivati, a naše danas i naše sutra ipak su u matičnoj nam domovini«, kaže za HR Andrija Mesić.

UPRAŽNJENA MJESTA: Radost domaćina zbog uspješno organizirane priredbe ostala je pomućena zbog upražnjenih mjesta u prvom redu, namijenjenih najdra-

žim zvanicama: predstavnicima Veleposlanstva RH u Beogradu, predstavnicima HNV-a i HMI-a. Iako uredno pozvani, iako je ova priredba za Slankamence izuzetno značajna, jer priznat ćete, nije mala stvar obilježavati 105. obljetnicu postojanja društva s hrvatskim predznakom na području poput Srijema, već sam opstanak i ostanak u vrijeme kad je na ovim prostorima ljudski život bio najjeftiniji, uz očuvanje nacionalnog, kulturnog i vjerskog identiteta tijekom stresnih devedesetih, zaslužuje daleko veću pozornost i potporu pozvanih. Kako smo saznali od domaćina, u Stari i Novi Slankamen vratio se onaj stari srijemski duh, koji ih je krasio i prije rata.

»Kako se ove večeri dalo vidjeti, u lokalnim relacijama izgledane su sve nesuglasice. U Novom i Starom Slankamenu postoje, osim nas i dva KUD-a koji preferiraju izvorne pjesme, plesove i običaje srpskog naroda. Dobro surađujemo, oni sudjeluju na našim manifestacijama, mi na njihovim i svi su zadovoljni, najzadovoljniji su sami Slankamenci. U organizaciju ove manifestacije, u obilježavanje ovako lijepe obljetnice, uložili smo puno truda, a na koncu nam je ostala samo gorčina. Osjećamo se izigrani i napušteni od svih relevantnih subjekata naše nacionalne zajednice. Ovo nije prvi put, a navedene strukture bi trebale razmisliti koliko je prisustvo njihovih predstavnika potrebnije nama iz, po njihovom provincije, koji živimo u okruženju u kojem živimo, nego onima kod kojih su, koliko u medijima vidim, redovito zastupljeni u punom broju. Mnogi moraju shvatiti da Hrvati u Vojvodini žive i južno i istočno od Subotice i Sombora i to ne baš zanemariv broj«, rekao je za naš list predsjednik HKPD-a Ivan Rukavina.

Najviše pljeska dobili su gosti iz Slavonije: KUD »Apševački veseljac«

O zbirci pjesama »Zgrad« Milana Milišića

Među vratima od grada

Pjesnička zbirka »Zgrad«, objavljena u zajedničkoj nakladi Rada, Narodne knjige i BIGZ-a u Beogradu 1977. godine, zacijelo je najznačajnija za života objavljena knjiga Milana Milišića

Milan Milišić (Dubrovnik, 6. srpnja 1941. – 5. listopada 1991.) objavio je za života zbirke »Voleu su me dve sestre, skupa« (1970.), »Koga nema« (1972.), »Živjela naša udovica« (1977.), »Zgrad« (1977.), »Having a good time« (1981.), »Mačka na smeću« (1984.), »Tumalaro« (pjesme za djecu, 1985.), i »Vrt bez dobi« (grafičko-slikarska karta, u suradnji sa slikarom Lukšom Pekom, 1986.). Posthumno su mu objavljene zbirke pjesama »Treperenje« (1994.), »Stvaranje Dubrovnika« (1996.), »Mrtvo zvono« (1997.), »Fleka, e« (2001.), zbirka pjesama za djecu »Nastrana vrana« (1995.), zbirka prepjeva na engleski jezik »Strains« (1993.) i knjiga putopisa »Otoci« (1997.).

Za vrijeme relativno kratkog i nasilno ugašenog života, Milan Milišić se bavio raznim poslovima. Bio je suradnik tadašnje jugoslavenske sekcije BBC-a, vodio dječju emisiju na Radio Beogradu, predavao na njujorškom sveučilištu, bio kazališni dramaturg, bavio se prevodenjem, a radio je i kao taksist. Godine 1982. osuđivan je zbog članka »Život za slobodu«, u kome je poslijeratna ubijanja civila, često nepravedno optuženih za suradnju s okupatorom, koja su počinili partizani, osudio kao besmislen i nepravedan čin. Među prvim je civilnim žrtvama zločinačkog bombardiranja Dubrovnika, počinjenog od strane tadašnje JNA.

ZGRAD: Zbirka pjesama »Zgrad« sadrži cikluse »Zgrad«, »Otok od vode«, »Pod prozračnim krovijem« i »Špic, dljeteto, nokat« i već samim svojim naslovom ukazuje na pjesnikovu glavnu tematsku preokupaciju: rodni grad. Pri tom, Milišić je pokazao iznimnu sposobnost za izbjegavanje općih, fotogeničnih motiva, sentimentalne raznježenosti, a također i sposobnost da se na posve umjetnički način uhvati u koštac s kompleksnom, slojevitom i deziluzionirajućom zbiljom aktualnoga Dubrovnika, odnosno da obradu jedne takve teme izvede čisto umjetničkim sredstvima. Niti jednim stihom, izrazom ili metaforom Milišić ne klizi u banalnost, epsku narativnost, žurnalizam ili pak jeftinu frazeologiju. Sve je potpuno promišljeno, stilski i jezično izbrušeno i postavljeno na svoje mjesto.

I bez obzira na to što su Dubrovnik i njegova okolica središnja tema ove pjesničke zbirke, pa, donekle, i cjelokupnog Milišićevog književnog djela, bilo bi krajnje nepromišljeno i neutemeljeno Milana Milišića svoditi na odrednicu »dubrovački pjesnik«, ili mu lijepiti epitete kao što su, primjerice, »dubrovački trubadur«, najprije zato što kvaliteta ovih pjesama nadilazi te epitete i vidljivo je kako su motivi i način obrade univerzalni, primjenjivi i na druge sredine. Ta univerzalnost osobno doživljenih lokalnih motiva važan je činitelj u tome da je Milišić uveliko nadvladao granice lokalnog značaja, odnosno da je netko bez čijih se pjesama (spo-

menimo ovdje pjesme »Rez«, »Poslije kiše«, »Među vratima od grada« i »Avion«) ne može zamisliti relevantno vrednovanje suvremenog hrvatskog pjesništva. Dubrovnik je, zapravo, za Milišića bio jedan ne pretjerano izražen, ali jasno prepoznatljiv okvir u koji su smješteni zbivanja i osjećanja.

MEĐU VRATIMA OD GRADA: Milan Milišić je kao pjesnik nosio u sebi neobičan spoj buntovnosti i senzibilnosti i nije podnosio prizemnu napuhanost, površnost, koterijska, generacijska i nacionalna svrstavanja, a imao je umjetničke i ljudske hrabrosti postaviti stvari na svoje mjesto, ne brinući pri tom hoće li se time komu zamjeriti. Može se reći kako je Milišić kao pojava predstavljao svjetionik pokraj kojega su promicale lađe natovarene bogatstvom stečenim na upitan način i vlašću čija je legitimnost također bila upitna, a on je uvijek ostajao na svom mjestu, moralno neokrnjen, pouzdan i dosljedan sebi, s jasno utvrđenim poetičkim i životnim stavom. Stavom, od kojega nema odstupanja i s kojim se ne trguje ni po koju cijenu.

Milišić je, zapravo, cijelog svog života, na neki način, stajao »među vratima od grada« (takav naslov, uostalom, nosi i najznačajnija pjesma iz ove zbirke). Zbirka pjesama »Zgrad«, ali i cijelo Milišićevo djelo, u prvom redu, oslikavaju položaj pojedinca, koji uporno, po svaku cijenu želi ostati svoj, izdvojen iz čopora (svejedno kakav prefiks taj čopor nosio). Situacija je bezizlazna i dotični je pojedinac u potpunosti svjestan toga. Štoviše, on tu bezizlaznost u potpunosti sagledava, bez ikakvih iluzija i ne opterećuje se uzaludnom nadom. Sam Milišić je, bolje od bilo koga drugog, znao koliko je teško, gotovo nemoguće izvedivo izdvajanje iz čopora, i kakve posljedice to nosi sa sobom, tako da njegove pjesme više odlikuju opisi situacija i osjećanja, konstatiranje činjenica, kao i neka vrsta pomirenja sa sudbinom, prije nego neka revolucionarna buntovnost.

Iván Sztán

»Mućkalica« (Ratatouille); režija: Brad Bird

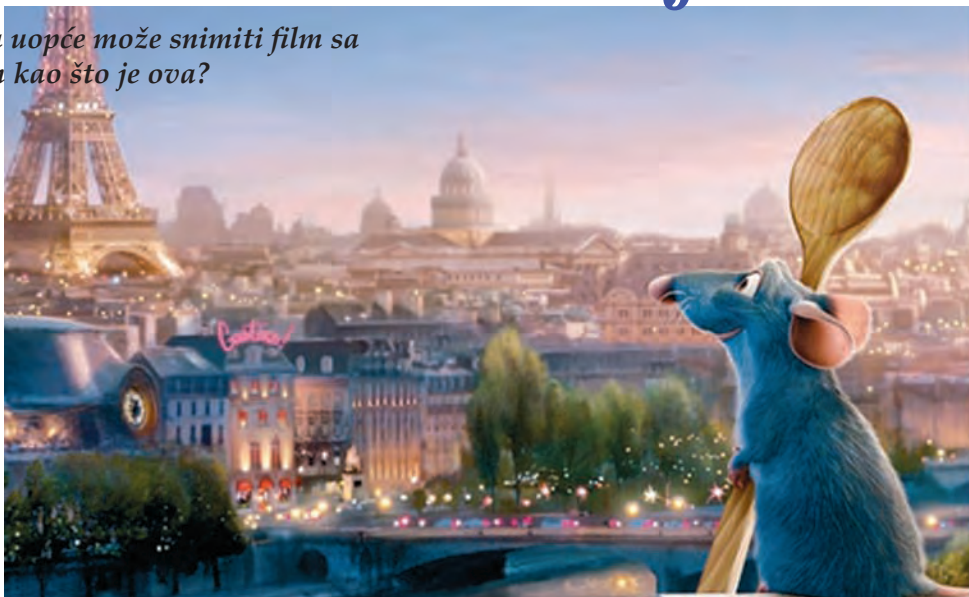
Pixarovo mini remek djelo

Tko bi pomislio da o se o štakorima uopće može snimiti film sa zanimljivom i univerzalnom pričom kao što je ova?

Piše: Miroslav Šokčić

Brad Bird i Studio Pixar Animation su se pokazali kao nepobjediva kombinacija. Fenomenalni Bird kao redatelj, scenarist i animator sa svojim istančanim ukusom za publiku, ali i željom da se po svaku cijenu zadrži kvaliteta i na daleko poznata tehnička ekipa Pixara s kompjutorskom animacijom, koja je od osnivanja studija bila korak ispred svih konkurenata, još su jednom zablistali sa svojim drugim zajedničkim hitom »Mućkalica« (originalni naziv »Ratatouille«). Nakon njihovog velikog uspjeha s univerzalno prepoznatljivim, ali i iznimno originalnim filmom »The Incredibles« o obitelji superheroja – prvi animirani film koji je dobio Oscara za najbolji scenarij – na red je došla još originalnija priča o štakorima. Tko bi pomislio da o se o štakorima uopće može snimiti film sa zanimljivom i univerzalnom pričom kao što je ova? Ako k tomu dodamo da je u ovoj priči štakor ne samo glavni lik nego i šef jednog od najprestižnijih restorana u Parizu, ali mu u goste ne dolaze razne rode, zmije, kukci i jazavci nego ljudi, kao i da ostatak osoblja u restoranu također pripada najrazvijenijoj vrsti primata, možemo se zapitati: »Kako su to uspjeli?« »Vrlo dobro«, kažem vam.

PRAVA BAJKA: Odmah da raščistimo, »Mućkalica« nije neki glupi slapstik sa štakorom u restoranu u kojem svuda naokolo lete noževi i metle (što se na temelju originalnog plakata za film može pretpostaviti), ali, naravno, ima dosta slapstik elemenata, ipak je u pitanju »crtić za djecu«. I doista, koliko god da su animirani filmovi postali namijenjeni najširoj mogućoj publici, »Mućkalica« je prava bajka (u bukvalnom, ali modernom smislu riječi) i namijenjena je najmlađoj publici, mada to demografski presjek publike na projekciji kojoj sam bio nazočan nije pokazivao. Zbog toga »Mućkalica« možda neće dostići vrhove box-office lista, a možda i hoće, kao što je to bio slučaj s »The Incredibles«, ali svakako predstavlja skok unaprijed kada je riječ o tehnici animacije i režiji animiranih filmova, kao uostalom i svako novo Pixarovo djelo, bez izuzetka. Većina filmova leži na junacima koji imaju nedostižne želje i onima pred kojima su nemoguće misije (jer nije svatko *Tom Cruise*), ali »Mućkalica« ima dva junaka koji pred sobom imaju nemoguću misiju, no, kada se udruže njihov posao postaje i više nego lak. Jedini je problem što nitko ne smije znati da oni rade skupa. Prvi je Remy (glas – *Patton Oswalt*), neobični francuski štakor s vrlo istan-

čanim darom za kuhanje, koji odbija s ostatkom svoje glodarske obitelji kopati pa kantama za smeće, što iz moralnih (smatra da je to kada), što iz estetskih razloga. Remyjev san je da, kao čovjek, sam sebi sprema hranu, a to je naučio iz kuhara čuvenog francuskog gurmana i kuhara Auguste Gusteau čiji je moto »Svatko može kuhati« malo bukvalno shvatio. Drugi protagonist je Linguini (glas – *Lou Romano*) koji radi kao čistač podova i perač suđa u kuhinji Gusteauova restorana i još je u teškoj situaciji od svog »splinterolikog« prijatelja, jer nema nikakvog dara za kuhanje iako ima iste želje kao Remy. Naravno, njegova je olakotnost to, što je makar čovjek. Dalje nema potrebe pričati, jer svatko može spojiti dva i dva, ali da ne otkrivamo onima koji nisu tako dobri u matematici.

PRIČA O AUTSAJDERIMA: U suštini ovo je priča o dvama autsajderima – Remyju, koji ne razumije način života svoje vrste i Linguiniju, koji ne razumije posao kojim se želi baviti, što u svijetu vrhunskog kulinarstva znači biti prognan na marginu. U ovom filmu vidjet ćete najbolje spremanje (i kušanje) hrane na crtanom filmu još od »Male sirene« ili »Maze i Lunje«. Velikog neprijatelja i prijetnju ovoj dvojici predstavlja glavni kuhar Skinner, koji ima namjeru od čuvenog restorana napraviti lanac brze hrane, ali i čuveni kritičar Anton Ego (glas, ni manje ni više nego – *Peter O'Toole*, ni manje ni više nego u svom svojem sjaju).

Hoće li ovo biti još samo jedna priča o (dobrom) kuhanju ostaje da se vidi, ali za nadati se je da će publika prepoznati sve razine na kojima ovo Pixarovo mini remek djelo za djecu funkcioniра.

Preč. Andrija Anišić novi magistar moralne teologije

Svećenik Subotičke biskupije preč. *Andrija Anišić* obranio je u ponedjeljak 24. rujna na Katoličkome bogoslovnome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu magistarsku radnju iz moralne teologije s naslovom »Bračni i obiteljski moral u nekim djelima Ivana Antunovića«, s posebnim osvrtom na Antunovićeve dva najvažnija teološka djela: »Bog s čovikom na zemlji« i »Čovik s Bogom u svojim molba i prošnja«. Magistarska radnja s naznačenom temom, na sto pedeset i četiri stranice, osim uvoda i zaključka sadrži četiri poglavlja, prilog i bibliografiju. U prvom dijelu, Anišić je obradio život i rad biskupa *Ivana Antunovića*, posebno se osvrnuvši na njegov životni put, pastoralno i socijalno

djelovanje, preporoditeljski i prosvjetiteljski rad te na njegova pisana djela i djela u rukopisu. U drugom poglavlju prikazan je povijesni okvir Antunovićeve djelovanja. Treće i četvrto poglavlje magistarske radnje posvećeni su shvaćanju bračnoga i obiteljskoga morala u već spomenutim Antunovićevim djelima, s posebnim osvrtima na pripremu za brak te život u braku i obitelji, odnosno na bračnu ljubav i vjernost, odnos muža prema ženi i žene prema mužu, rađanje djece, odnos djece i roditelja, duhovni život u obitelji i dr. Slijedi potom i zaključak kao i prilog odnosno popis članaka biskupa Ivana Antunovića koje je objavio u svojim »Bunjevačkim i šokačkim novinama« te u »Bunjevačkoj i šokačkoj vili« i u časopisu »Neven«. Na samom kraju nalazi se i bibliografija o Ivanu Antunoviću.

Magistarsku radnju Anišić je izradio pod vodstvom prof. dr. sc. *Stjepana Balobana*, pročelnika Katedre socijalnoga nauka Crkve na KBF-u Zagrebu, a uz njega ispitno povjerenstvo sačinjavali su prof. dr. sc. *Marijan Bišup*, pročelnik Katedre moralne teologije KBF-a u Zagrebu te dr. sc. *Tonči Matulić*, docent na Katedri za moralnu teologiju KBF-a u Zagrebu.

Andrija Anišić je rođen 24. rujna 1957. godine na Hrvatskom Majuru kraj Subotice. U Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji »Paulinum« u Subotici maturirao je 1976. godine. Teološki fakultet završio je u Zagrebu kod isusovaca 1984. godine. Za svećenika ga je zareadio biskup mons. *Matija Zvekanović* 18. ožujka 1984. godine u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske. Župnik je župe sv. Roka u Subotici od 1994. godine, a od samoga osnutka katoličkoga mjesečnika *Zvonik* 1994. godine sve do travnja 2007. godine obnašao je dužnost glavnoga i odgovornoga urednika ovoga lista. Osim toga, od samoga osnutka član je i Hrvatskog društva katoličkih novinara te suradnik brojnih katoličkih medija.

Željka Zelić

Plenarno XIX. zasjedanje Međunarodne Biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda

Analiza situacije u društvu i ekumeni

Svi članovi Međunarodne Biskupske Konferencije sv. Ćirila i Metoda okupili su se u Novom Sadu od 26. do 28. rujna na poziv Apostolskog egzarcha za grkokatolike u Srbiji i Crnoj Gori, mons. *Dure Džudžara*. To je biskupima ujedno bila prigoda da dublje dožive zapadnu i istočnu tradiciju Katoličke Crkve.

Zajedno s Apostolskim Nuncijem, mons. *Eugeniom Sbarbarom*, zahvalili su Gospodinu Isusu Kristu za dva ovogodišnja velika događaja u Crkvi i kršćanstvu. To su bili pohod Apostolskoj Stolici od 30. travnja do 5. svibnja i Treći europski ekumenski sabor u Sibiu, u Rumunjskoj od 4. do 9. rujna. Slaveću euharistiju s vjernicima zapadnog i istočnog obrada zazvali su »snagu odozgo« kako bi upoznali i vršili Božju volju u ovom prijelomnom vremenu traženja duše europskog kontinenta. Posebno su molili Gospodara povijesti za svoje vjernike, kako bi na ovim prostorima mogli biti prikladno oruđe Božje ljubavi, pomirenja, jedinstva, pravde i jake nade.

Analizirajući situaciju u društvu i ekumeni, biskupi su uočili da ima još premalo znakova spremnosti za ostvarivanje »duha iz Sibiu-a«. Sa žalošću su konstatali da »duh Sibiu-a« na našim prostorima nije niti dovoljno niti adekvatno predstavljen. Stoga s još većim pouzdanjem pozivaju svoje mjesne Crkve da se ne zadržavaju na sitnim poteškoćama svakidašnjice, nego da radije gledaju na ono što Duh Božji govori Crkvama. U poslušnosti tom Duhu osjetili su potrebu da još jače naglasе duh suradnje za svestrani dijalog i smjelo podržavanje svakog pozitivnog svjetla na našem tlu. Analizirajući suradnju sa Svetom Stolicom, ostalim mjesnim Crkvama, kao i ekumenske i međureligijske kontakte, biskupi su ponovno naglasili potrebu intenzivirati dijalog. U daljnjem radu razmotrili su prioritete svog djelovanja i upoznali se s različitim potrebama i poteškoćama u javnom životu na koji nailaze u izvršavanju svog pastoralnog i odgajateljskog poslanja. ■

Obljetnica djelovanja sestara milosrdnica

U povodu 120. obljetnice djelovanja sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga u Zemunu, u subotu, 6. listopada 2007., bit će euharistijsko slavlje s početkom u 10 sati. Misno slavlje u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije (Veliki trg br. 4, Zemun) predvodit će mons. dr. *Marin Srakić*, biskup đakovačko-srijemski.

Prigodna akademija s početkom u 13 sati održat će se u samostanu sestara milosrdnica (Gradski park br. 8, Zemun) nakon čega je planiran zajednički objed u 15 sati.

J. K.

Svečana misa u povodu početka vjeronaučne godine

U nedjelju 30. rujna, u župi Rođenja Blažene Djevice Marije u Svetozar Miletiću na svečanoj misi bio je zaziv Duha Svetoga za početak vjeronaučne godine. Misi su prisustvovali vjeronaučnici od prvog do osmog razreda, njihovi roditelji, rodbina i mnogi vjernici. Nažalost na župnikov poziv na ovu svetu misu odazvala se samo jedna učiteljica ove djece (*Marija Bagi*). Djeca su molila molitvu vjernika, recitala i pjevala na hrvatskom i mađarskom jeziku. Župnik *Antal Egedi* blagoslovio je djecu, njihove roditelje, učitelje i torbe. Na kraju mise dijeljeni su letci djeci kako se moli krunica i molitva maloj Mariji.

S. B.

O zadaći kršćanske obitelji

Savez generacija

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Treća dob može obiteljskomu odgojnom ambijentu dati stabilnost i mudrost. Ne smije se zaboraviti da su u prijenosu vjere, kako pokazuje iskustvo, baš bake jedan od važnijih čimbenika. Dakako, negdje se više-generacijska obitelj može u odgojnome smislu i negativno odraziti, ali to su tek pojedinačne pojave. Općenito su djed i baka veoma pozitivan, a ja bih se usudio kazati, i nenadoknadiv čimbenik. Šteta što se u modernome načinu života to premalo uviđa.

Počet ću ovo svoje razmišljanje vrlo subjektivno. Pokušavam se vratiti u prošlost. Kada su moj otac ili majka bili najveći u mojim očima? Što više razmišljam, sve mi više izranja jedna slika iz vjerskog života koji je u to vrijeme moga djetinjstva bio uobičajen. Radi se naime o Uskrsnoj i Božićnoj ispovijedi. Puno se ljudi ispovijedalo. Ispovijed se organizirala po staležima. Onaj tko je išao na ispovijed, trebao se pomiriti sa svojim ukućanima i zamoliti oprost. To su u našoj sredini činili riječima: »S Bogom prošćavajte«. Odgovor je bio: »Bog ti prostio grijeh«.

Kada je to, prije polaska u crkvu, učinio moj otac prema meni kao djetetu i prema svojoj majci u istoj kući i prema svojoj ženi, u mojim očima je tada bio najveći. Shvatio sam da je i moj otac čovjek i da priznaje svoje slabosti, ali priznaje i nekoga iznad sebe. To je Bog. Netko će reći lijepo sjećanje i lijepa idila. Međutim mi se čini da je to još ljepša poruka, pogotovo danas, kada se susrećemo s malo svijesti »o Bogu iznad nas«, a još manje s potrebom javnog pomirenja unutar obitelji. Zadaća kršćanske obitelji je složena. I o tome želim danas razmišljati. Razmišljamo o zadaći kršćanske obitelji kao takve.

STVORITI ODGOJNI AMBIJENT: Uzmimo najprije zadaće u odnosu na ljudsko društvo – rađanje i odgoj. Obitelj je nenadoknadivo odgojno mjesto. U obitelji se utemeljuje moralni i društveni lik čovjeka. Dijete u najranijoj dobi prima sve od svojih roditelja, bili roditelji toga svjesni ili ne. Zato se u obitelji mora stvoriti odgojni ambijent u kojemu se dijete može razvijati u slobodnu i odgovornu ljudsku osobu. U tu svrhu je vrlo važno da u obitelji budu prisutne i druge dvije ljudske dobi, ne samo roditelji, nego djed i baka, druga starija i mlađa djeca, braća i sestre. Moderno je društvo, na žalost, tako organiziralo način života, da je treća dob gotovo

isključena iz obiteljskoga doma; time je izgubljen veoma važan odgojni čimbenik. Grade se takvi stanovi da nema mjesta za širu obitelj. Ostali su samo tata i mama. Tata i mama pak obično rade izvan kuće te odgoj djece moraju povjeravati odgojnim ustanovama što ih organizira društvo. Treća dob može obiteljskomu odgojnom ambijentu dati stabilnost i mudrost. Ne smije se zaboraviti da su u prijenosu vjere, kako pokazuje iskustvo, baš bake jedan od važnijih čimbenika. Dakako, negdje se više-generacijska obitelj može u odgojnome smislu i negativno odraziti, ali to su tek pojedinačne pojave. Općenito su djed i baka veoma pozitivan, a ja bih se usudio kazati, i nenadoknadiv čimbenik. Šteta što se u modernome načinu života to premalo uviđa.

POTROŠAČKA GENERACIJA: S tim u svezi treba govoriti o savezu generacija. Tu misao danas treba sve više promovirati u svijetu. Sadašnja aktivna generacija (srednja dob) treba pokazati svojim potomcima štovanje i zahvalnost prema starim ljudima i prijašnjim generacijama. Osobito pak mora misliti na buduće generacije. Nekad, u patrijarhalnoj obitelji, otac i majka su se trudili povećavati obiteljski posjed prema broju djece i steći nešto za svoje potomstvo, ostaviti im nešto u nasljedstvo. Sadašnja obitelj je kratkotrajno na okupu. Djeca izlijeću iz obiteljskoga gnijezda čim završe školu, ili čim dođu do svog novca, pa se roditelji ne moraju toliko starati da im nešto materijalno priskrbe. Taj je faktor otpao kao razlog veze mladih sa starima, izašao je i iz središta ljudskoga razmišljanja, ali komplicira odnose među ljudima, i u jednome dosta bitnome obliku degradira sav moralni čovjekov život na zemlji. Sadašnja se generacija pretvara u potrošačku generaciju koja sebično uživa svoj vlastiti život ne pitajući se što će biti poslije njega. Hedonizam kao životni stil kaže: i živi život intenzivno, a potomci neka se brinu za sebe. Troši

se ...! I previše se troše zemaljska dobra, koja su namijenjena i budućim generacijama. Iz takvog načina života proizlazi i ekološki problem koji se stalno sve više komplicira. Pretjerano trošimo i vodu i zrak i sva dobra ove jedine Zemlje. Važno je odgajati baš u obitelji svijest duhovnoga savezništva i s onima koji dolaze, što se posebno ogleda u rađanju. Prihvatiti dijete radi njega samoga, a ne samo zbog sebe, svoje radosti.

ODGOVORNOST ZA BUDUĆE GENERACIJE: Dijete mora prihvatiti i šira obitelj, društvo, ne samo roditelji. Čovječanstvo više nema svijesti odgovornosti za buduće generacije kao ni o svojoj biološkoj jezgri – obitelji. Eto, u tome smislu treba shvatiti i gajiti savez generacija. U potrošačkome društvu prebrzo se upada u napast da o djeci, pa i o starcima razmišljam samo u vidiku toga koliko nas koštaju. Zaboravljamo što su oni društvu dali i što mogu dati.

U tome kontekstu obitelj u društvu, s obzirom na rađanje i odgoj i na razvoj ljudskoga društva, mora postati osnovnim subjektom odgovornosti. Odgoj za odgovornost je složen. Usudio bih se ustvrditi da je jednogeneracijski nemoguć. Suodgovornost i odgovornost se pokazuju i dokazuju upravo u suodnosu kako prema mladima, tako i prema starijima. U odgojnom procesu teorija slabo »zvuči«. Daleko je jači argument primjer, koji nije gluma nego sastavnica života. Budućnost može samo utoliko očekivati sklad generacija koliko stvarno i efektivno sada ulaže u životu u te vrednote. Već imamo raskorak vrlo tužnih sudbina. Ne samo napušteni starci i starice, nego vrlo zanemareni i napušteni pa i zlostavljani roditelji. Neki put u praksi kod takvih pritužbi znam postaviti bolno pitanje onima koji se tuže: a tko je to vaše dijete odgajao? Često je odgovor krupna suza i nemoć. Jak argument i jaka optužba, pa i samooptužba!

Matija Stipankov, majstor za pletenje košara i pravljenje metli od korova

Vješte ruke i prut – i košar je gotov

»Košareva uvijek triba i uvijek mož prodat. Služe za prinet kukuruze, za grožđe brat, za kaku seljidbu, za kucenje. Svaka paorska kuća mora imat bar nekoliko košareva«, kaže Matija Stipankov

Matija Stipankov živi u Bačkom Bregu u Čepinu i sa svojom suprugom Marijom provodi lijepe umirovljeničke dane. Ovaj složni bračni par uredno i s puno ljubavi održava svoj dom, a cvijeće im krase dvorište u kome je sve na svome mjestu, baš kako treba.

Tu ih rado posjećuju njihove dvije kćeri, Anica i Janja, sa svojim obiteljima. Strina Marija i čika Matija Čeraskovi aktivni su članovi crkvene zajednice i HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«, rado odlaze na svaku probu folklora i raduju se svakom novom nastupu, kako u Beregu, tako i na gostovanjima.

Sedamdesetogodišnji čika Matija još uvijek se bavi pletenjem košara, vezanjem metli od korova, pravljenjem cekera od ljilja i pomalo ličenjem.

Ovi se zanati u današnje vrijeme polako gube. Sve je manje starih ljudi koji se ovime još uvijek bave, a mladi nisu zainteresirani za ovu vrstu posla. Izumrijet će originalni, autohtoni šokački »košarevi« i »korovače metle«.

► **Tko Vas je naučio ovim poslovima i kako pletete »košareve«?**

Tome me je naučio ženin otac 1959. godine, kada sam ja imo dvadeset i jednu godinu, sad imam sedamdeset. To je zimski posao. Prija je uvijek postojala šokačka soba u kojoj se ložila paorska peč i tamo sam pleo košareve.

Prut se mora nakiseljit, a prvo se počne plet dno čija veličina zavisi od veličine košara, od osam, do četrnaest coli. Od pet coli su male sućurice, korpe koje nemu uše i u nji su žene metale bilo tkanje i nosile peč kruz kod pekara. Kad se dno završi, metnu se dvadeset i četiri tačke, pa dvadeset i četiri krantle – sitan prut, to je pojas na košaru, to se uplete i sveže, umeće se i dodaje do željene visine, na kraju se prut poriče. Uše se uvijek pravi od tri pruta. Od ugu-

ljitog pruta se pravi plitki košarevi u čemu su se prija nosile babinje, kolači za svatove i sušio mak.

► **Gdje nabavljate pruće i koliko »košareva« možete napraviti tijekom dana?**

Sad prut nije dobar ko prija – prija se sadilo, a sad najviše pletem samo kad donesu. Sve je manje prutinjaka. Prija sam opleo i sedam, osam na dan, a sad samo tri, četiri.

Košareva uvijek triba i uvijek mož prodat. Služe za prinet kukuruze, za grožđe brat, za kaku seljidbu, za kucenje. Svaka paorska kuća mora imat bar nekoliko košareva.

► **Šta ste još radili pokraj svoga redovitog posla?**

Osim košareva, uvijek sam vezo korove metle. Taj posov se radi u drveni klompa. Prvo se obuju šule, pa na šule klompe i onda to bude vrlo toplo. Prija sam išo u klompa i na divan. U Beregu nema klompara, a sad više nema ni u Monoštoru. Metlinje posijem, jel metala uvijek triba. Triba pomest dvor, a zimi snig.

Znam pletiti i cekere od ljilja na kockice i na jelice. Prija sam išo radit rogoz, konoplju sam rizo ručno, liti u repu, puno sam radio. Išao sam molovat po selu valjkem i u šest redi plantljike izvlačio.

Čika Matiju je život natjerao da svašta nauči raditi. Velika volja, strpljenje, ljubav i poštenje krasi ovog čovjeka – majstora pomalo zaboravljenih i neobičnih zanata. Uvijek je imao smisla za estetiku i time mogućnost da spoji lijepo s korisnim.

Marijana Tucakov

Prehrana najmlađih

Piramida prehrane za djecu

Duga obojenih uspravnih traka na piramidi predstavlja 5 grupa namirnica plus masti i ulja:

- ▶ narančasto → žitarice
- ▶ zeleno → povrće
- ▶ crveno → voće
- ▶ plavo → mlijeko i mliječni proizvodi
- ▶ ljubičasto → meso, riba, jaja, mahunarke, jezgrasto voće i sjemenke
- ▶ žuto → masti i ulja

Kakve nam još poruke šalje piramida prehrane?

- ▶ Potrebno je jesti raznovrsno, svakoga dana hranu iz svake grupe odnosno boje.
- ▶ Neke vrste namirnica treba jesti češće od drugih: možete zamijetiti da su ljubičasta i žuta traka tanje od ostalih, pa meso, ribu, jaja i masnoće treba jesti u manjim količinama od žitarica, povrća, voća i mliječnih proizvoda.
- ▶ Obojene trake su šire pri dnu

piramide, a uže pri njenom vrhu: to označava da u svim grupama namirnica ima vrsta hrane koju treba jesti češće i one koje treba jesti rjeđe. Npr. u grupi voća pita s jabukama se nalazi pri vrhu piramide jer ima mnogo dodanog šećera, a pri dnu se nalaze svježije jabuke koje treba jesti svakodnevno. Zatim, u grupi žitarica se pri dnu nalazi crni kruh, a u vrhu se nalaze npr. krafne koje treba jesti samo ponekad jer sadrže velike količine masnoće i šećera.

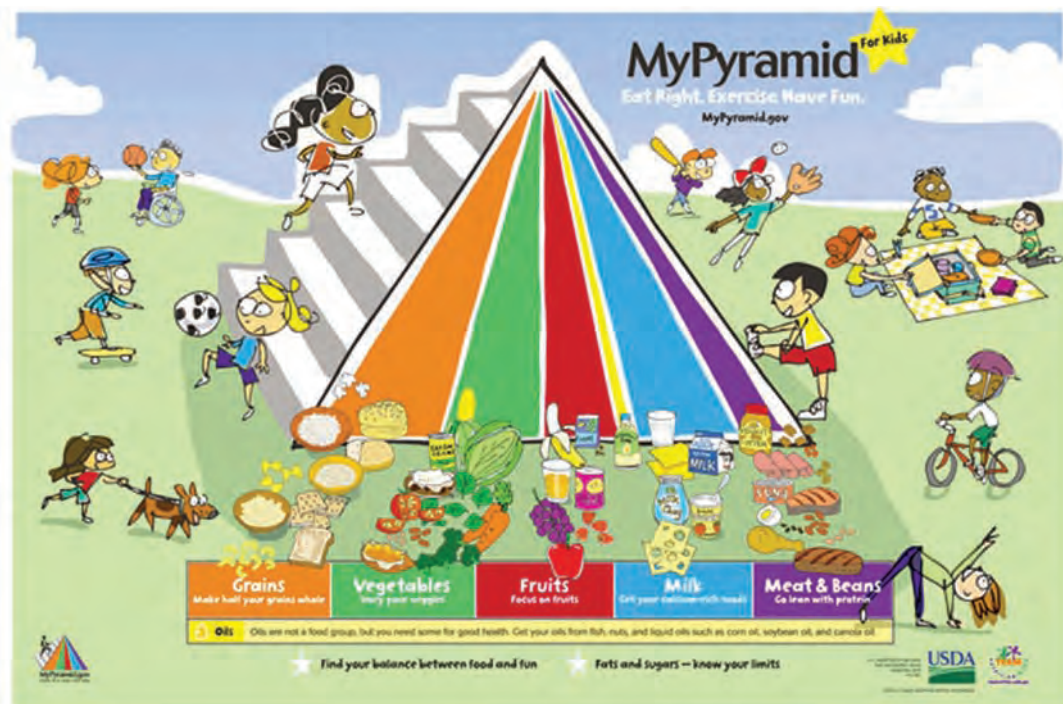
▶ Djevojčica koja se penje stepenicama piramide naglašava koliko je važna svakodnevna igra i sportska aktivnost. Djeci koja se bave nekim sportom potrebno je više energije, odnosno hrane nego djeci koja vrijeme provode ispred ekrana televizora ili računala. Dječacima treba nešto više hrane nego djevojčicama jer imaju jače mišiće.

Doručak je najbolji početak.

Žitarice od cijeloga zrna (integralno pecivo, integralni kruh, pahuljice) su najbolje namirnice za početak dana kako djeci, tako i odraslima. Pokušajte planirati obroke unaprijed, jer ćete tako lakše sastaviti zdrav obrok, odnosno užitinu. Dijete će lakše prihvatiti promjene i zdraviji način prehrane, ako se tome priklone svi članovi obitelji. Dijete najbolje uči iz primjera. Bilo bi dobro da bar jedan obrok dnevno okupi obitelj za trpezarijskim stolom; ako obveze ne dozvoljavaju da to bude ručak, onda neka bude doručak. Svakom djetetu je dovoljno 2-3 užine na dan. Zdravi primjeri užina su:

- ▶ Pahuljice od žitarica s obranom mlijekom.
- ▶ Graham krekeri s kikiriki buterom.
- ▶ Svježe voće.
- ▶ Sir od obranog mlijeka s integralnim keksom.
- ▶ Svježe povrće s jogurtom od obranog mlijeka.

dr. Karolina Berenji

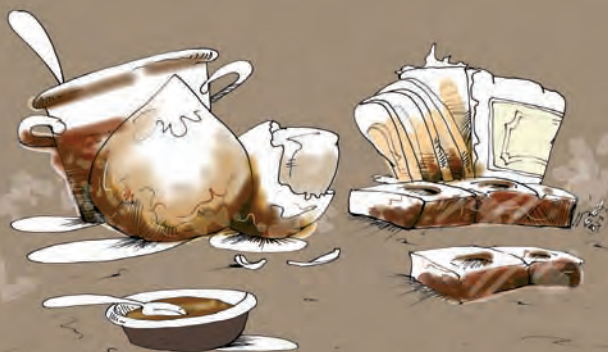

GASTRONOMSKI KUTAK

Sastojci:

Nepečeni keks kolač

- 100 g izlomljenog keksa
- 100 g šećera
- 100 g mljevenih lješnjaka (badema, oraha, koštunjavog voća...)
- 1 jaje
- 2 rebra čokolade

Rastopiti na pari čokoladu, šećer i jaje. Potom dodati keks i lješnjake, sipati u tepsiju. Kada se stegne, isjeći.

U posjetu OŠ »Ivan Milutinović«

Zgrada OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici

Sedam mališana, koji su do jesenas odlazili u vrtić »Marija Petković«, danas pohađaju odjel I. c na hrvatskom jeziku u OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici. Osim prvaša, na hrvatskom jeziku sate slušaju i učenici kombiniranog odjela - iz II. razreda njih sedmero i iz III. šest učenika, dok IV. razred pohađa pet učenika. Učiteljica prvaša Zorica Čakić kaže, kako su tek mjesec dana u školi te da im je trenutačna zadaća napraviti radnu atmosferu i disciplinu. »Djeca moraju znati da su sada u školi te kako je to jedna velika obveza za njih«.

Sva djeca I. c odjela pohađaju vjeronauk koji im predaje Vesna Orčić. Od izbornih predmeta odlučili su se za »čuvara prirode« čije sate realiziraju na Paliću u prirodnom ambijentu.

Mi smo ih posjetili na satu likovnog odgoja i podsjetili se koje voće se bere u jesen. To su: kruške, jabuke, grožđe – voće koje su nam i nacrtali.

Djeca kao jedino negativno u školi ističu to što im je učionica na 2. katu te ih »bole noge dok se ne popnu gore, a i torba je teška«, kažu oni. Ostalo je sve dobro! »Osobito volimo sate hrvatskog, jer onda učimo slova i pišemo«, složili su se svi u glas. Iako su do sada u školi naučili samo slova: »A«, »E« i »I«, ipak svako dijete zna napisati svoje ime. Pogledajte što su nam nacrtali prvaši OŠ »Ivan Milutinović« na temu »Koje voće se bere u jesen«.

Petar Huska

Martina Čeliković

Ana Piuković

učenicima I. c tinović« u Subotici

Draga djeco...

...očekujte nas! Uskoro ćemo stići i do vašeg odjela vidjeti kako ste te kako vam prolaze školski dani. Poziv na suradnju i dalje stoji. Dakle, crtajte, pišite, javite napravite li što zanimljivo i podijelite vaše radova s nama, a mi ćemo ih objaviti. Uredite vaše stranice!

Julijana. K.

Grgo Ivanković

Kristina Nađ Kanas

Oskar Kovač

Patricija Ostroški

Zabavni vrtuljak

Brak

Piše: Dražen Prčić

Ovaj listopad tekuće 2007. godine ostat će upamćen po hrabrim hrvatskim alpinisticama koje na Himalajima osvajaju Cho Oyua visok 8201 metra, šesti najviši vrh našega planeta. S obzirom da se u ovo doba godine nitko ne uspinje na ostalih pet vrhova (Everest, K2, Kanch, Makalu i Lhotse) ispada da će neustrašive Hrvatice predvođene sestrama Bostjančić biti, u trenutku osvajanja »tirkizne Božice«, kako glasi nadimak ovog vrha, pripadnice ljudskog roda koje se nalaze na najvišoj točki svijeta.

Uzmemo li skupa s njima i *Blanku Vlašić*, najbolju visašicu svijeta koja od šale preskače letvice preko 2 metra, ispada da su Hrvatice zbija predodređene za osvajanje visina. A najviši hrvatski planinski vrh Dinara iznosi svega 1831 metra.

Toliko o visinama, a sada malo o daljinama. I to kakvim. Prošloga tjedna u Karlovcu je održano nesvakidašnje natjecanje u bacanju mobitela u dalj. Najbolji muški rezultat ostvario je mobitel koji je poletio lijepih 72 metra, dok je ženska pobjednica »hitila« svoga »mobača« do izmje-

rena 36 metra. Kako su bačene tele-spravice doživjele stanovita oštećenja, sponzor natjecanja je najuspješnije darivao novim modelima Sony Ericssona K220. Eto pouke. Kada vam mobitel počne ići na nerve, počnite ga bacati u daljinu. Tko zna, možda se utrenirate za sljedeće natjecanje i dobijete novi...

Novoga muža, i to kakvoga, dobila je stanovita 82 godišnja Argentinka koja se nedavno vjenčala sa svojim 58 godina mlađim izabranikom svoga srca. Mladoženja (24 godine), u punom smislu te riječi, što se, ruku na srce, za njegovu »mladu« ne bi baš moglo reći, rekao je kako su ga oduvijek privlačile starije žene i kako ga uopće nije briga što će svijet reći na njegovu odluku. Svježa mladenka je, opet, izjavila kako ovaj brak nikako neće biti samo duhovne prirode, već će biti i

konkretno konzumiran. Možda već tijekom bračnog putovanja u Rio de Janeiro. Nazdravlje i eto poruke svim našim neudanim curama. Nikad nije kasno za brak...

U Japanu se oдавно može kupiti antistres mlijeko po cijeni od 43 \$ za jednu litru specijalnog mlijeka dobivenog mužnjom (samo jednom tjedno) krava u cik zore (5 sati) kada se u njemu nalazi velika količina određenoga hormona koji prirodnim putem u ljudskom organizmu neutralizira stres. Svaka čast, ali kada bi morali platiti toliko novca za jednu litru mlijeka, mnogi bi od nas doživjeli mnogo veći stres od onoga zbog kojega bismo ga uopće trebali piti...

Umjesto skupoga mlijeka, za liječenje stresa je odlično »kulturno uzdizanje« u vidu posjeta stalnim muzejskim postavkama i raznim prigodnim izložbama umjetničkih vrednota. Izgleda kako puno Hrvata koristi ovaj način relaksacije, jer je na temelju najnovijih podataka Zavoda za statistiku za 32 posto povećan posjet (u protekle 3 godine) kulturnim ustanovama diljem zemlje.

Osvajačice Cho Oyua

Hrvatske heroine

Sestre Darija i Iris Bostjančić, te Vedrana Simičević osvojile su šesti vrh svijeta

Piše: Dražen Prčić

Utorak 2. listopada u 12.10 po kineskom vremenu, hrvatska ženska alpinistička ekspedicija koju su sačinjavale sestre *Darija i Iris Bostjančić*, te *Vedrana Simičević*, uspjela je osvojiti šesti vrh svijeta, Cho Oyu poznatiji pod nadimkom »Tirkizna Božica« i postati jedina isključivo ženska ekspedicija na Himalajskom usponu. Osvajanjem visine od 8.201 m, hrvatske cure su se priključile ekskluzivnom klubu šestorice Hrvata koji su bili na visinama većim od 8.000 metara, također sestre Bostjančić su postale prve kojima je to uspjelo u povijesti alpinizma, a interesantno je kako su sve tri sportske heroine iz Rijeke. Iris Bostjančić (27) je diplomirani inženjerka geologije, njena sestra Darija (29) je medicinska sestra, a Vedrana Simičević (30) je novinarka »Novoga lista« i apsolutnica psihologije. No, to još uvijek nije sve, jer su, prema posljednjim vijestima, prema vrhu krenule još dvije hrvatske alpinistice, *Jana Mijailović* i *Marija Maćešić*, pa bi ovaj veliki uspjeh hrvatskog sporta mogao biti još veći.

Vanja Vidaković, fotograf

Tri stotine subota u objektivu

Od 2001. godine, gotovo da nije propustio svojim aparatom »zabilježiti« niti jednu subotnju večer

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Posjetitelji subotičkih lokala imaju priliku, zahvaljujući objektivu *Vanje Vidakovića*, zabilježiti lijepu uspomenu na svoj subotnji izlazak. Snimljeni »fotosi« poslije bivaju spremljeni i ažurirani na popularnom web siteu Subotica.info (nekadašnji Photonino.com), te ih može vidjeti ili sačuvati svatko diljem internetskog globusa. O svom zanimanju

i profesionalnoj orijentaciji glede informatike i fotografije, za čitatelje i čitateljice Hrvatske riječi, od kojih su mnogi ostali »uslikani« Vanjinim aparatom, bit će govora u sljedećim redovima.

► Kako je započela Vaša fotografska karijera i suradnja s web siteom Subotica.info?

Bilo je to još za Valentinovo 2000. godine, na Prelu mladih, kada sam

upoznao *Nikolu Tumbasa*, vlasnika spomenutog web sitea i od tada počinje naša suradnja.

► Što je osnovni angažman glede uređivanja fotografija koje nastaju u objektivu Vašeg aparata?

Od 2001. godine, kada je i službeno započela naša suradnja, moja osnovna zadaća bila je subotnja večer i »bilježenje« događanja u

subotičkim lokalima, ali i fotografiranje drugih javnih manifestacija u našem gradu. Zamisao cijele ideje ogleda se u želji »bilježenja« fenomena subotnje večeri.

► Koliko je subotnjih večeri pohranjeno u arhiv popularnog subotičkoga internetskog portala?

Za proteklih nepunih sedam godina fotografirao sam oko 300 subotnjih večeri, što znači da sam propustio svega nekoliko vikenda. Na početku je subotički »noćni život« bio znatno intenzivniji i bilo je i po 12-13 lokala u kojima sam fotografirao, dok se u posljednje vrijeme moja subotnje aktivnosti svode poglavito na Engelsovu ulicu.

► Kako ljudi reagiraju na upit za fotografiranje tijekom subotnjeg večernjeg izlaska?

Recimo da otprilike 80 posto blagonaklono gleda na cijelu stvar i rado prihvaća pozirati ispred moga objektiva, no uvijek ima i osoba koje ne bi željele biti »uhvaćene« u javnosti iz tko zna kojih osobnih razloga. Ipak, nastojim ostvariti kontinuitet osoba, jer u biti i velika većina istih osoba izlazi godinama na ista mjesta i oni nemaju ništa protiv fotografiranja njih, kao i osoba u njihovom društvu.

► Izuzev interijera i osoba u njima, što još volite fotografirati?

Nastojim težiti k umjetničkoj fotografiji i često tražim inspiraciju u prirodi i brojnim urbanim lokalitetima. Opet, mladalački me duh još uvijek vuče prema većim okupljanjima i manifestacijama koje posjećuje veći broj ljudi. Pogotovo što tamo ne moram tražiti i odobrenja za usmjeravanje svog fotoaparata.

► Imate li neku želju glede profesionalne budućnosti?

Nakon svršetka studija informatike, želio bih se okušati izvan Subotice i u nekoj većoj sredini, primjerice Zagrebu, pokušati pronaći neki profesionalni angažman u budućnosti. Hoće li to biti na polju fotografije ili uređivanja nekog internetskog portala, vidjet ćemo.

Stručno usavršavanje uz rad

Vanja je trenutačno zaposlen u Pakom Shopu, prodavaonici računalne opreme, a dovršava studij na Višoj tehničkoj školi na smjeru Poslovne informatike.

Čuvar Božjeg groba

Još od 1998. godine na Veliki petak i Veliku subotu Vidaković je jedan od čuvara Božjega groba u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske.

Marko Milodanović, svjetski veteranski prvak u veslanju

Jarun pozlatio mukotrpan trening

Sve je počelo još na Paliću, gdje sam zavolio ovaj lijepi sport, a nastavilo se u Zagrebu za vrijeme studija

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Na nedavno završenom Svjetskom veteranskom veslačkom prvenstvu održanom u Zagrebu tijekom prošloga mjeseca Subotičanin *Marko Milodanović* zabilježio je značajan i hvalje vrijedan sportski uspjeh. Postao je prvakom svijeta. U ekskluzivnom razgovoru za Hrvatsku riječ, ovaj svestrani sportaš, ali i priznati stručnjak na privremenom radu u Austriji (Beč), otkrio je tajnu svog izvrsnog rezultata.

► **Uz čestitke za doista vrijedan sportski uspjeh, odmah se nameće pitanje: koliko dugo ste već »na vodi«, tj. koliko se dugo bavite veslanjem?**

Veslanjem se bavim dugo, jako dugo. Uz razne stanke tijekom školovanja, obveza na poslu, isprobavanja drugih sportova, veslam već 16 godina. Veslanje je uvijek bio sport kome sam se vraćao, a nakon lijepih rezultata prošle godine odlučio sam malo »podat maka« i pokušati napraviti neki značajniji rezultat. Veslanjem sam se počeo baviti na Paliću i čitava moja mladost vezana je uz veslački

klub i veslače. U klubu smo obično provodili čitavo ljeto; gotovo od jutra do mraka. Poslije treninga bismo uvijek ostajali na basketu ili na kupanju i meni se čini da smo na neki zdrav način prolazili kroz taj dio života. Dan-danas moji su prijatelji većinom bivši veslači.

► **Postati prvakom svijeta nije baš lagana stvar, zasigurno su iza Vas tisuće preveslanih kilometara. Kako i kada ste shvatili da biste se mogli nositi s najboljim veslačima u svojoj kategoriji?**

Dobro sam odradio ovogodišnje zimske treninge koji su bili svakodnevn i dobri rezultati su počeli dolaziti odmah na proljeće početkom sezone. Uslijedilo je prvenstvo Hrvatske za veterane početkom lipnja gdje sam s lakoćom bio prvi. Nakon toga sam imao prilično »gadnu« prometnu nezgodu, ali na svu sreću bez težih posljedica, tako da sam nakon dva tjedna pauze, praktički poluspreman nastupio na prvenstvu Srbije i također uzeo zlato. U tom trenutku uvidio sam da bi, ako se nespripreman mogu nositi s ostalim veteranima, sve moglo ispasti dobro.

Srpanj je prošao u brušenju forme. Treninzi su bili svakodnevni, a često sam znao odraditi i dva treninga dnevno.

► **Opišite nam jedan svoj dan treninga?**

Ujutro ustajanje u 5 sati, biciklom do kluba 10 kilometara, veslački trening oko sat i pol (oko 16 km na vodi), direkt biciklom na posao (još 15 km), s posla natrag biciklom u klub, trening na vodi sat i pol i natrag doma još 10 km i tras u krevet. Nakon takvih »paklenih« dana trebalo mi je 10-ak sekundi da zaspim.

► **S kojim ste rezultatima otišli na Svjetsko veteransko veslačko prvenstvo u Zagreb?**

Nešto prije svjetskog bilo je održano prvenstvo Austrije za veterane gdje sam također bio prvi bez pretjeranih napora. Na svjetsko sam otišao s 11 utrka i 11 pobjeda i znao sam da sam jako dobar; pitanje je bilo postoji li netko bolji.

► **U kojim ste disciplinama nastupili?**

Na ovom svjetskom prvenstvu koje je održano u Zagrebu nastupio sam u dvjema disciplinama: u skifu i

dvojcu na pariće (skupa s kolegom iz Austrije). Inače bih spomenuo da sam u Zagrebu na Jarunu veslao 5 godina tijekom studija, tako da mi je na neki način Jarun bio domaća staza, dodatna obveza da pred svojim pokazem najbolje i dodatna prednost jer sam točno znao u ovisnosti o smjeru vjetera na kojim mjestima »probija«... svaka sitnica ti je poznata, jedino što preostaje je da »pogineš« na stazi.

Na prvenstvu je bilo oko 8500 registriranih članova posada. U mojoj disciplini oko 70.

► **Približite nam osjećaj nastupa u finalu Svjetskog prvenstva, Vašu vožnju i kako ste je doživjeli?**

U finalu sam imao dva Nijemca (koji su važili za prve favorite i na kraju zauzeli 2. i 3. mjesto) Engleza, Čeha, Finca i Talijana. Prije samog starta nije me »drma« uobičajena trema. Znao sam da je 98 posto utrke već završeno, jer je utrka između nas sedmorice počela već početkom sezone i svaki je trening bio jedna mala bitka i onaj tko nije dobivao te male bitke nije imao što tražiti u

finalnoj. Najteže je bilo svaki dan naporno trenirati, a posljednje 4 minute utrke je samo izbacivanje te nagomilane energiju iz sebe. Nakon startne komande sva filozofiranja »padaju u vodu«, počinje borba sa sobom i ostalim veslačima. U prvu polovicu utrke, po svom običaju, ušao sam malo slabije, tako da sam na pola staze, 500 metara dijelio 3. i 4. poziciju. Kako je utrka odmicala ja sam dodavao sve više u zaveslaj dok su ostali, koji su možda i pre-jako krenuli u utrku, počeli lagano padati. Prije zadnjih 250 metara bio sam na drugoj poziciji ali sa skoro 3 dužine čamca zaostatka za prvim. U normalnim situacijama takva se prednost gubi. Rekao sam – možda nećeš biti prvi, ali ćeš iskoristiti zadnji atom snage (naravno da ne postoji atom snage, ali pjesnički da vam opišem) i krenuo sam u finiše. Na kraju prošli smo skupa kroz ciljnu ravan. Nisam znao jesam li prvi ili drugi, no nakon foto finiša ispalo je da sam bio prvi i to jednu stotinku ispred drugog. Eto, ispalo je da sam imao i sreće jer jedna stotinka znači da smo nas dvojica bili u dlaku isti. Ja sam imao pola dlake prednosti. Vremenski uvjeti su bili korektni uz srednje jak kontra vjetar ali ravno-

mjeran u svim stazama, tako da su uvjeti bili regularni. Organizacija je također bila na vrhunskoj razini. Sve je štimalo, utrke nisu kasnile, promet na stazi je bio dobro reguliran, vrijeme za treninge...

Obično se u sportskim udžbenicima može pročitati kako je veslanje najteži sport nakon maratonskog trčanja i biciklizma. Ja samo mogu potvrditi da je veslanje jako naporno i da za veslanje moraš biti posebnog kova; i psihički i fizički jak.

► **Kakvi su Vaši planovi za sljedeću veslačku sezonu?**

Prošli je vikend održano klupsko prvenstvo Austrije na kojem smo nakon desetina godina tavorenja na začelju tablice osvojili senzacionalno 3. mjesto. Dolazak dvojice reprezentativca imao je pozitivnog utjecaja na motivaciju ostalih veslača u klubu i tako smo svi ostvarili značajan osobni napredak u ovoj sezoni i to je na kraju rezultiralo osvajanjem tog 3. mjesta iako smo jedan od manjih klubova. Na programu za sljedeći mjesec je aktivan odmor – bicikl, trčanje, plivanje, veslanje dugih tura, teretana i tako negdje do početka studenog kada počinju zimski treninzi i priprema za sljedeću sezonu. ■

5. listopada 2007.

U susret derbiju

Posljednji vlak Splicana

Želi li zadržati barem minimalne šanse za priključak, Hajduk mora pobijediti Dinamo u Poljudu

Piše: Dražen Prčić

ulazi nošen imperativom pobjede koja bi, ponajprije donijela smanjenje bodovnog zaostatka i pomak na tablici, te još važnije psihološku stabilizaciju momčadi kojoj »ne ide«.

D I N A M O :

Pobjedom protiv trenutno jedinog ozbiljnijeg konkurenta za vrh HNL tablice (Rijeka 1-0), Dinamo je povratio »mir u kući«, nakon također dva poraza (Ajax 0-1, Varteks 3-4) i ponovno učvrstio lidersku poziciju u domaćem ligaškom natjecanju (+7). Ostane li neporažen na »vrhu« splitskoj travi, velika bodovna prednost ispred najvećeg rivala bit će, po svemu sudeći, nedostižna do posljednjeg proljetnog kola. No, na rezultat nedelnog derbija uvelike će utjecati i ishod amsterdamskog susreta. ■

U nedjelju 7. listopada, iako se igra tek 11. kolo ovogodišnje sezone HNL-a, nogometno prvenstvo Hrvatske bi moglo biti »već riješeno« što se tiče rivaliteta Hajduka i Dinama. Jer, ako »Bili« ne budu slavili na Poljudu, smanjujući golemu bodovnu prednost »Modrih« (-11), nastavak sezone bit će primorani igrati tek epizodu u tekućem šampionatu.

HAJDUK: Najveći derbi hrvatskog ligaškog nogometa i ovoga puta će pobuditi interesiranje publike i stadion Hajduk bi trebao biti pun, unatoč rezultatskoj krizi domaćeg sastava. Posebice nakon dva uzastopna poraza (Rijeka 0-4, Šibenik 0-1) i poprilično bljedi partija momčadi koja je, uz brojna igračka pojačanja trebala predstavljati ravnopravnog takmaca aktualnom prvaku. U predstojeći derbi Hajduk

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	POSTOJANOST, STALNOST	SVIRAČICA U OBOU	POVIJESNI NJEMAČKI ŽELJEZNI KANCELAR, OTTO	BIVŠI NOGOMETAS KASUMOVIC	SLAVNA GLUMICA, TEA, DUCHOVNYJEVA ŽENA	SLOVA IZA Š I L	"NATIONAL SCIENCE FOUNDATION"	PJEVAČ BIVSEG "PARNOG VALJKA"	KOPAČI U RUDNIKU SOLI (FIG.)	OKOPAVATI	NAMRGOĐEN, MRGODAN	ARGENTINSKA METROPOLA	ZEMLJIŠNA POLJOPRIVREDA
RAZORNA BOMBA S KOBALTNIM PLAŠTOM													
ROMAN ANDREA MAUROISA													
NOSATI PATULJAK IZ BAJKE						VRSTA KOČIJE TENOR CARUSO							
GLUMICA SIGNORET							PAUNOV "PONOS" REDATELJ ASHBY				NATRIJ SLAVNI TALIJANSKI SLIKAR		
"TIME SERVICE ANALYSIS"				SPRAVA ZA INHALACIJU IVANA KOVAČ									
GRADIĆ KOD PESKARE					BOLEST KOSTIJU								MIKROORGANIZMI
GLUMAC NOLTE					ILIRSKI POKRET TRNOVITO BILJE								
"TRINITY COLLEGE KANDY"				TOM CRUISE BODOVI			KRAVLJA ABECEDA VINKOVCI			RIMSKA TRICA			
NATRIJ			ZABAVA U VEČERNJEM IZLASKU GRČKE KASTANJETE							"ARKANSAS" "REAL TIME CONTROL"			
OKRUGLO SLOVO		PONI ILI LIPICANAC KOJEŠTA GOVORITI, LUPETATI				SJEVERNI JADRAN SKIJALIŠTE RIJEČANA							
SLAVNA AMERIČKA GLUMICA, MERYL							LISIČJA OREPINA KRPA ZA BRISANJE				STEVE OVETT ROCKERICA MORISSETTE		
PRIJESTOLJE					NOGOMETNI TRENER, VJEKOSLAV ŠEMSUDIN ODMILA							BELGIJA RIJEČ BEZ NAGLASKA, ATONON	
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	STIŠATI NEOTUĐIVA DJEDOVINA								RIJEKA U MOLDAVIJI	SKLADATELJ, FRANCIS NISKO, NAJNIŽE			
AČIMA ODMILA				GRČKO SLOVO "ELEKTROMIOGRAM"				PRKOS DESET NA KVADRAT					ŽERAVICA
NOŽ ZA KALEMLJENJE													
ATOMSKA MASA (ZAST.)													
BUBNJAR STARR						NAŠA STARIJA GLUMICA, IRENA ("SLAVICA")							

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 kobalina bomba, obiteljski krug, nosko, fišaker, simone, rep, na, isa, inhalator, atri, rahitis, nick, ilirizam, tck, tc, mu, ili, na, provod, ark, o, konj, kvarner, streep, srl, so, tron, lokica, b, utišati, lai, aca, eta, inat, kalemarski nož, atomska težina, ringo, kolestar.

FOND ZA RAZVOJ GOSPODARSTVA OPĆINE SUBOTICA

Temeljem članka 13. točka 2. Odluke o razvoju i unapređenju gospodarstva putem razvoja privatnog poduzetništva na teritoriju Općine Subotica, kao i sukladno Godišnjem programu rada za 2007. godinu, predsjednik Općine Subotica

r a s p i s u j e

N A T J E Č A J ZA DODJELU DUGOROČNIH KREDITA ZA UNAPREĐENJE GOSPODARSTVA PUTEM RAZVOJA PRIVATNOG PODUZETNIŠTVA NA TERITORIJU OPĆINE SUBOTICA

1. CILJEVI DODJELE SREDSTAVA

Osnovni ciljevi dodjele sredstava su: oživljavanje ekonomskih tijekova i dinamičniji razvoj gospodarstva Općine Subotica kroz uvođenje suvremenih tehnologija, poticanje i razvoj inovativnih aktivnosti, rješavanje problema nezaposlenosti i osiguravanje nedostajućih financijskih sredstava.

2. NAMJENA SREDSTAVA

Po ovom natječaju krediti će se dodjeljivati:

- za financiranje izrade prototipova proizvoda i/ili pilot postrojenja,
- za nabavu osnovnih sredstava odnosno opreme.

Kupovina zemlje, građevinskih objekata kao i adaptacija istih nisu predmet kreditiranja.

Sredstva Fonda ujedno se mogu koristiti i kao vlastiti udio u programima kreditiranja i financiranja drugih financijskih institucija.

Prvenstvo u dodjeli sredstava po ovom natječaju će imati:

- inovativni programi i programi koji podržavaju uvođenje nove tehnologije
- izrada prototipova proizvoda i/ili pilot postrojenja.

U slučaju da se sredstva za financiranje programa koji uvode suvremene tehnologije (o njima odlučuje Povjerenstvo) zbog nepostojanja uvjeta ne rasporede u cijelosti, sredstva se raspoređuju za ostale programe.

3. PRAVO SUDJELOVANJA I PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA DODJELU SREDSTAVA

Pravo sudjelovanja po ovom natječaju imaju isključivo fizičke osobe sa sjedištem na teritoriju Općine Subotica koje su:

- registrirani poduzetnici (izuzev trgovačke djelatnosti)
- radno neaktivne osobe s evidencije Nacionalne službe za zapošljavanje filijala Subotica.

Sudionici natječaja za dodjelu sredstava uz zahtjev podnose:

1. Poslovni plan
2. Predračun predmeta kreditiranja
3. Ovjereni preslik Rješenja o upisu u registar gospodarskih subjekata (za radno aktivne)
4. Potvrdu s evidencije Nacionalne službe za zapošljavanje filijala Subotica (za radno neaktivne)
5. Uvjerenje mjerodavnog poreznog organa o izmirenosti obveza po osnovi poreza (za radno aktivne)
6. ZK uložak i na zahtjev Povjerenstva za plasman, procjenu vrijednosti nekretnine od strane ovlaštenog procjenitelja odnosno pismo o namjerama banke za izdavanje bankarske garancije

Ukoliko se zahtjev za dodjelu sredstava podnosi za programe koji za cilj imaju **izradu prototipa proizvoda odnosno pilot postrojenja**, podnositelj zahtjeva dužan je uz navedenu dokumentaciju dostaviti i sljedeće:

- Tehnička dokumentacija ili receptura za realizaciju inovativne poslovne ideje;
- Prikaz tehničkih karakteristika proizvoda koji će nastati ili koji je nastao kao rezultat realizacije same poslovne ideje;
- Prikaz pravovaljanih rezultata ispitivanja proizvoda, ako je ideja već realizirana;
- Prikaz rezultata istraživanja tržišta koje rezultira tražnjom za novim proizvodom nastalom realizacijom inovativne poslovne ideje;
- Referentna lista realiziranih rješenja

Podnositelj zahtjeva treba dostaviti i popis raspoložive opreme, opis tehnologije kojom raspolaže, kao i potencijal zaposlenih za realizaciju poslovne ideje. Ideja za prototip proizvoda ili pilot postrojenja mora imati inovativni karakter i ne smije kršiti prava intelektualne svojine.

4. UVJETI KREDITIRANJA

Rok otplate kredita sadrži razdoblje mirovanja vraćanja kredita od 12 mjeseci i iznosi 4 (četiri) godine, uz primjenu valutne klauzule.

Maksimalan iznos po pojedinačnom zahtjevu ne može biti veći od 2.000.000,00 dinara.

Korisnik kredita ima obvezu plaćanja 2% godišnje od iznosa kredita na ime troškova obrade kredita i troškova koje iziskuje procedura natječaja.

Prioritet u dodjeli sredstava osim osnovnih određivat će i sljedeći kriteriji:

- veći vlastiti udio u ukupnoj vrijednosti investicije
- nadregionalni plasman proizvoda ili usluga
- veći broj djelatnika koje zapošljava.

Kriteriji i mjerila koja Povjerenstvo primjenjuje budući se i to:

- Primjena suvremene tehnologije	30 bodova
- Ocjena prototipa/pilot postrojenja	15
- Duljina čekanja na evidenciji NSZ	15
- Veći vlastiti udio	15
- Nadregionalni karakter plasmata	10
- Broj novozaposlenih osoba	15

Natječaj je otvoren do 26. 10. 2007. godine. Zahtjevi se podnose u Uslužnom centru Općine Subotica, Trg slobode 1. Sve dodatne informacije mogu se dobiti u Službi za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu i turizam, telefonom na broj: 525-242; 626-874.

Nepotpuni i neblagovremeni zahtjevi neće biti razmatrani.

PREDSJEDNIK OPĆINE
Géza Kucsera

**PETAK
5.10.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Vijesti iz kulture
10.11 - Granice 2.:
Meksiko-SAD:
Veliki prelazak
10.37 - Granice 2.: Pine Ridge-
SAD: Granica za zaborav
11.03 - Zlurad, crtana serija
11.25 - Glas domovine
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život,
telenovela
13.20 - Oprah Show
14.05 - Brisani prostor (R)
14.50 - Film
16.20 - Znanstvene vijesti
16.30 - Znanstvena petica
17.05 - Hrvatska uživo
18.40 - Potpis zločina,
dokumentarni film
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Film
22.30 - Otvoreno
23.00 - Vijesti
23.07 - Poslovne vijesti
23.10 - Vijesti iz kulture
23.20 - Film
01.05 - Ally McBeal, serija
01.50 - McLeodove kćeri,
serija
02.35 - Oprah Show
03.20 - Film
05.00 - Potpis zločina,
dokumentarni film
05.40 - Glas domovine
06.10 - Znanstvena petica
06.40 - Anin dvostruki život,
telenovela

07.05 - TV raspored
07.10 - Nove pustolovine:
Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Alf, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Tom i Jerry kao klinici
09.20 - Navrh jezika
10.20 - Sjedinjena Hrvatskog
sabora, prijenos
13.35 - Nulti sat
14.35 - Nove pustolovine
medvjedića Winnieja
Pooha, crtana serija
15.05 - Nora fora, igra za djecu
15.35 - Vijesti na Drugom
15.45 - Hitna služba 13., serija
16.30 - Županijske panorama
16.55 - McLeodove kćeri
17.45 - Allo, allo 8. -
humoristična serija

18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - CD live
19.18 - Ally McBeal, serija
20.05 - Odmori se, zaslužio
si - TV serija
20.45 - Vijesti na Drugom
20.55 - Sportske vijesti
21.05 - Koncert
22.10 - Inspektor Linley 4.,
serija
23.45 - Reprizni program
00.45 - Pregled programa
za subotu

06.55 Medvjedići dobra srca
07.25 Pepa Praščić
07.40 Traktor Tom
08.00 Svi vole Raymonda,
serija
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Obiteljske veze, serija+
12.00 Cosby show, serija
13.00 Vijesti
13.20 Zauvijek susjedi, serija
14.00 Na dubini smrti,
igrani film
15.50 Obiteljske veze, serija
16.20 Svi vole Raymonda,
serija
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Lost, serija
22.00 Grudge, igrani film
23.50 Vijesti
00.10 Lijepi i ambiciozni,
serija
01.00 Provalnica, igrani film
02.30 Odjel za umorstva,
igrani film
04.05 Kraj programa

05.45 Big Brother, show
06.10 Everwood,
dramska serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Spiderman, crtana serija
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel- Aira,
humoristična serija (R)
09.10 Puna kuća,
humoristična serija (R)
09.35 Pod istim krovom,
humoristična serija (R)
10.00 Bračne vode,
humoristična serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav,
sapunica (R)

12.05 Sjever i Jug,
dramska serija
13.05 Everwood,
dramska serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11,
kriminalistička serija
15.40 Princ iz Bel- Aira,
humoristična serija
16.10 Puna kuća,
humoristična serija
16.40 Pod istim krovom,
humoristična serija
17.05 Sam svoj majstor,
humoristična serija
17.30 Bračne vode,
humoristična serija
18.00 Večera za 5,
lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
22.15 Dani ludila 2,
igrani film, komedija
00.00 Vijesti
00.10 Big Brother, show
00.20 Turnir smrti,
igrani film, akcijski
01.55 Kunolovac, kviz
03.55 Velika gužva u kineskoj
četvrti, film, akcijski (R)

**SUBOTA
6.10.2007.**

07.35 - TV kalendar
07.45 - Velike filmske zvijezde:
Jean Piat
08.15 - Vijesti
08.25 - Jutarnja filmska
premijera: Gospodar
života i smrti, britanski film
10.15 - Vijesti
10.21 - Vijesti iz kulture
10.30 - Kućni ljubimci
11.00 - Meta,
emisija za branitelje
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.15 - Potrošački kod
13.45 - Prizma, multinacionalni
magazin
14.35 - Duhovni izazovi -
međureligijski magazin
14.50 - Reporter: Igra visokih
uloga u crnom zlatu
15.55 - Euromagazin
16.30 - Expedition Borneo,
dokumentarna serija
17.25 - Vijesti
17.40 - Ružna Betty, serija
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - 69, show
21.10 - Čokolada,
britansko-američki film

23.15 - CSI: Miami 5., serija
00.05 - Vijesti
00.20 - Vijesti iz kulture
00.30 - The Woodsman (Dodir
bez opravdanja), film
01.55 - Yo puta / Whore,
španjolski film
03.25 - Hrvatska nogometna
liga - emisija
04.25 - CSI: Miami 5., serija
05.10 - Velike filmske zvijezde:
Jean Piat
05.35 - Reporter: Igra visokih
uloga u crnom zlatu
06.40 - Anin dvostruki život

07.00 - TV vodič
07.55 - Šangaj: Kvalifikacijski
trening F1 za Veliku
nagradu Kine, prijenos
09.45 - Miki i prijatelji,
crtani film
10.05 - Mala sirena,
crtana serija
10.30 - Briljanteen
11.25 - O.C. 4., serija
12.15 - Tree Hill 4., serija
13.05 - Aleksandar, film
15.55 - Filmovi Johna Waynea:
The Green Berets, film
18.15 - Šangaj: Kvalifikacijski
trening F1 za Veliku
nagradu Kine, snimka
19.30 - Prijatelji 1.,
humoristična serija
19.55 - Crtani film
20.05 - Sportski program
21.55 - HNL - emisija
23.00 - Sportske vijesti
23.10 - Mao Zedong - kineska
priča: Mao nije mrtav,
dokumentarna serija
00.10 - 69, show
01.05 - Pregled programa
za nedjelju

06.55 Flintove avanture,
crtana serija
07.20 Praščićgrad, crtana serija
07.45 Power rangers S.P.D.,
crtana serija
08.10 Bratz, crtana serija
09.00 Nova lova, TV igra
11.05 M.H. Clark. Po cijelome
gradu, igrani film
12.45 Neispisani ček, film
14.25 Večernja škola - EU
15.25 Lud, zbunjen,
normalan, serija
16.05 Operacija Kajman, serija
17.05 Vijesti
17.15 Kod Ane,
kulinarski show
18.00 Nad lipom 35,
hum. glazbeni show

19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 Sport Nove TV
19.55 Vrijeme Nove TV
20.00 Showtime, talent show
21.00 Građani opasnih namjera,
igrani film
23.15 Kraljevi mamba, film
01.10 Lijepi i ambiciozni,
serija
02.00 Pokvareni i prljavi, film
03.40 Pogled izbliza, film
05.25 Kraj programa

06.10 Big Brother, show
06.50 Scooby-Doo, Where Are
You!, crtana serija
07.15 Transformers Cybertron,
crtana serija
07.40 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
08.05 Zakon srca,
igrani film, drama
09.35 Zabranjena ljubav,
sapunica (pet epizoda) (R)
11.55 Lijepi žene,
dramska serija
12.50 Bijeg, dramska serija
13.50 Vijesti uz ručak
13.55 Kiselo grožđe,
igrani film, komedija
15.30 Big Brother, show (R)
17.25 Zvijezde Ekstra: 101
najveći zvjezdani gaf,
zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.00 Žuta minuta,
zabavna emisija
20.00 Slomljena strijela,
igrani film, akcijski
21.50 Big Brother, show
22.55 New Jack city, film,
kriminalistička drama
00.35 Big Brother, show
00.45 Kunolovac, kviz
02.45 Big Brother, show (R)
03.45 Odmor u Vegasu, igrani
film, komedija (R)

**NEDJELJA
7.10.2007.**

07.45 - TV kalendar
07.55 - Američka bajka 4:
Manhattansko čudovište,
američki animirani film
09.10 - Varaždinske barokne
večeri, snimka otvorenja
10.05 - Vijesti
10.11 - Vijesti iz kulture
10.20 - Foyleov rat 5., serija
12.00 - Dnevnik (T)
12.25 - 100% hrvatsko, emisija
pod pokroviteljstvom
12.30 - Plodovi zemlje

13.25 - Rijeka: More
 14.00 - Nedjeljom u dva
 15.02 - Kulturni info
 15.10 - Vijesti
 15.20 - Čudom preživjeli:
 Opasno more,
 dokumentarna serija
 16.10 - Svirci moji,
 glazbena emisija (4.)
 17.00 - Jelovnici izgubljenog
 vremena
 17.25 - Film
 19.15 - LOTO 6/45
 19.30 - Dnevnik (T)
 20.05 - Nafaka, film (1. dio)
 20.55 - Tko želi biti milijunaš?
 22.00 - Dr.House 3., serija
 22.45 - Burzovno izvješće
 22.50 - Vijesti
 23.05 - Vijesti iz kulture
 23.15 - DOKUTEKA - Branko
 Lentić: Govori Tijarica
 23.50 - Galactica 3., serija
 00.35 - Nedjeljom u dva
 01.35 - Čudom preživjeli:
 Opasno more,
 dokumentarna serija
 02.25 - Crnobradi,
 dokumentarni film
 03.15 - Dr.House 3., serija
 04.00 - Shpitzza
 04.45 - Svirci moji,
 glazbena emisija (4.)
 05.30 - Plodovi zemlje
 06.20 - Rijeka: More

07.00 - TV vodič
 07.30 - Studio F-1
 07.50 - Šangaj: Formula 1 za
 Veliku nagradu Kine,
 prijenos
 09.50 - Studio F-1
 10.15 - Opera Box
 10.45 - Marija Bistrica: Vojno
 hodočašće, prijenos
 12.30 - Biblija
 12.40 - Čokolada,
 britansko-američki film
 14.35 - Šangaj: Formula 1 za
 Veliku nagradu Kine,
 snimka
 16.05 - Galactica 3., serija
 16.50 - Crnobradi,
 dokumentarni film
 17.40 - Rukomet, LP: Croatia
 Osiguranje - Vardar,
 prijenos
 19.15 - Magazin nogometne LP
 19.45 - Fotografija u Hrvatskoj
 20.00 - HNL: Hajduk -
 Dinamo, prijenos
 22.00 - Sportske vijesti
 22.10 - Shpitzza
 23.00 - T-Mobile CD live
 01.10 - Pregled programa
 za ponedjeljak

06.50 Flintove avanture,
 crtana serija
 07.15 Prašćićgrad, crtana serija
 07.40 Bratz, crtana serija
 08.30 South beach, serija
 09.25 Smallville, serija
 10.20 Čarobnice, serija
 11.20 M.H.Clark. Dobitnica na
 lutriji, igrani film
 13.00 Građani opasnih namjera,
 igrani film
 15.10 Naša mala klinika, serija
 16.10 Showtime, talent show
 17.10 Vijesti
 17.20 Kraljevi mamba, film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Nad lipom 35,
 hum. glazbeni show
 21.15 Tata u akciji, igrani film
 23.00 Red carpet
 00.15 Svi mrze Chrisa, serija
 00.45 Ubij me ponovno, film
 02.20 Red carpet,
 zabavna emisija

03.25 Kraj programa
 05.15 Big Brother, show
 06.05 Lijepa žena, serija (R)
 06.55 Pet razloga,
 humoristična serija
 07.20 Centar svijeta,
 humoristična serija
 07.50 Krava i pilić,
 crtana serija
 08.15 Looney tunes,
 crtana serija
 08.35 Transformers Cybertron
 09.00 SpužvaBob Skockani
 09.25 Jakob lažljivac,
 film, humorna drama
 11.25 Red Bull Air Race 2007.-
 San Diego, sportsko-
 dokumentarna emisija
 12.00 Put do iskuspljenja,
 film, akcijska komedija
 13.35 Vijesti uz ručak
 13.45 28 dana, igrani film
 15.30 Slomljena strijela,
 film, akcijski (R)
 17.15 Odred za čistoću,
 zabavna emisija
 17.50 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.00 Big Brother, show
 20.00 CSI, serija
 20.50 Skrivena meta, serija
 21.45 Grimizne rijeke, film
 23.30 Big Brother, show
 23.40 FBI: Istraga, serija
 00.35 Kunolovac, kviz
 02.35 Big Brother, show (R)
 03.35 New Jack city, film, (R)

PONEDJELJAK 8.10.2007.

06.50 - TV kalendar
 09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
 10.00 - Vijesti
 10.06 - Vijesti iz kulture
 10.11 - Dans le secret des
 Pierres, dok. serija
 11.00 - Normalan život, emisija
 za osobe s invaliditetom
 12.00 - Dnevnik (T)
 12.30 - Anin dvostruki život
 13.20 - Oprah Show
 14.00 - Svirci moji,
 glazbena emisija (4.)
 14.45 - Gideon, američki film
 16.30 - Mir i dobro
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.40 - Najslabija karika, kviz
 19.30 - Dnevnik (T)
 20.10 - Latinica: Sve tajne
 registra branitelja, 1. dio
 21.10 - Latinica: Sve tajne
 registra branitelja, 2. dio
 21.45 - Mig oka,
 dokumentarni film
 22.30 - Otvoreno
 23.00 - Vijesti
 23.12 - Poslovne vijesti
 23.15 - Vijesti iz kulture
 23.25 - Glazbena scena -
 Portret: Ivan Repušić
 00.55 - Ally McBeal, serija
 01.40 - McLeodove kćeri
 02.20 - Oprah Show
 03.00 - Gideon, američki film
 04.40 - Latinica: Sve tajne
 registra branitelja
 06.05 - Anin dvostruki život

07.10 - Nove pustolovine:
 Lucky Luke, crtana serija
 07.35 - Alf, crtana serija
 08.00 - Žutokljunac
 08.55 - Tom i Jerry kao klinici
 09.20 - Mala škola novinarstva
 10.20 - Darcyno životinjsko
 carstvo, serija za mlade
 10.45 - McLeodove kćeri
 11.30 - Film
 13.00 - City Folk: Prague
 13.30 - Nulti sat
 14.30 - Nove pustolovine
 medvjedića Winnieja
 Pooha, crtana serija
 14.55 - Nora fora, igra za djecu
 15.25 - Vijesti na Drugom
 15.35 - Hitna služba 12., serija
 16.20 - Županijske panorama
 16.45 - Koncert
 17.30 - My Name is Earl,
 humoristična serija
 18.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra

18.35 - Ally McBeal, serija
 19.25 - Prijatelji 1.,
 humoristična serija
 19.50 - Crtani film
 20.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 20.50 - Vijesti na Drugom
 21.00 - Sportske vijesti
 21.10 - Bitange i princeze 3.
 21.55 - Ciklus filmova
 Sylvestera Stallonea:
 Razbijač, američki film
 23.50 - Sažeci španjolske i
 talijanske nogometne lige
 00.30 - Pregled programa
 za utorak

07.00 Medvjedići dobra srca
 07.25 Pepa Prašćić
 07.40 Traktor Tom
 08.00 Svi vole Raymonda
 09.00 Nova lova, TV igra
 11.00 Šaljivi kućni video
 11.30 Obiteljske veze, serija
 12.00 Cosby show, serija
 13.00 Vijesti
 13.20 Zauvijek susjedi, serija
 14.00 Tata u akciji, igrani film
 15.50 Obiteljske veze, serija
 16.20 Svi vole Raymonda
 17.20 Vijesti
 17.35 Cosby show, serija
 18.35 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Moj dečko se ženi, film
 21.45 Uvod u anatomiju, serija
 22.45 Kućanice, serija
 23.40 Vijesti
 00.00 Seks i grad, serija
 00.30 Will i Grace, serija
 01.00 JAG, serija
 01.50 Obračun kod O.K. koralu,
 igrani film
 03.55 Kraj programa

05.10 Big Brother, show
 05.45 Everwood, serija (R)
 06.35 Astroboy, crtana serija
 06.55 Spiderman, crtana serija
 07.20 Montecristo, telenovela
 08.10 Princ iz Bel- Aira, (R)
 08.40 Puna kuća, serija (R)
 09.05 Pod istim krovom,
 humoristična serija (R)
 09.30 Bračne vode, serija (R)
 09.55 Sudnica, show (R)
 10.25 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 10.55 Ekkluziv, magazin (R)
 11.40 Vijesti
 11.45 Zabranjena ljubav, (R)
 12.15 Sjever i Jug, serija
 13.05 Everwood, serija
 13.55 Magnum, akcijska serija
 14.50 Cobra 11,
 kriminalistička serija

15.40 Princ iz Bel- Aira,
 humoristična serija
 16.10 Puna kuća, serija
 16.40 Pod istim krovom,
 humoristična serija
 17.05 Sam svoj majstor,
 humoristična serija
 17.30 Bračne vode,serija
 18.00 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 18.30 Vijesti
 18.55 Exploziv, magazin
 19.05 K.T.2 – Pravda na
 zadatku, serija
 19.30 Zabranjena ljubav
 20.00 Big Brother, show
 21.05 Skrivena meta,
 kriminalistička serija
 21.55 Romeo mora umrijeti,
 igrani film, akcijski
 23.55 Vijesti
 00.15 Big Brother, show
 00.25 Skrivena meta, serija (R)
 01.15 Kunolovac, kviz
 03.15 Big Brother, show (R)
 04.15 Grimizne rijeke,
 igrani film, triler (R)

UTORAK 9.10.2007.

06.50 - TV kalendar
 09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
 10.00 - Vijesti
 10.06 - Vijesti iz kulture
 10.11 - Dans le secret des
 Pierres, dok.serija
 11.00 - Među nama, znanstveno-
 obrazovna emisija
 12.00 - Dnevnik (T)
 12.30 - Anin dvostruki život
 13.20 - Oprah Show
 14.05 - Mig oka,
 dokumentarni film
 14.40 - Fotografija u Hrvatskoj
 14.50 - Osude, američki film
 16.20 - Znanstvene vijesti
 16.30 - Alpe-Dunav-Jadran
 17.05 - Hrvatska uživo
 18.40 - Najslabija karika, kviz
 19.30 - Dnevnik (T)
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Idemo na put s Goranom
 Milićem: Kanada
 21.40 - Na rubu znanosti
 22.30 - Otvoreno
 23.00 - Vijesti
 23.12 - Poslovne vijesti
 23.15 - Vijesti iz kulture
 23.25 - Mijenjam svijet
 00.00 - Hitna služba 13., serija
 00.45 - McLeodove kćeri,
 serija
 01.30 - My Name is Earl,
 humoristična serija
 01.55 - Oprah Show
 02.40 - Osude, američki film

04.10 - Skica za portret
04.20 - Globalno sijelo
04.50 - Alpe-Dunav-Jadran
05.20 - Idemo na put s Goranom Milićem: Kanada
06.05 - Anin dvostruki život

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Alf, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Tom i Jerry kao klinici
09.20 - Abeceda EU: C
10.20 - Darcyno životinjsko carstvo, serija za mlade
10.45 - McLeodove kćeri
11.30 - Film
13.00 - City Folk: Amsterdam
13.30 - Nulti sat
14.30 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
14.55 - Nora fora, igra za djecu
15.25 - Vijesti na Drugom
15.35 - Hitna služba 13., serija
16.20 - Županijske panorame
16.45 - Ponos Ratkajevih, serija
17.30 - My Name is Earl, humoristična serija
18.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
18.40 - Vrhunski prevaranti 3., serija
19.35 - Prijatelji 1., humoristična serija
20.05 - Ponos Ratkajevih, serija
20.50 - Vijesti na Drugom
21.00 - Sportske vijesti
21.15 - Ciklus filmova Sylvestera Stallonea: Ubojice, američko-francuski film
23.25 - Jedinica iz sjene, serija
00.20 - Jedinica iz sjene, serija
01.15 - Pregled programa za srijedu

07.00 Medvjedići dobra srca, crtana serija
07.25 Pepa Prašćić, crtana serija
07.40 Traktor Tom, crtana serija
08.00 Svi vole Raymonda, serija
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Obiteljske veze, serija
12.00 Cosby show, serija
13.00 Vijesti
13.20 Zauvijek susjedi, serija
14.00 Moj dečko se ženi, film
15.50 Obiteljske veze, serija
16.20 Svi vole Raymonda, serija
17.20 Vijesti

17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Operacija Kajman, serija
21.50 Moćni Joe Young, film
23.50 Vijesti
00.10 Seks i grad, serija
00.40 Will i Grace, serija
01.10 JAG, serija
02.00 Na rubu zakona, serija
02.50 Vrijeme promjena, film
04.30 Kraj programa

06.00 Big Brother, show
06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Spiderman, crtana serija
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
09.10 Puna kuća, humoristična serija (R)
09.35 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.00 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.05 Sjever i Jug, serija
13.05 Everwood, dramska serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, kriminalistička serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.10 Puna kuća, humoristična serija
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.30 Bračne vode, humoristična serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.30 Idiot u uniformi, igrani film, komedija
23.05 Reži me, dramska serija
00.05 Vijesti
00.20 Big Brother, show
00.30 Skrivena meta, serija (R)
01.25 Kunolovac, kviz
03.20 Big Brother, show (R)
04.20 Reži me, dramska serija (R)

**SRIJEDA
10.10.2007.**

06.50 - TV kalendar
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Vijesti iz kulture
10.11 - Dans le secret des Pierres, dokumentarna serija
11.00 - Riječ i život, religijski program
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.20 - Oprah Show
14.05 - Idemo na put s Goranom Milićem: Kanada
14.50 - Fotografija u Hrvatskoj
14.55 - Ratni pas Chips, američki film
16.30 - Sasvim obični ljudi: Križobolja
17.05 - Hrvatska uživo
18.30 - Najslabija karika, kviz
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Piramida
21.20 - Luda kuća 2., TV serija
22.00 - Kobra 38, dokumentarni film
22.35 - Otvoreno
23.05 - Vijesti
23.17 - Poslovne vijesti
23.20 - Vijesti iz kulture
23.30 - Drugi format
00.15 - Kulturni info
00.20 - Monk 3., serija
01.05 - Hitna služba 13., serija
01.50 - McLeodove kćeri, serija
02.35 - Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
04.50 - Drugi format
05.35 - Sasvim obični ljudi: Križobolja
06.05 - Anin dvostruki život, telenovela

07.10 - Nove pustolovine: Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Alf, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Tom i Jerry kao klinici
09.20 - Iznad crte
10.20 - Sjedinjena Hrvatskog sabora, prijenos
13.30 - Nulti sat
14.30 - Nove pustolovine medvjedića Winnieja Pooha, crtana serija
14.55 - Nora fora, igra za djecu
15.25 - Vijesti na Drugom

15.35 - Hitna služba 13., serija
16.20 - Županijske panorame
16.45 - Ponos Ratkajevih, serija
17.30 - My Name is Earl, humoristična serija
18.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
18.40 - Monk 3., serija
19.30 - Prijatelji 1., humoristična serija
19.55 - Crtani film
20.05 - Ponos Ratkajevih, serija
20.50 - Vijesti na Drugom
21.00 - Sportske vijesti
21.15 - Ciklus filmova Sylvestera Stallonea: Kobra, američki film
23.15 - Večer s Joolsom Hollandom 25. (1.)
00.15 - Pregled programa za četvrtak

07.00 Medvjedići dobra srca
07.25 Pepa Prašćić
07.40 Traktor Tom
08.00 Svi vole Raymonda
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Obiteljske veze, serija
12.00 Cosby show, serija
13.00 Vijesti
13.20 Zauvijek susjedi, serija
14.00 Ledolomac, igrani film
15.50 Obiteljske veze, serija
16.20 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Cimmer fraj, serija
20.45 Večernja škola - EU
21.45 Lud, zbunjen, normalan, serija
22.25 Savršeni učinak, film
00.05 Vijesti
00.25 Seks i grad, serija
00.55 Kod Ane, kulinarski show
01.35 Pjesma mog srca, film
03.05 Kraj programa

05.10 Big Brother, show
06.10 Everwood, dramska serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Spiderman, crtana serija
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
09.10 Puna kuća, humoristična serija (R)
09.35 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
10.00 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)

10.55 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
12.05 Sjever i Jug, dramska serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, humoristična serija
17.05 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5, lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 - Pravda na zadatku, kriminalistička serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.05 CSI: New York, kriminalistička serija
21.55 Zaboravljeni slučaj, serija
22.50 Reži me, dramska serija
23.50 Vijesti
00.05 Big Brother, show
00.15 Red Bull Air Race 2007.- San Diego, sportsko-dokumentarna emisija (R)
00.50 U paklu rata, ratna serija
01.40 Kunolovac, kviz
03.40 Big Brother, show (R)
04.40 Reži me, serija (R)

**ČETVRTAK
11.10.2007.**

06.50 - TV kalendar
09.15 - Ljubav u zaleđu, serija
10.00 - Vijesti
10.06 - Vijesti iz kulture
10.11 - Dans le secret des Pierres, dokumentarna serija
11.00 - Trenutak spoznaje, znanstveno-obrazovna emisija
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.15 - Oprah Show
13.55 - Potrošački kod
14.25 - Euromagazin
14.55 - Bumber ipak leti, film
16.30 - Selim, dokumentarni film
17.05 - Hrvatska uživo
18.40 - Najslabija karika, kviz
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Brisani prostor
20.55 - Tko želi biti milijunaš?

21.55 - Pola ure kulture
22.30 - Otvoreno
23.00 - Vijesti
23.12 - Poslovne vijesti
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Svi misle da je veća
guba raditi na benzinskoj
pumpi, dokumentarni film
23.55 - Bostonsko pravo 1.
00.40 - Hitna služba 13., serija
01.25 - McLeodove kćeri
02.10 - My Name is Earl,
humoristična serija
02.35 - Oprah Show
03.20 - Bumber ipak leti, film
04.50 - Pola ure kulture
05.20 - Brisani prostor
06.05 - Anin dvostruki život,
telenovela

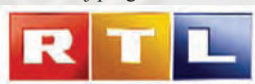

07.10 - Nove pustolovine:
Lucky Luke, crtana serija
07.35 - Alf, crtana serija
08.00 - Žutokljunac
08.55 - Tom i Jerry kao klinici,
crtana serija
09.20 - Pročitani (3.)
10.20 - Sjedinjena Hrvatskog
sabora, prijenos
13.30 - Nulti sat
14.30 - Nove pustolovine
medvjedića Winnieja
Pooha, crtana serija
14.55 - Nora fora, igra za djecu
15.25 - Vijesti na Drugom
15.35 - Hitna služba 13., serija
16.20 - Županijske panorama
16.45 - Ponos Ratkajevih, serija
17.30 - My Name is Earl,
humoristična serija
18.00 - Moja obitelj 5.,
humoristična serija
18.35 - Bostonsko pravo 1.
19.25 - Prijatelji 1.,
humoristična serija
19.50 - Crtani film
20.05 - Ponos Ratkajevih, serija
20.50 - Vijesti na Drugom
21.00 - Sportske vijesti
21.15 - Ciklus filmova
Sylvestera Stallonea:
Specijalist, film
23.05 - Lovci na natprirodno
23.45 - Lovci na natprirodno
00.30 - Pregled programa
za petak

07.00 Medvjedići dobra srca
07.25 Pepa Prašić
07.40 Traktor Tom
08.00 Svi vole Raymonda
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Šaljivi kućni video
11.30 Obiteljske veze, serija
12.00 Cosby show, serija

13.00 Vijesti
13.20 Zauvijek susjedi, serija
14.00 Ucjena, igrani film
15.50 Obiteljske veze, serija
16.20 Svi vole Raymonda
17.20 Vijesti
17.35 Cosby show, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Istraga,
kriminalistički magazin
21.40 Provjereno,
informativni magazin
22.35 Ostati živ, dokumentarno
igrana serija
23.30 Vijesti
23.50 Seks i grad, serija
00.25 Novac, business magazin
00.55 Automotiv, auto moto
magazin
01.20 Ostati živ, dokumentarno
igrana serija
02.05 Dva metra pod zemljom
03.00 Sila ljubavi, igrani film
04.35 Kraj programa

05.30 Big Brother, show
06.10 Everwood, serija (R)
07.00 Astroboy, crtana serija
07.25 Spiderman, crtana serija
07.50 Montecristo, telenovela
08.40 Princ iz Bel- Aira, (R)
09.10 Puna kuća, serija (R)
09.35 Pod istim krovom, (R)
10.00 Bračne vode, serija (R)
10.25 Sudnica, show (R)
10.55 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)
11.25 Eksploziv, magazin (R)
11.40 Vijesti
11.45 Zabranjena ljubav, (R)
12.05 Sjever i Jug, serija
13.05 Everwood, serija
13.55 Magnum, akcijska serija
14.50 Cobra 11, serija
15.40 Princ iz Bel- Aira, serija
16.10 Puna kuća, serija
16.40 Pod istim krovom, serija
17.05 Sam svoj majstor, serija
17.30 Bračne vode, serija
18.00 Večera za 5,
lifestyle emisija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 K.T.2 – Pravda na
zadatku, serija
19.30 Zabranjena ljubav
20.00 Big Brother, show
21.05 Vlak pun love,
film, akcijska komedija
22.55 Reži me, dramska serija
23.55 Vijesti
00.10 Big Brother, show
00.20 CSI: New York, (R)
01.10 Kunolovac, kviz
03.10 Big Brother, show (R)
04.10 Reži me, dramska serija
(dvije epizode) (R)

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 11 i 30 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se nedjeljom na RTV2 u 16.30 sati.
E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Mali oglasi

Prodajem električni šporet »Sloboda« malo korišten.
Tel: 024/ 562 – 700 zvati u večernjim satima.

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.
Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/ 522 – 677

Prodajem šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera. Tijekom cijele godine prodajem,
Karan. Tel: 025/ 830 – 475
i 063/ 717 – 4888.

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Od prvog listopada iznajmljujem sobu za dvije studentice nepušače, u centru grada – povoljno.
Tel. 064/ 261 – 8022, 024/ 530 – 107 poslije 15 sati

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m².
Tel. 024/ 532 – 505.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učenici/ku ili studentici/u, sa CG, upotrebom kuhinje i kupatila, za nepušače.
Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Prodajem veliku dvosobnu kuću u Đurđinu, Matka Vukovića 20. s nusprostoriom, uz asfaltiranu cestu, na čošku. Čisto vlasništvo. Legalizirana gradnja.
Pitati na telefon 064/ 239 – 0122, Tomica Crnković.

Prodajem štenad N.K.D. ptičara stara 6 nedjelja.
Tucakov, Bački Breg, tel: 063/ 834 – 8154

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
''URNA''
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobuskoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 800 dinara

☐ 1 godina = 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina = 70 EUR.

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

TUĐE POŠTIVAJ - SVOJIM SE DIČI

1970 ~ 1997

BUNJEVAČKI
PIŠANJA
FESTIVAL

BUNJEVAČKI
FESTIVAL

III. SMOTRA DJEČJIH PJEVAČA I ZBOROVA

Upoznati, voljeti i dičiti se

